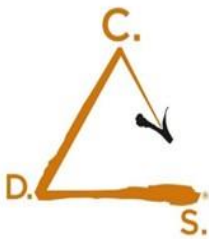

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033

Rejowiec Fabryczny, październik 2023

Centrum Doradztwa Strategicznego

Opracowanie dokumentu:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.
Dagmara Bieńkowska, Cezary Ułasiński,
Justyna Szymańska, Magdalena Widuch

Ul. Włóczków 22/3, 30-103 Kraków

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1. Założenia i proces opracowania GPR.....	5
1.2. Podstawowe pojęcia	6
2. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ..	9
2.1. Proces i metodologia	9
2.2. Wybór jednostek do analizy	11
2.3. Analiza danych i budowa wskaźników dla pięciu sfer diagnostycznych	15
2.4. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego.....	23
2.5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	27
2.6. Realizacja działań partycypacyjno-badawczych – badania ilościowe oraz spacer badawczy (wizja lokalna)	28
2.7. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	31
3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	33
3.1. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i funkcjonalno-przestrzennej wraz z problemami i potencjałami obszaru rewitalizacji.....	35
4. Wizja i cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań.....	69
4.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji – pożądany stan docelowy.....	69
4.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	70
4.3. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi Miasta Rejowiec Fabryczny	71
5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	84
5.1. Przedsięwzięcia podstawowe	85

5.2. Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych .	115
6. Ramy finansowe	120
7. Zasady tworzenia i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji (kompleksowość, komplementarność, zintegrowanie, włączenie interesariuszy)	124
7.1. Kompleksowość programu rewitalizacji	124
7.2. Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji	126
7.3. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	139
8. System zarządzania realizacją oraz monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.....	147
8.1. Wdrażanie, monitorowanie i ocena Gminnego Programu Rewitalizacji	148
8.2. Procedury monitorowania i oceny	154
8.3. Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny	158
8.4. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji	160
8.5. Koszty zarządzania realizacją Programu	162
9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	163
10. Spis tabel, rysunków i zdjęć	165
10.1. Spis tabel.....	165
10.2. Spis rysunków	166
10.3. Spis zdjęć	166

1. Wprowadzenie

1.1. Założenia i proces opracowania GPR

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 został przygotowany w oparciu o Ustawę o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późniejszymi zmianami).

Pracami nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 kierował zespół ekspertów Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulasiński, J. Szymańska, M. Widuch z Krakowa, efektywnie włączając do współpracy interesariuszy rewitalizacji: władze Miasta Rejowiec Fabryczny, pracowników Urzędu Miasta, przedstawicieli instytucji publicznych oraz społecznych, a także środowisko organizacji pozarządowych, przedstawicieli środowiska gospodarczego i mieszkańców Miasta. Tym samym Gminny Program Rewitalizacji jest efektem wspólnej pracy wszystkich osób zaangażowanych w jego tworzenie.

Prace nad dokumentem miały charakter partycypacyjny. W celu uspołecznienia każdego z etapów procesu przeprowadzono szereg działań o charakterze konsultacyjnym. Interesariusze mogli się włączyć w proces, począwszy od fazy analityczno-badawczej (badanie społeczne metodą CAWI oraz PAPI, spotkania konsultacyjne, spacer badawczy), przez fazę budowania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji (wywiady pogłębione, formularz do zgłaszania zadań on-line, warsztaty strategiczne, otwarte spotkania konsultacyjne realizowane w różnych lokalizacjach Miasta – przestrzeniach publicznych na obszarze rewitalizacji, o dużej intensywności odwiedzania przez okolicznych mieszkańców) po fazę konsultacji projektu dokumentu.

Gminny Program Rewitalizacji odnosi się do kluczowych problemów występujących na wyznaczonym w przestrzeni Miasta Rejowiec Fabryczny

obszarze rewitalizacji, poprzez wskazanie działań zmierzających do ich ograniczenia lub zniwelowania.

Struktura oraz treść Gminnego Programu Rewitalizacji są zgodne z zaleceniami zawartymi w Procedurze oceny gminnych programów rewitalizacji (GPR) w województwie lubelskim w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 (Załącznik do uchwały nr CDXXVI/7499/2023 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 25 stycznia 2023 r.).

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 został opracowany z uwzględnieniem zapisów rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) stanowiącego część pakietu unijnych rozporządzeń o Funduszach Europejskich na lata 2021-2027¹, w szczególności w zakresie art. 28 i 29 w związku z art. 8.

1.2. Podstawowe pojęcia

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2023-2033:

W treści dokumentu okazjonalnie używana jest nazwa skrócona – **GPR**.

Stan kryzysowy:

Stan wywołany **koncentracją negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar dotknięty

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, s. 159). W dalszej części dokumentu GPR określane skrócotowo jako „rozporządzenie ogólne”.

stanem kryzysowym **w sferze społecznej** można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących **negatywnych zjawisk**:

- **gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw; lub
- **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska; lub
- **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych; lub
- **technicznych** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(Ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1)

Obszar zdegradowany:

Obszar, na którym zidentyfikowano **stan kryzysowy w sferze społecznej** oraz **co najmniej jednej ze sfer pozaspołecznych**. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania **koncentracji negatywnych zjawisk społecznych** oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

(Ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1)

Obszar rewitalizacji:

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się **szczególną koncentracją negatywnych zjawisk**, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż **20% powierzchni gminy** oraz zamieszkały przez nie więcej niż **30% liczby mieszkańców gminy** (...). W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść także niezamieszkałe tereny przemysłowe, pokolejowe czy powojkowe, na których odnotowuje się kryzysowe zjawiska sfery pozaspołecznej, pod warunkiem, że prowadzone na ich terenie działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

(Ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 10 ust. 1-3)

Rewitalizacja:

Proces **wyprowadzania ze stanu kryzysowego** obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

(Ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 2 ust. 1)

2. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

2.1. Proces i metodologia

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony zgodnie z metodologią uwzględniającą lokalne uwarunkowania, jak również specyfikę Miasta. Celem diagnozy delimitacyjnej była analiza negatywnych zjawisk występujących w Mieście Rejowiec Fabryczny oraz identyfikacja obszaru zdegradowanego i w jego ramach obszaru rewitalizacji. Przyjęta metodologia jest zgodna z wytycznymi z Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. oraz jej późniejszymi nowelizacjami. Ustawa wprowadza konieczność zastosowania weryfikowalnych mierników, które pozwalają na zbadanie wewnętrznego zróżnicowania Miasta w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz różnych metod i technik partycypacyjnych umożliwiających włączyć lokalną społeczność, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów, w tym podmiotów gospodarczych, w proces zarówno programowania jak i wdrażania działań rewitalizacyjnych.

W celu rzetelnego wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Mieście Rejowiec Fabryczny zastosowano szereg metod, począwszy od wskaźnikowych analiz statystycznych, jakościowych badań terenowych, po partycypacyjne podejście uwzględniające techniki badań społecznych. Dokument diagnozy delimitacyjnej obejmuje tym samym wyniki:

- analizy wskaźnikowej opracowanej dla obszaru Miasta w podziale na przyjęte jednostki referencyjne z uwzględnieniem pięciu sfer diagnostycznych: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej;

- badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Miasta Rejowiec Fabryczny;
- spaceru badawczego (o charakterze wizji lokalnej).

Rezultatem wszystkich wymienionych wyżej działań było wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Mieście Rejowiec Fabryczny.

Cały proces delimitacji składał się z ośmiu kroków przybliżonych w dalszej części niniejszego dokumentu:

Krok 1 – Wybór jednostek do analizy.

Krok 2 – Analiza danych w sferze społecznej.

Krok 3 – Analiza danych w pozostałych sferach.

Krok 4 – Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego.

Krok 5 – Wyznaczenie obszaru zdegradowanego.

Krok 6 – Wyniki działań partycypacyjno-badawczych – wnioski z badań ankietowych z mieszkańcami.

Krok 7 – Pogłębienie wniosków z analizy danych zastanych oraz działań badawczych – wnioski ze spaceru badawczego (wizji lokalnej).

Krok 8 – Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

W rozdziale 2 przedstawiono skrótowy opis delimitacji. Pełny tekst diagnozy delimitacyjnej dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Rejowiec Fabryczny pod adresem:

https://umrejowiecfabryczny.bip.lubelskie.pl/index.php?id=266&action=details&document_id=1918935

Diagnoza ta potwierdza spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny przesłanek co jego wyznaczenia – uchwała nr LVIII/283/23 z dnia 26 kwietnia 2023 roku Rady Miasta w Rejowcu Fabrycznym w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny. Link do niniejszej uchwały znajduje się

pod adresem:

https://umrejowiecfabryczny.bip.lubelskie.pl/index.php?id=267&action=details&document_id=1899212

2.2. Wybór jednostek do analizy

Pierwszy etap prac w procesie delimitacji obejmował wyznaczenie tzw. pól analitycznych, czyli podstawowych jednostek przestrzennych, dla których zbierane były dane źródłowe. W tym celu dokonano podziału Miasta na sześć pseudonaturalnych jednostek referencyjnych.

Podział Miasta Rejowiec Fabryczny na jednostki przestrzenne został przygotowany w oparciu o pierwotnie zaproponowany w dokumencie pt. „Rewitalizacja Rejowiec Fabryczny - Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2017-2023. Koncepcja urbanistyczno-architektoniczna zagospodarowania obszaru rewitalizacji w Mieście Rejowiec Fabryczny” (LPR) – podział, z zastosowaniem niewielkich zmian. Tym samym utrzymano sześć jednostek przestrzennych w zbliżonych granicach.

Wprowadzone bieżąco niewielkie zmiany polegały na modyfikacji przebiegu granic jednostek przestrzennych w taki sposób, by uwzględniały one przebieg granic działek ewidencyjnych. Dodatkowo wprowadzono zmianę numeracji jednostek przestrzennych czyniąc ją bardziej intuicyjną. Kolejno do sześciu jednostek przestrzennych przygotowano szczegółową analizę wskaźnikową w ramach poszczególnych sfer. Należy podkreślić, że każda z wyznaczonych jednostek przestrzennych jest zamieszkała, a suma zarówno powierzchni wydzielonych jednostek, jak i zamieszkujących je osób, jest równa odpowiednio powierzchni Miasta i łącznej liczbie mieszkańców Miasta Rejowiec Fabryczny. Oznacza to, że analizie porównawczej poddano całą gminę miejską wraz ze wszystkimi jej mieszkańcami.

W dalszej części zapisu niniejszej analizy wymiennie używane są określenia: jednostka przestrzenna, jednostka analityczna lub tylko jednostka. Każde

z nich odnosi się do danej jednostki referencyjnej dookreślając stosownie kontekst, w jakim jest prezentowana.

Tabela 1. Jednostki referencyjne – granice i zakres ulic

Nr jednostki	Granice jednostki
1	<p>Jednostka przestrzenna pierwsza obejmuje północno-zachodnią część Miasta. Granice jednostki od strony północno-zachodniej pokrywają się z granicami administracyjnymi Miasta Rejowiec Fabryczny. Od strony południowej jednostkę ogranicza linia kolejowa, natomiast od strony wschodniej – zasięg terenu wyrobiska po kopalni margla i miejscowej cementowni. Zasadniczy obszar jednostki przestrzennej pierwszej to teren działania w przeszłości kopalni margla oraz cementowni (obecnie zakład w likwidacji). Południowy obszar – osiedle „Fabryczne” – jest terenem zamieszkanym, dawnym osiedlem robotniczym.</p> <p>Zakres ulic wchodzących w skład jednostki przestrzennej: Robotnicza, Fabryczna, Cementowa 1/1, 1/2, 20 i 20A.</p>
2	<p>Granica jednostki przestrzennej drugiej od strony północnej pokrywa się z granicą administracyjną Miasta Rejowiec Fabryczny. Od strony zachodniej granica jednostki jest wspólna z granicą jednostki przestrzennej pierwszej, od południa naturalną granicą jest linia kolejowa, a od wschodu ul. Chełmska i ul. Unicka. W ramach tej jednostki przestrzennej znajduje się centrum administracyjno-usługowe i przestrzenie Miasta. Obszar jest intensywnie zamieszkały (zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna).</p> <p>Zakres ulic wchodzących w skład jednostki przestrzennej: Lubelska 2-62, Lubelska 3-37, Cementowa, Hirszfelda, Reja, Słowackiego, Mickiewicza, Parkowa, Orzechowa, Kościuszki, Wspólna, Komunalna, Kraszewskiego, Żeromskiego, Głowackiego, Tysiąclecia, Chopina, Narutowicza 132-180, Narutowicza 131-165, Konopnickiej, Orzeszkowej, Północna.</p>
3	<p>Jednostka przestrzenna trzecia obejmuje północno-wschodnią część Miasta. Jej północna i wschodnia granica jest tożsama z granicą administracyjną Miasta Rejowiec Fabryczny, a od strony zachodniej jest wspólna z granicą jednostki przestrzennej drugiej. Granica południowa przebiega przez ul. Jana Pawła II oraz linię kolejową. W ramach jednostki przestrzennej zlokalizowany jest duży obszar mieszkaniowy – Osiedle Wschód, z zabudową wielorodzinną i jednorodzinną oraz towarzyszącymi funkcjami usługowymi.</p> <p>Zakres ulic wchodzących w skład jednostki przestrzennej: Piaskowa, Narutowicza 2-130A, Narutowicza 13-129, Polna, Unicka 2-20, Unicka, 1-15, Krótka, Spółdzielcza, Wschodnia, Skłodowskiej, Jana Pawła II, Kwiatowa, Krańcowa, Pogodna, Spokojna, Słoneczna, Kopernika, Prusa.</p>

4	<p>Jednostka przestrzenna czwarta obejmuje południowo-zachodnią część Miasta, a tym samym granica zachodnia i południowa niniejszej jednostki przebiega po granicach administracyjnych Miasta Rejowiec Fabryczny. Północna granica jednostki, w przeważającym przebiegu, pokrywa się z linią kolejową, natomiast granica wschodnia przebiega po terenie niezamieszkanym (wydłuż granic ewidencyjnych działek) na wschód od ul. Wiejskiej. Znaczny obszar wchodzący w skład jednostki przestrzennej czwartej jest obszarem niezamieszkanym i niezabudowanym.</p> <p>Zakres ulic wchodzących w skład jednostki: Chełmska 170-246, Chełmska 115-179, Chełmska 53-87, Cicha, Wiejska, Leśna, Boczna, Działkowa.</p>
5	<p>Jednostka przestrzenna piąta wkomponowana jest w obszar jednostki przestrzennej czwartej i koncentruje się w okolicy węzła kolejowego, przychodni zdrowia oraz zespołu mieszkalnego wielorodzinnego stanowiącego dawniej zaplecze mieszkaniowe dla pracowników cementowni, obecnie z kontynuacją funkcji mieszkaniowych.</p> <p>Zakres ulic wchodzących w skład jednostki przestrzennej: Lubelska 1, Kolejowa, Dworcowa, Szkolna, Chełmska 89-111B, Chełmska 148-168.</p>
6	<p>Jednostka przestrzenna szósta obejmuje południowo-wschodnią część Miasta Rejowiec Fabryczny. Granica południowa oraz wschodnia to granica administracyjna Miasta, natomiast granica północna pokrywa się z granicą jednostki przestrzennej trzeciej, a zachodnia z granicą jednostki przestrzennej czwartej. W niewielkim fragmencie (północny zachód) obszar sąsiaduje z jednostką przestrzenną drugą.</p> <p>Koncentracja zabudowy i tym samym zamieszkania w jednostce przestrzennej szóstej występuje przy ul. Chełmskiej oraz ul. Żłotej. Znaczący procent powierzchni terenu tej jednostki jest obszarem niezabudowanym i niezamieszkanym. Na terenie jednostki przestrzennej szóstej zlokalizowany jest Posterunek Energetyczny Rejowiec Fabryczny – PGE Dystrybucja Oddział Zamość z rozbudowaną infrastrukturą techniczną.</p> <p>Zakres ulic wchodzących w skład jednostki przestrzennej: Polna (brak budynków), Żłota, Chełmska 1-51, Chełmska 2-144, Lubelska, Targowa.</p>

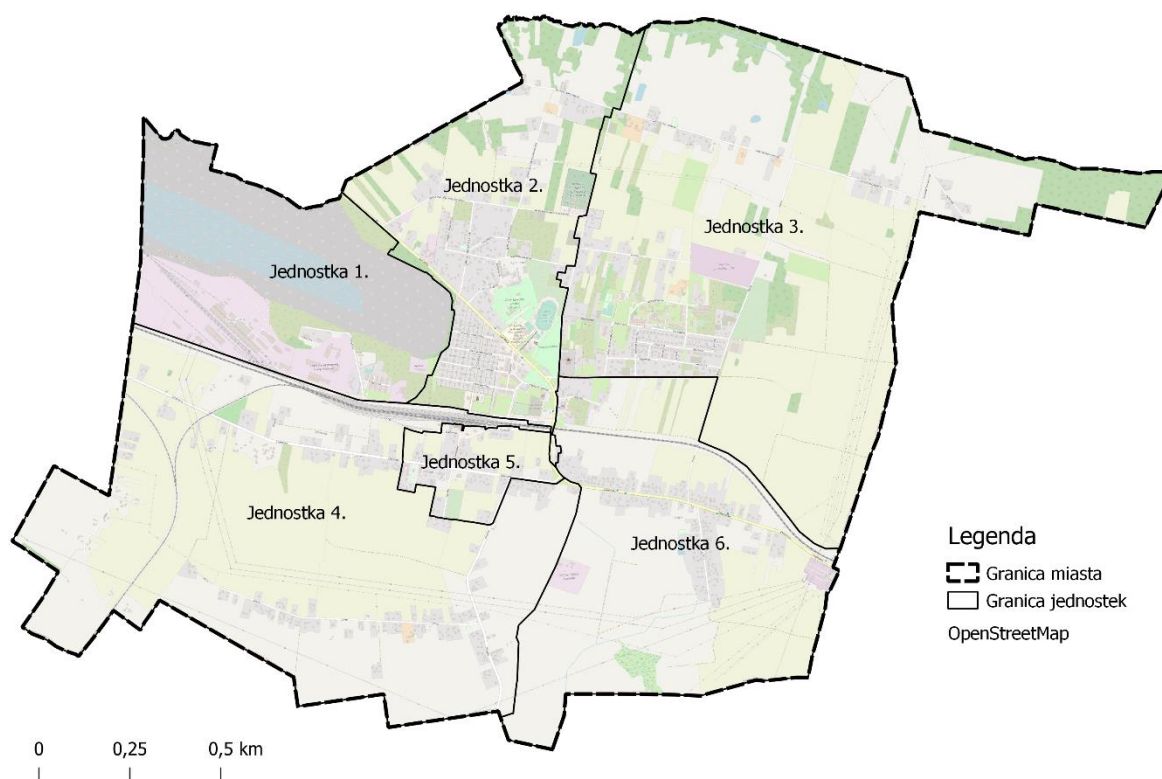
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033

Tabela 2. Jednostki referencyjne (jednostki przestrzenne) w Mieście Rejowiec Fabryczny przyjęte do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – powierzchnia i ludność

Numer jednostki	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogóle powierzchni Miasta [%]	Liczba ludności - 31.12.2022 r. [os.]	Udział w ogóle ludności Miasta [%]
1	1,63	11	280	6,67
2	1,84	13	1175	27,97
3	4,33	30	1562	37,18
4	3,88	27	443	10,55
5	0,33	2	388	9,23
6	2,27	16	353	8,40
Miasto Rejowiec Fabryczny	14,28	100%	4201	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Rejowiec Fabryczny

Rysunek 1. Jednostki referencyjne Miasta Rejowiec Fabryczny wyznaczone na potrzeby diagnozy delimitacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap oraz „Rewitalizacja Rejowiec Fabryczny - Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2017-2023”
Koncepcja urbanistyczno-architektoniczna zagospodarowania obszaru rewitalizacji w Mieście Rejowiec Fabryczny”.

2.3. Analiza danych i budowa wskaźników dla pięciu sfer diagnostycznych

Analiza danych w sferze społecznej jest podstawowym elementem diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż proces rewitalizacji ma służyć przede wszystkim wyprowadzeniu obszaru ze stanu kryzysowego, to właśnie kwestie społeczne mają kluczowe znaczenie dla wyznaczenia obszaru, na którym będzie przeprowadzona rewitalizacja.

Opracowując analizę występowania problemów społecznych w jednostkach referencyjnych Miasta Rejowiec Fabryczny wybrano wskaźniki, które obrazują szerokie spektrum problemów społecznych, wyczerpujących wytyczne Ustawy o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

Problemy, które poddano analizie w trakcie prac diagnostycznych, to problemy demograficzne, starzenie się społeczeństwa, ubóstwo, bezrobocie, bezpieczeństwo, niski poziom edukacji i kapitału społecznego, niski poziom aktywności społecznej, osoby ze szczególnymi potrzebami, a także uczestnictwo w życiu społecznym. Łącznie w analizie wykorzystano **dwadzieścia dwa wskaźniki** odnoszące się do ww. zagadnień problemowych.

Do opracowania wskaźników obrazujących możliwe **kryzysy sfery społecznej** wykorzystano dane pochodzące m.in. z Urzędu Miasta Rejowiec Fabryczny i jego jednostek organizacyjnych, tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkoły Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym, a także Komisariatu Policji w Rejowcu Fabrycznym oraz dostępne statystyki publiczne (np. dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie). Zebrane dane przedstawiają stan za ostatni pełny rok kalendarzowy – tj. na 31 grudnia 2021 rok. W kilku przypadkach, gdy nie było możliwe pozyskanie aktualnych danych, bądź też specyfika wskaźnika wymuszała odwołanie się do danych z innego czasookresu (np. frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych – 2018 rok), wskaźniki przyjmują wartości dla innych przedziałów czasowych.

Tabela 3. Wykaz wskaźników do sfery społecznej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Definicja wskaźnika
1.	Udział osób w wieku 60+ w ogóle mieszkańców	Wskaźnik przedstawia liczbę osób w wieku 60+ zameldowanych w danej jednostce w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców. Wskaźnik może świadczyć o konieczności realizacji dodatkowych działań służących poprawie sytuacji osób starszych.
2.	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik przedstawia różnicę pomiędzy wymeldowaniami a zameldowaniami w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danego obszaru. Wskaźnik może świadczyć o depopulacji obszaru.
3.	Współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców	Wskaźnik pokazuje różnicę w liczbie urodzeń żywych a liczbie zgonów w przeliczeniu na 1000 osób zamieszkujących danych obszar. Wskaźnik może świadczyć o niekorzystnej strukturze i trendach demograficznych (m.in. starzeniu się społeczeństwa).
4.	Odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z ogółu mieszkańców w 2021 roku	Wskaźnik pokazuje odsetek mieszkańców, którzy otrzymali świadczenia z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wskaźnik może świadczyć o niekorzystnej sytuacji socjalnej mieszkańców.
5.	Udział osób powyżej 60 r.ż. korzystających z pomocy społecznej z ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku	Wskaźnik pokazuje procent seniorów, którzy korzystają ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w odniesieniu do ogółu klientów pomocy społecznej. Wskaźnik może świadczyć o niekorzystnej sytuacji socjalnej seniorów.
6.	Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku	Wskaźnik przedstawia liczbę osób, które otrzymały świadczenia z tytułu ubóstwa z MOPS w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w danej jednostce. Wskaźnik może obrazować konieczność podjęcia dodatkowych działań służących poprawie jakości życia tej grupy mieszkańców.
7.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku	Wskaźnik przedstawia liczbę osób, które otrzymały świadczenia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w danej jednostce. Wskaźnik może obrazować konieczność podjęcia dodatkowych działań służących wsparciu tej grupy mieszkańców.

8.	Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku	Wskaźnik przedstawia liczbę osób, które otrzymały świadczenia z tytułu niepełnosprawności z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w danej jednostce. Wskaźnik może obrazować konieczność podjęcia dodatkowych działań służących poprawie jakości życia tej grupy mieszkańców (osób z niepełnosprawnościami).
9.	Udział osób korzystająca z dodatków mieszkaniowych i energetycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku	Wskaźnik pokazuje skalę pomocy udzielonej w postaci dodatków mieszkaniowych i energetycznych w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w danej jednostce. Wskaźnik może ukazać skalę ubóstwa energetycznego.
10.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku	Wskaźnik pokazuje skalę pomocy udzielonej dla ofiar przemocy w rodzinie w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w danej jednostce. Wskaźnik obrazuje skalę zjawiska przemocy domowej.
11.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku	Wskaźnik pokazuje udział beneficjentów pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w danej jednostce. Wskaźnik obrazuje natężenie problemu uzależnienia od alkoholu.
12.	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców w 2021 roku	Wskaźnik pokazuje stosunek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych do liczby mieszkańców jednostki (wyrażony w procentach).
13.	Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych w 2021 roku	Wskaźnik przedstawia stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych kobiet do ogólnej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych (wyrażony w procentach).
14.	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w 2021 roku	Wskaźnik pokazuje stosunek liczby osób pozostających w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat do ogólnej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych (wyrażony w procentach).
15.	Wszystkie interwencje policyjne (poza interwencjami w ruchu drogowym) na 100 mieszkańców w 2021 roku	Wskaźnik przedstawia liczbę interwencji policyjnych w danych roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych jednostek. Wskaźnik może

		świadczą o poziomie bezpieczeństwa mieszkańców.
16.	Liczba interwencji dotyczących zakłócenia ładu i porządku publicznego na 100 mieszkańców w 2021 roku	Wskaźnik przedstawia liczbę interwencji związanych z zakłócaniem ładu i porządku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik może świadczyć o zróżnicowanym poziomie bezpieczeństwa mieszkańców.
17.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej na 100 mieszkańców w 2021 roku	Wskaźnik przedstawia liczbę interwencji związanych z przemocą domową w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik może sygnalizować potrzebę podjęcia działań antyprzemocowych, uruchomienia dodatkowego wsparcia dla ofiar przemocy domowej.
18.	Liczba zdarzeń niszczenia mienia na 100 mieszkańców w 2021 roku	Wskaźnik obrazuje liczbę zdarzeń dotyczących niszczenia mienia (według miejsca zdarzenia) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik może świadczyć o potrzebie zwrócenia większej uwagi na budowanie poczucia odpowiedzialności za własność publiczną i zwalczanie zachowań chuligańskich.
19.	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty (j. polski, matematyka i j. angielski)	Wskaźnik pokazuje średnią z 3 egzaminów po szkole podstawowej łącznie (średnia z j. polskiego, matematyki oraz j. angielskiego). Wskaźnik może świadczyć o potrzebie zwrócenia większej uwagi na rozwój edukacji w obszarach, w których wynik był niższy niż średnia dla Miasta.
20.	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	Wskaźnik przedstawia liczbę osób zapisanych do biblioteki (czytelników) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wskaźnik może świadczyć o aktywności kulturalnej mieszkańców korzystających z lokalnego księgozbioru.
21.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik przedstawia liczbę organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wskaźnik może świadczyć o poziomie zaangażowania mieszkańców w działania rozwijające lokalny kapitał społeczny.
22.	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku	Wskaźnik obrazuje średnią frekwencję wyborczą w poszczególnych obwodach wyborczych w Rejowcu Fabrycznym. Wskaźnik może świadczyć o wysokiej aktywności społecznej mieszkańców, na obszarach, które przyjęły wartości powyżej średniej dla Miasta.

Pozostałe sfery (gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna)

W ramach tego etapu przeprowadzono szczegółową diagnozę zjawisk występujących na terenie Miasta Rejowiec Fabryczny w pozostałych (pozaspołecznych) sferach wskazanych w ustawie o rewitalizacji. Analiza – analogicznie jak w działaniu poprzednim - została przeprowadzona w podziale na ustalone jednostki referencyjne z uwzględnieniem **dwudziestu wskaźników opisujących negatywne zjawiska techniczne, środowiskowe, gospodarcze i funkcjonalno-przestrzenne.**

Tabela 4. Wykaz wskaźników do sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

L.p.	Nazwa wskaźnika	Definicja wskaźnika
1.	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik może świadczyć o stanie lokalnej gospodarki i występowaniu ewentualnych problemów na lokalnym rynku pracy.
2.	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie	Wskaźnik może świadczyć o stanie lokalnej gospodarki i występowaniu ewentualnych problemów na lokalnym rynku pracy.
3.	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik świadczy o stanie lokalnej gospodarki i występowaniu ewentualnych problemów na lokalnym rynku pracy.
4.	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017 – 2022 (%)	Wskaźnik świadczy o stanie lokalnej gospodarki poprzez obraz trendu zmian zachodzących na przestrzeni określonego czasu.
5.	Średnie roczne stężenie pyłu PM _{2,5}	Wskaźnik obrazuje stan jakości powietrza na podstawie danych.
6.	Średnie roczne stężenie B(a)P	Wskaźnik obrazuje stan jakości powietrza na podstawie danych.
7.	Występowanie dzikich wysypisk śmieci	Wskaźnik obrazuje niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców.
8.	Udział budynków zawierających azbest w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik obrazuje jakość tkanki budowlanej poprzez

		udział budynków wykonanych z materiałów mogących stanowić zagrożenia dla zdrowia mieszkańców.
9.	Odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej	Wskaźnik obrazuje stopień zwodociągowania poszczególnych jednostek i świadczy o poziomie dostępności sieci wodociągowej.
10.	Udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej	Wskaźnik obrazuje stopień skanalizowania poszczególnych jednostek i świadczy o potrzebie dalszego rozwoju sieci kanalizacyjnej.
11.	Roczna liczby awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik może świadczyć o stanie infrastruktury komunalnej.
12.	Długość sieci drogowej wymagającej napraw w ogólnej długości sieci drogowej wg jednostki	Wskaźnik świadczy o jakości i stanie technicznym infrastruktury drogowej warunków do przemieszczania się mieszkańców oraz konieczności ponoszenia dodatkowych nakładów na utrzymanie dróg i niezbędne naprawy.
13.	Gęstość geograficzna przystanków (przystanki/km ²)	Wskaźnik obrazuje poziom dostępności do publicznej usługi komunikacyjnej oraz warunki dla mobilności i przemieszczania się.
14.	Występowanie miejsc parkingowych dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami	Wskaźnik może świadczyć o poziomie dostosowania infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
15.	Liczba budynków w złym stanie technicznym na 100 budynków ogółem	Wskaźnik może świadczyć o stanie technicznym budynków i konieczności podjęcia dodatkowych działań w celu zahamowania negatywnych procesów.
16.	Udział pustostanów w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik może świadczyć o stanie technicznym budynków i lokali oraz konieczności podjęcia dodatkowych działań

		w celu zahamowania negatywnych procesów.
17.	Odsetek budynków użyteczności publicznej o ograniczonej dostępności pięter dla osób z niepełnosprawnością ruchową ze względu na brak windy/schodotazu/platformy	Wskaźnik może świadczyć o konieczności poprawy infrastruktury – obiektów użyteczności publicznej – pod kątem zapewnienia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami.
18.	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą niedostosowaną do potrzeb os. z niepełnosprawnościami do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej	Wskaźnik może świadczyć o konieczności poprawy infrastruktury – obiektów użyteczności publicznej – pod kątem zapewnienia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami.
19.	Udział budynków posiadających instalację fotowoltaiczną na 100 budynków mieszkalnych	Wskaźnik obrazuje jakość tkanki budowlanej poprzez udział budynków korzystających z odnawialnych źródeł energii.
20.	Liczba budynków i obiektów zabytkowych na km ²	Wskaźnik obrazuje jakość tkanki budowlanej i może świadczyć o konieczności ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych na utrzymanie obiektów zabytkowych.

Źródło: opracowanie własne

2.4. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego

Nawarstwianie się negatywnych zjawisk na terenie Miasta jest podstawą do wyznaczenia obszarów wymagających rewitalizacji, stąd kolejny etap prac delimitacyjnych obejmował opracowanie wskaźnika syntetycznego. Dla każdej z wyznaczonych jednostek referencyjnych (jednostek przestrzennych) całościowej analizie poddano pakiet wykorzystanych w diagnozie wskaźników. W tym celu skorzystano ze wskaźników opisujących zarówno problemy społeczne jak i pozaspołeczne. W oparciu o otrzymane i pozyskane dane opracowano 22 wskaźniki dla sfery społecznej i 20 wskaźników dla sfer pozaspołecznych (4 dla sfery gospodarczej, 4 dla sfery środowiskowej, 6 dla sfery przestrzenno – funkcjonalnej oraz 6 dla sfery technicznej).

Z uwagi na fakt korzystania ze zróżnicowanych wskaźników (w różnych jednostkach, przedziałach, sposobach relatywizacji) konieczna była standaryzacja każdego z nich umożliwiająca wzajemne porównywanie i dalszą analizę – normalizacja danych.

W kontekście sfery społecznej zdecydowano się na wykorzystanie wskaźnika syntetycznego, który pozwolił na zbiorcze przedstawienie stopnia natężenia degradacji w poszczególnych jednostkach analitycznych. Jednym ze sposobów wyznaczenia wskaźnika syntetycznego dla zjawisk społecznych jest metoda Perkala, rekomendowana w publikacji Ministerstwa Rozwoju i Technologii pt. „Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji”. W pierwszej kolejności każde ze zjawisk kryzysowych normalizowane jest zgodnie ze wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} + \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,

\bar{x}_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Kolejnym krokiem budowania wskaźnika syntetycznego jest określenie czy dany wskaźnik jest stymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest pozytywne), czy destymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest negatywne). W przypadku destymulant otrzymane w wyniku normalizacji wartości pozostawia się bez zmian, natomiast uzyskane wartości dla stymulant należy przekształcić według wzoru:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i .

Ostatni etap obejmuje obliczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego dla każdej z jednostek. Jest on sumą wszystkich wskaźników cząstkowych, które określają negatywne zjawiska w sferze społecznej. Wartość wskaźnika syntetycznego oznacza czy dana jednostka znajduje się w stanie kryzysowym. Im wyższa wartość wskaźnika, tym większe natężenie kryzysu w danym miejscu. Wskaźnik syntetyczny dla zjawisk społecznych oblicza się za pomocą wzoru:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

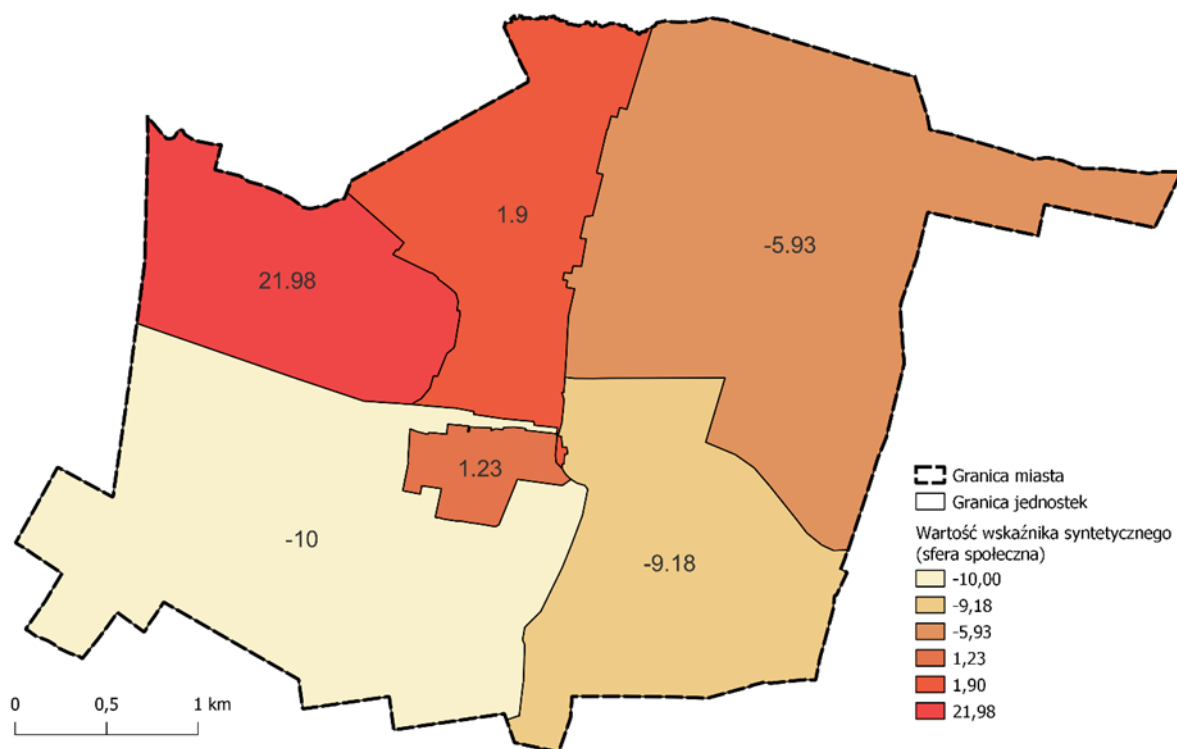
P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,

n – liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej.

Jeżeli **wartość wskaźnika syntetycznego jest dodatnia**, świadczy to o występowaniu **krzysu w sferze społecznej** w danej jednostce, podczas gdy wartość **ujemna** wskazuje na **pozytywny obraz zjawisk społecznych**. Poniżej przedstawiono wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej (uzyskaną zgodnie z powyższą procedurą) dla poszczególnych jednostek referencyjnych wyznaczonych w Mieście Rejowiec Fabryczny.

Rysunek 2. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna (natężenie zjawisk kryzysowych – im wyższa wartość tym większy kryzys w sferze społecznej)

Źródło: opracowanie własne.

W efekcie niniejszej analizy uzyskano wynik: obszar Miasta Rejowiec Fabryczny znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych to obszar jednostek przestrzennych: pierwszej, drugiej i piątej.

Zgodnie z wytycznymi Ustawy o rewitalizacji w procedurze delimitacji, oprócz analizy negatywnych zjawisk w sferze społecznej, uwzględnia się także występowanie kryzysu w przynajmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Występowanie kryzysu w sferze społecznej stanowi podstawę do wyznaczania obszaru zdegradowanego, a sfery pozaspołeczne stanowią w tym przypadku kolejną, uzupełniającą tę decyzję, przesłankę.

W procedurze przeprowadzonej delimitacji dla Miasta Rejowiec Fabryczny wskaźniki obrazujące pozostałe sfery (gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną) mają postać zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych. Każdy ze wskaźników poddano obiektywnej ocenie, aby wskazać, czy sprzyja on rozwojowi lub czy też pogłębia kryzys na danym obszarze. Natężenie zjawisk kryzysowych w sferach pozaspołecznych zostało obliczone na podstawie przypisania każdemu ze wskaźników punktów, odnosząc uzyskaną wartość do średniej wartości danego wskaźnika dla Miasta. W przypadku wartości wskaźnika wskazującej na sytuację mniej korzystną niż średnia dla Miasta Rejowiec Fabryczny nadano jej 1 punkt, w przypadku sytuacji korzystniejszej niż średnia gminna było to 0 punktów. W efekcie przeprowadzonej analizy otrzymano następujący obraz sytuacji:

Jednostka analityczna	Sfera społeczna – wartość wskaźnika syntetycznego	Sfera techniczna – wartość punktowa określająca natężenie zjawisk kryzysowych	Sfera przestrzenno-funkcjonalna – wartość punktowa określająca natężenie zjawisk kryzysowych	Sfera gospodarcza – wartość punktowa określająca natężenie zjawisk kryzysowych	Sfera środowiskowa – wartość punktowa określająca natężenie zjawisk kryzysowych	Suma wartości punktowych dla jednostki analitycznej
1	21,98	2	2	2	1	7
2	1,90	3	2	2	2	9
3	-5,95	0	3	2	2	7
4	-10,00	2	3	2	2	9
5	1,23	4	2	0	1	7
6	-9,18	3	2	1	2	8

Powyższe działania pozwoliły na ustalenie, które z analizowanych jednostek cechują się wysokim natężeniem zjawisk kryzysowych oraz poziomem degradacji i które z nich wymagają najpilniejszej interwencji.

2.5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

W ramach przeprowadzonej analizy wskaźnikowej wyznaczono obszar zdegradowany w Mieście Rejowiec Fabryczny. Za obszary zdegradowane przyjęto jednostki przestrzenne, w których wartość wskaźnika syntetycznego była powyżej zera.

W poniższych tabelach zaprezentowano wskaźnik syntetyczny sfery społecznej dla wszystkich jednostek oraz zbiorcze wskaźniki dla obszarów zdegradowanych.

Ostatecznie **obszar zdegradowany** na terenie Miasta Rejowiec Fabryczny obejmuje trzy jednostki: **pierwszą, drugą i piątą**, w których mieszka łącznie **43,87% mieszkańców – obszar ten obejmuje 39,96% powierzchni Miasta**.

Tabela 5. Wyniki analizy wskaźnikowej – wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej

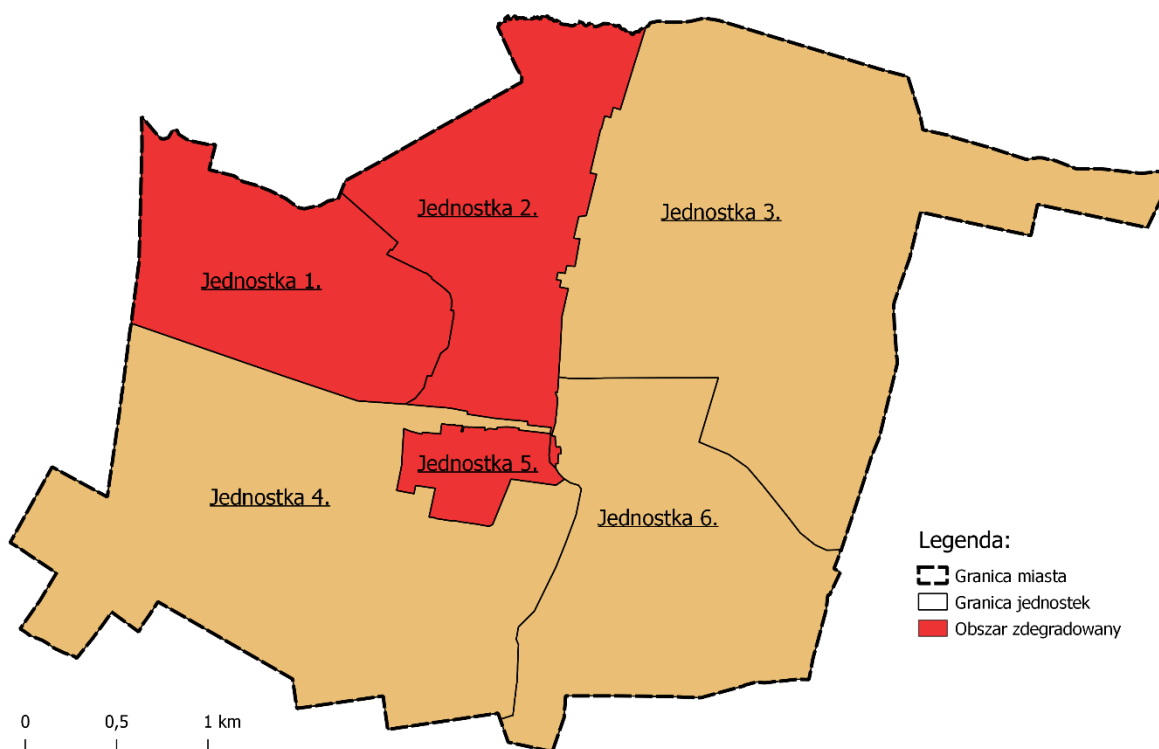
Numer jednostki referencyjnej	Wskaźnik syntetyczny
1	21,98
2	1,90
3	- 5,93
4	- 10,00
5	1,23
6	- 9,18

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6. Wyniki analizy wskaźnikowej – obszary zdegradowane

Jednostka	Wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej	Suma wskaźników kryzysowych w pozostałych sferach
1	21,51	7
2	0,65	9
5	2,07	7

Rysunek 3. Obszar zdegradowany – Miasto Rejowiec Fabryczny

Źródło: opracowanie własne

2.6. Realizacja działań partycypacyjno-badawczych – badania ilościowe oraz spacer badawczy (wizja lokalna)

W związku z wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Rejowcu Fabrycznym przeprowadzono ankietę skierowaną do mieszkańców Miasta. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat występowania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych na terenie Miasta oraz identyfikacja propozycji działań, jakie zdaniem mieszkańców należy podjąć w najbliższej przyszłości na obszarach przeznaczonych do rewitalizacji.

Ankieta była realizowana w dwóch technikach: formie online (CAWI) oraz formie tradycyjnej (PAPI - ankiety papierowe, które można było wypełnić

w urzędach, instytucjach publicznych oraz w ramach prowadzonego przez przeszkolonych ankieterów sondażu ulicznego). W obu technikach badawczych wykorzystano identyczny kwestionariusz ankiety. Badanie trwało od 3 stycznia 2023 roku do 31 stycznia 2023 roku. Metodą CAWI zebrano 47 w pełni wypełnionych ankiet, a metodą tradycyjną 39 ankiet, łącznie 86.

W badaniu wzięło udział 86 osób, z czego 58% (50) stanowiły kobiety, 38% (33) mężczyźni, a 4% (3) badanych odmówiło odpowiedzi na pytanie dotyczące płci. Średnia wieku wśród osób ankietowanych wyniosła 47 lat.

W ramach pogłębienia wniosków wynikających z analizy danych zastanych w dniu 17 stycznia 2023 roku przeprowadzono spacer badawczy obejmujący miejsca koncentracji zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej na terenie Miasta Rejowiec Fabryczny, jak również miejsca, gdzie występują lokalne problemy funkcjonalno-przestrzenne wynikające m.in. ze zmiany funkcji dominujących w danym obszarze na przestrzeni ostatnich lat. Celem spaceru badawczego, ponad pogłębienie wniosków uzyskanych w wyniku analizy danych zastanych, było również pozyskanie dodatkowych informacji o obserwowanych bezpośrednio w przestrzeni Miasta problemach: zwłaszcza o charakterze funkcjonalno-przestrzennym, technicznym czy środowiskowym.

Spacer badawczy pozwolił także unaocznic problemy/ograniczenia, jakie stawia przestrzeń Miasta dla osób ze specjalnymi potrzebami (tzw. ograniczenia dostępności).

Spacer badawczy podzielono na pięć etapów:

Etap 1 obejmował: teren mieszkaniowy Osiedle Wschód z zabudową wielorodzinną oraz zabudową pełniącą funkcje handlowo-usługowe, fragmentarycznie obszar z zabudową jednorodzinną (ul. Jana Pawła II), okolice biblioteki miejskiej – Centrum Aktywności Społeczno- Gospodarczej „Stara Kotłownia” ,Obiekty sportowe „Orlik” i otwarta strefa rekreacji z placem zabaw zespołu sportowo-rekreacyjnego „Orlik” oraz przestrzeń otwartą, zieloną, niezagospodarowaną – osiedlowe błonia na przedpolu biblioteki miejskiej (jednostka przestrzenna trzecia).

Etap 2 obejmował: ul. Wspólną z zabudową historyczną (dawna zabudowa folwarczna), teren pełniący funkcję parkingu, obszar parkowy z dworkiem – siedziba Miejskiego Ośrodka Kultury „DWOREK”. Ponadto ul. Reja z zabudową wielorodzinną – przedpola budynków mieszkalnych/przestrzeń publiczna, skwer przy ul. Hirszfelda oraz Park Dębinka (jednostka przestrzenna druga).

Etap 3 obejmował: ul. Lubelską i teren wyrobiska po dawnej kopalni margla (jednostka przestrzenna pierwsza).

Etap 4 obejmował: ul. Chełmską z zabudową mieszkaniową wraz z otaczającą ją przestrzenią publiczną zajęta w części przez wolnostojące komórki lokatorskie oraz sąsiadujące z przychodnią zdrowia (jednostka przestrzenna piąta).

Etap 5 obejmował: osiedle Fabryczne z zabudową mieszkaniową oraz osiedle mieszkaniowe w zabudowie parterowej – szeregowej tzw. „za parkanem” wraz z otoczeniem obejmującym budynki techniczne i przyległy do nich teren dawnej cementowni Firley (jednostka przestrzenna pierwsza).

Ostatecznie spacer badawczy przeprowadzono po terenach zakwalifikowanych do jednostek przestrzennych: pierwszej, drugiej, trzeciej oraz piątej. Pominięcie w spacerze badawczym jednostek przestrzennych: czwartej oraz szóstej wynikało z faktu, że przeprowadzona wcześniej pogłębiona analiza wskaźnikowa nie wykazała w obrębie tych jednostek objawów stanu kryzysowego w sferze społecznej. Tym samym nie było podstaw do zakwalifikowania ich jako obszar zdegradowany.

Przeprowadzenie spaceru badawczego po terenie jednostki przestrzennej trzeciej, także w analizie wskaźnikowej sfery społecznej niewykazującej objawów stanu kryzysowego, podyktowane było faktem, że obszar ten (jednostka przestrzenna trzecia) jest najliczniej zamieszkanym w Mieście Rejowiec Fabryczny, w tym również przez osoby w wieku senioralnym, a tym samym zdecydowano, iż wnioski analityczne pogłębione zostaną dodatkowo wizją lokalną.

Wnioski, jakie uzyskano dzięki przeprowadzonej wizji lokalnej obszarów miejskich (metoda: spacer badawczy), wzmocniły wyniki analizy wskaźnikowej w ramach której jednostki przestrzenne: pierwsza, druga oraz piąta spełniają kryteria pozwalające uznać je jako obszary zdegradowane. Dodatkowo wizja lokalna terenu precyzyjnie zobrazowała miejsca koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, ale także funkcjonalno-przestrzennych, technicznych czy środowiskowych, dając podstawy do dokładnego wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

2.7. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Uwzględniając wszystkie przeprowadzone i opisane wyżej działania możliwe stało się wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Całość wyznaczonego wcześniej obszaru zdegradowanego przewyższała wartości wskazane w ustawie o rewitalizacji tzn. był on większy niż 20% powierzchni Miasta oraz zamieszkiwało go więcej niż 30% mieszkańców tym samym konieczne było **zawężenie obszaru zdegradowanego poprzez wybór jednostek o największej skali natężenia negatywnych zjawisk sfery społecznej oraz pozostałych czterech sfer**. W tym celu wzięto pod uwagę wartości syntetycznego wskaźnika kryzysu społecznego. Według tego kryterium jednostkami borykającymi się z najwyższym natężeniem problemów w sferze społecznej są jednostki pierwsza, druga oraz piąta, w których wskaźnik syntetyczny przyjmuje najwyższe wartości (dodatnie). Obszary te cechują się największą kumulacją negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz wysoką kumulacją w ramach pozostałych sfer diagnostycznych. Potrzebę objęcia ich działaniami rewitalizacyjnymi potwierdziły również wyniki spaceru badawczego (wizji lokalnej).

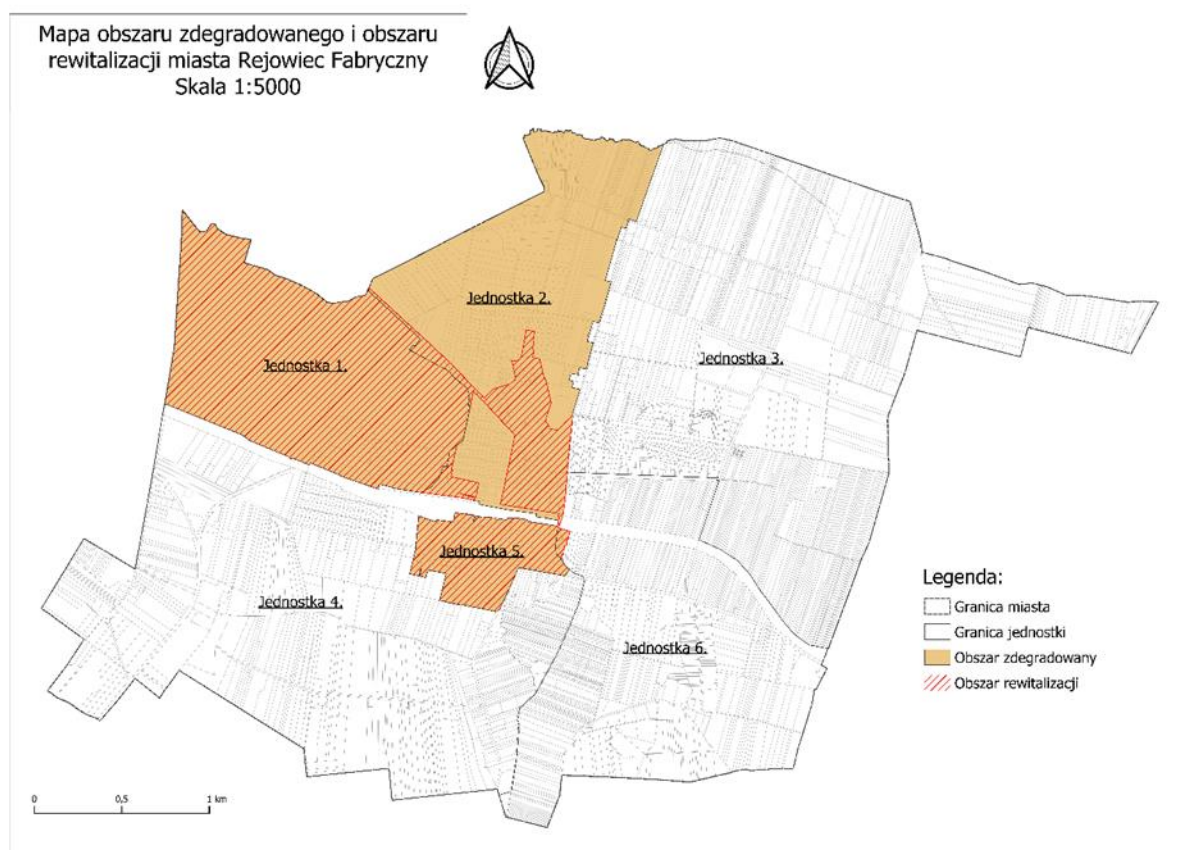
Tabela 7. Wyniki analizy wskaźnikowej – jednostki o największej skali natężenia negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz pozostałych sferach

Jednostka	Wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej	Suma wskaźników kryzysowych w pozostałych sferach
1	21,98	7
2	1,9	9
5	1,23	7

Źródło: opracowanie własne.

W związku z powyższym jako **obszar rewitalizacji** wyznaczono teren obejmujący swym zasięgiem: cały obszar jednostki pierwszej, cały obszar jednostki piątej oraz fragment obszaru jednostki drugiej, który łącznie obejmuje **16,25 % powierzchni Miasta** (2,32 km²) i który zamieszkuje **28,52 % mieszkańców** Miasta Rejowiec Fabryczny (1198 osób).

Rysunek 4. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Mieście Rejowiec Fabryczny

Źródło: opracowanie własne.

3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

W pogłębionej diagnozie wyznaczonego na terenie Miasta Rejowiec Fabryczny obszaru rewitalizacji przedstawiono skoncentrowaną w granicach obszaru rewitalizacji (zajmującego 2,32 km², czyli 16,25% powierzchni Miasta) charakterystykę zjawisk kryzysowych, odnoszących się do sfery społecznej oraz pozostałych sfer diagnostycznych (gospodarczej, środowiskowej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej).

W pogłębionej diagnozie uwzględniono wewnętrzne zróżnicowanie obszaru rewitalizacji wynikające z czynników społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i funkcjonalno-przestrzennych. Zróżnicowanie obszaru rewitalizacji charakteryzuje także natężenie pewnych zjawisk kryzysowych skoncentrowanych przestrzennie, co również pokazano w niniejszej diagnozie. Obszar rewitalizacji budują trzy jednostki, jakie pierwotnie służyły do podziału dla Miasta Rejowiec Fabryczny w procesie delimitacji. Jest to:

- jednostka pierwsza obejmująca ulice: Robotnicza, Fabryczna, Cementowa 1/1, 1/2, 20 i 20A,
- jednostka piąta obejmująca ulice Lubelska 1, Kolejowa, Dworcowa, Szkolna, Chełmska 89–111B, Chełmska 148-168,

w całości objęte obszarem rewitalizacji oraz

- fragment jednostki drugiej do której należą ulice: Lubelska 2-34, Lubelska 3-37, Hirszfelda, Reja, Mickiewicza, Parkowa, Wspólna, Komunalna, Żeromskiego, Tysiąclecia, Chopina.

W dalszym tekście diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji znajdują się liczne odniesienia do poszczególnych jednostek podziału (wykorzystanych do przeprowadzenia delimitacji – wyznaczenia obszaru rewitalizacji w Mieście

Rejowiec Fabryczny). Obszar rewitalizacji z uwagi na zróżnicowania wewnętrzne można opisać odnosząc się m.in. do jednostek jego podziału.

Prezentowana diagnoza pogłębiona przedstawia także specyfikę funkcjonowania obszaru rewitalizacji oraz zwraca uwagę na istniejące związki przyczynowo skutkowe w obszarach problemowych. Do jej wykonania wykorzystano zarówno:

— dane zastane (pozyskane z otwartych baz danych oraz przygotowane przez Urząd Miasta w Rejowcu Fabrycznym oraz podległe mu jednostki – stan na 31 grudnia 2022 roku.),

jak i szereg form partycypacji społecznej takich jak:

— opinię ekspertów (7 indywidualnych, bezpośrednich wywiadów pogłębionych z przedstawicielami m.in. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” oraz przedstawicielami organizacji pozarządowych i środowiska lokalnego biznesu),

— wyniki przeprowadzonych na etapie delimitacji badań społecznych z mieszkańcami (badanie sondażowe CAWI – technika badań kwestionariuszem on-line oraz PAPI – technika badań kwestionariuszem papierowym/sondaż uliczny – łącznie na próbie N=89),

— plenerowe spotkania konsultacyjne zrealizowane w trzech różnych lokalizacjach obszaru rewitalizacji z mieszkańcami (N=3),

— warsztaty strategiczne z instytucjami miejskimi oraz warsztaty strategiczne z przedsiębiorcami i organizacjami społecznymi (N=2)

— wizję lokalną terenu/spacer badawczy (m.in. dokumentacja fotograficzna).

3.1. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i funkcjonalno-przestrzennej wraz z problemami i potencjałami obszaru rewitalizacji

Sfera społeczna

Obszar rewitalizacji w Mieście Rejowiec Fabryczny zamieszkaany jest przez 1198 osób (stan na dzień 31.12.2022 r.) co stanowi 28,52 % mieszkańców całego Miasta.

Jednym z podstawowych wskaźników opisujących sytuację społeczną, jest ruch naturalny, który prezentuje zestawienie urodzeń i zgonów. Różnica pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów w danym okresie może przyjmować wartości dodatnie i ujemne. Wartości dodatnie dotyczą przyrostu naturalnego, natomiast wartości ujemne (notowane gdy liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń) oznaczają tzw. ubytek naturalny ludności. Saldo ruchu naturalnego na 1000 mieszkańców dla całego Miasta Rejowiec Fabryczny wynosi 7,86. Jednak to w obszarze rewitalizacji **obserwowana jest sytuacja ubytku naturalnego ludności**. Są to takie ulice jak ul. Reja (-9,52), Hirszfelda (-5,56) (jednostka druga) oraz ul. Chełmska 89-111B (-7,25) (jednostka piąta). Proces ubytku naturalnego, prowadzący w konsekwencji do zmniejszenia się liczby ludności, charakteryzuje m.in. miejsca, w których występuje duża **koncentracja osób starszych (seniorów)**, często samotnych. W ocenie ekspertów (wywiady pogłębione) – seniorzy to **grupa wiekowa wyraźnie dominująca w obszarze rewitalizacji**.

Proces starzenia się społeczności Rejowca Fabrycznego naturalnie generuje wzrost problemów wprost odnoszących się do tej grupy mieszkańców, jak między innymi:

— **bariery dostępności terenu** (co zostało omówione w dalej części diagnozy),

- problemy natury społeczno-psychologicznej: **niska aktywność**, izolacja często prowadząca do osamotnienia, obniżenia poczucia „bycia użytecznym”, depresja,
- problemy ekonomiczne powstałe w wyniku kryzysu ogólnopolskiego, związane z inflacją i wzrostem cen (okres ostatnich 2-3 lat) – w efekcie **pogorszenie statusu ekonomicznego**, obniżenie bądź utrata niezależności finansowej, ubóstwo.

Ważnym czynnikiem opisującym sytuację społeczną jest bezrobocie.

Największy **odsetek osób bezrobotnych**, wśród ogólnej liczby mieszkańców Miasta, skupiony jest na terenie trzech ulic (wszystkie **w obrębie obszaru rewitalizacji**): ul. Robotnicza – 12% (jednostka pierwsza), ul. Żeromskiego – 17% (jednostka druga), ul. Lubelska 1 – 17% (jednostka piąta), kiedy to w skali Miasta wskaźnik ten wyniósł 4%. Analiza obszaru rewitalizacji pokazała, że **prawie 1/3 z długotrwale bezrobotnych** zamieszkałych w Rejowcu Fabrycznym również **koncentruje się w obszarze rewitalizacji** (21 osób), z czego najwięcej z nich zamieszkuje obszar centralny: ulice objęte obszarem rewitalizacji przypisane do jednostki drugiej. W opinii ekspertów lokalnych (wywiady pogłębione) „(...) rynek pracy w Rejowcu Fabrycznym jest słabym rynkiem pracy”. Cechuje go niska chłonność, brak różnorodności, mała podaż miejsc pracy dla osób wykształconych, jak również też osób bez wykształcenia. Równocześnie wśród lokalnej społeczności nie są powszechnymi postawy przedsiębiorcze: dominuje niska aktywność, często obawa przed podjęciem ryzyka inwestycyjnego (np. otwarcie własnej działalności gospodarczej), tzw. „wzięcia sprawy w swoje ręce”. Sytuacja ta ma swą genezę w charakterystyce rynku pracy, jaki przez dziesięciolecia kształtował nie tylko układ przestrzenny Miasta, lecz także postawy społeczne jego mieszkańców. Rynek pracy zdominowany był przez jednego dużego pracodawcę – cementownię, która rozpoczęła swoją działalność w 1924 jako Lubelskie Fabryki Portland Cementu SA „FIRLEY”, po II wojnie światowej jako cementownia „Pokój”, a później kombinat Cement „Chełm”. Obecnie cementownia jest w procesie wygaszania działalności i zatrudnia jedynie

około 40 pracowników (od 2021 roku trwa kompleksowy proces wyburzania budynków m.in. części zakładu związanej z produkcją klinkieru). Pokoleniowe „zaopiekowanie się” mieszkańcami, jakie oferowała cementownia, od miejsca pracy, przez mieszkania, po organizację czasu wolnego czy animację życia kulturalno-rekreacyjnego, skutecznie osłabiło postawy aktywności, przedsiębiorczości wśród mieszkańców Miasta, kształtując równocześnie postawę bierną i roszczeniową („*należy się*”).

Postawa ta wpływa na stosunkowo **niską aktywność społeczną**: zdaniem ekspertów lokalnych (wywiady pogłębione) u mieszkańców przez lata nie wykształciły się nawyki bycia aktywnym, stąd mało jest obecnie liderów lokalnych, aktywistów, osób kreujących życie lokalne, jak też samych mieszkańców powszechnie i chętnie angażujących się w działania wspólne, sąsiedzkie, oddolne. Model „zaopiekowania się” mieszkańcami można stale jeszcze spotkać w formie działania lokalnych instytucji (przykład formułowania przekazu: „zrobimy coś dla Was”, „My – Wam”, itp.), mniej jest działania opartego na partycypacji społecznej czyli współdecydowaniu, wspólnej realizacji, ale także współodpowiedzialności za podjęte działania i decyzje. Eksperti (wywiady pogłębione) zwracali dużą uwagę na genezę postawy niską aktywność mieszkańców Rejowca Fabrycznego, formułując powszechną opinię: „(...) *tutaj każdy jest skądś*”, „(...) *cementownia była matką żywicielką i organizatorką życia społeczno-kulturalnego – dzisiaj można rzec czasu wolnego – poprzez szeroko rozpowszechnione wyjazdy wycieczkowe*”. Przez dziesiątki lat działająca prężnie cementownia przyciągała pracowników z całej Polski oferując im dobrą pracę, mieszkanie i szereg dodatkowych usług społecznych (m.in. kultura, sport i rekreacja, wypoczynek, itp.). Zbudowano społeczność lokalną często jedno/dwupokoleniową, nie zawsze społecznie czy emocjonalnie związaną z miejscem zamieszkania. Cementownia była animatorem nie tylko życia zawodowego, ale także społecznego i kulturalnego mieszkańców Miasta. Pokłosiem tego jest powszechna, także obecnie jeszcze postawa „(..) *należy*”

się”, która często skutecznie osłabia chęć podejmowania inicjatyw oddolnych, indywidualnych, sąsiedzkich przez lokalną społeczność. Aktywność oddolna to postawa, jaką warto kształtować także w procesie wdrażania działań rewitalizacyjnych.

Na terenie Miasta działają aktywnie cztery organizacje społeczne: Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Kulturalnych „Szansa”, Fundacja Rozwoju Rejowca Fabrycznego, Klub Sportowy Sparta oraz Stowarzyszenie Strzelecko-Kolekcjonerskie SEMPER Fidelis. Ponadto działa także Klub Seniora i Koło Gospodyń. Przy Miejskim Domu Kultury „Dworek” skupione są nieformalne grupy śpiewacze złożone zarówno z młodych mieszkańców jak i seniorów oraz grupy aktywności rekreacyjnej (osoby dorosłe i dzieci). Przy bibliotece miejskiej działa Dyskusyjny Klub Książki. W opinii ekspertów (wywiady pogłębione) **działające organizacje pozarządowe są aktywnymi inicjatywami** opiekującymi się szeregiem obszarów tematycznych bliskich mieszkańcom: rozwój sportu i rekreacji, wspieranie i rozwój hobby, promocja turystyki, kreowanie inicjatyw sąsiedzkich i kształtowanie postaw obywatelskich. To także pomoc dla osób z niepełnosprawnościami, promocja i ochrona zdrowia, wsparcie seniorów oraz osób w trudnej sytuacji życiowej. Działalność organizacji skoncentrowana jest w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, ale także obejmuje swym zasięgiem pozostały obszar Miasta Rejowiec Fabryczny.

Kolejnym ważnym czynnikiem obrazującym sytuację w sferze społecznej w obszarze rewitalizacji jest liczba **osób korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej**.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym, **ponad połowa osób** z Miasta, korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, **zamieszkuje obszar rewitalizacji**, a tym samym obserwowane jest na tym obszarze wyraźne nasycenie wsparcia socjalnego. W ramach obszaru rewitalizacji dodatkowo

można wskazać miejsca koncentracji klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej: są to przede wszystkim ul. Robotnicza (95 osób), ul. Fabryczna (39 osób), ul. Cementowa (10 osób), czyli obszar terytorialny zaliczony do jednostki analitycznej pierwszej. Zauważalna koncentracja klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej występuje także wśród mieszkańców z ul. Chełmskiej 89-111B (61 osób) – obszar jednostki piątej oraz ul. Parkowej (27 osób) – obszar jednostki drugiej.

37% mieszkańców Miasta **korzystających ze świadczeń rodzinnych** zamieszkuje obszar rewitalizacji. Nieznaczne nasilenie zjawiska obserwuje się przy ul. Chełmskiej 89-111B - 30 osób (jednostka piąta) oraz ul. Robotniczej – 23 osoby (jednostka pierwsza). Jednak czynnik ten nie wykazuje wyraźnego zróżnicowania przestrzennego w samym już obszarze rewitalizacji.

Główne powody przyznawania świadczeń społecznych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym osobom zamieszkującym obszar rewitalizacji to: **ubóstwo, bezrobocie** oraz **niepełnosprawność**. Ważnym powiązaniem, z punktu widzenia przyszłych interwencji rewitalizacyjnych, jest związek trzech powodów pobierania świadczeń (ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność) i ich koncentracja przestrzenna w obrębie trzech ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizacji:

— ubóstwo:

- Robotnicza (Jednostka nr I) – 71 osób,
- Chełmska 89-111B (Jednostka nr V) – 38 osób,
- Fabryczna (jednostka nr I) – 17 osób;

— bezrobocie:

- Robotnicza (jednostka nr I) – 69 osób,
- Chełmska 89-111B (jednostka nr V) – 39 osób,
- Fabryczna (jednostka nr I) – 23 osoby;

— niepełnosprawność:

- o Robotnicza (jednostka nr I) – 38 osób,
- o Chełmska 89-111B (jednostka nr V) – 27 osób,
- o Fabryczna (jednostka nr I) – 19 osób.

Problem ubóstwa, biedy w obszarze rewitalizacji to zdaniem ekspertów (wywiady pogłębione) często splot wielu niekorzystnych czynników, jak choroby, niemożność podjęcia pracy i często towarzysząca tym czynnikom niepełnosprawność, wysokie wydatki na leki, niezaradność życiowa, itp. Problem ubóstwa i biedy dotyka różne grupy wiekowe mieszkańców Rejowca Fabrycznego. Jednak często widoczna jest korelacja z problemem **nieporadności życiowej i wychowawczej** rodzin/osób samotnie wychowujących dzieci. W Rejowcu Fabryczny są to zwykle rodziny młode z dziećmi lub matki samotnie wychowujące dzieci, osoby nie pracujące lub podejmujące prace dorywcze, opierające swoją egzystencję na zasiłkach socjalnych (pomoc finansowa oferowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jak np.: środki wpierające wychowanie dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami, dodatki rodzinne, zasiłki okolicznościowe; wsparcie ze strony samorządu (niski czynsz mieszkaniowy, programy rządowe - 500+ oraz alimenty, dowożenie dzieci do szkół specjalnych i ośrodków wsparcia).

Druga grupa zauważalna w Rejowcu Fabrycznym w kontekście zjawiska ubóstwa czy biedy (w wyznaczanym obszarze rewitalizacji), to seniorzy. Grupa ta, zwłaszcza w ostatnich latach, kiedy zachodzi powszechne, pogłębiające się zjawisko kryzysu gospodarczego, wzrostu cen i inflacji, coraz wyraźniej zasila statystyki wsparcia oferowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Równocześnie zdaniem ekspertów (wywiady pogłębione) stanowi ona dojmującą grupę społeczną zamieszkującą obszar rewitalizacji. Tym bardziej zasadnym było zbadanie udziału **osób powyżej 60 r.ż.**

korzystających z pomocy społecznej wśród ogółu mieszkańców powyżej 60 r.ż. Wynik jest następujący: najwięcej, bo aż 35% wszystkich seniorów, klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zamieszkuje ulice takie jak Fabryczna (40%), Robotnicza (36%) oraz Cementowa 1/1, 1/2, 20 i 20A (29%)

objęte obszarem rewitalizacji – jednostka pierwsza. Każda z tych wartości jest dużo wyższa od wartości średnich odnotowanych dla całego Miasta Rejowiec Fabryczny (7%).

Pomimo szeregu problemów, które związane są ze zjawiskiem biedy i ubóstwa w Rejowcu Fabrycznym, i tym samym w obszarze rewitalizacji, **nie odnotowano zjawiska bezdomności.**

Inne problemy społeczne, jakie często umykają powszechnym statystykom, a które dotyczą społeczność lokalną, w tym zamieszkującą obszar rewitalizacji, formułowane przez ekspertów (wywiady pogłębione) to:

- **przemoc w rodzinach:** problem obserwowalny zarówno przez służby socjalne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jak i Policję (interwencje domowe). W 2022 roku doszło do 87 interwencji Policji związanych z przemocą domową na terenie Miasta), a blisko 40 z nich odnotowano na obszarze rewitalizacji, z czego najwięcej przy ul. Fabrycznej (12 przypadków), ul. Robotniczej (10 przypadków);
- wyraźne **pogorszenie się kondycji psychicznej mieszkańców:** zarówno wśród dzieci i młodzieży, ale także osób dorosłych, w tym seniorów. Stanowi to efekt pandemii covid-19, okresu powszechnej izolacji, zamknięcia w domach, pogłębienia się trudnych relacji rodzinnych bądź utraty relacji społecznych jako takich, lecz także sytuacji geopolitycznej (konflikt zbrojny na Ukrainie) czy gospodarczej (kryzys gospodarczy, wzrost cen, wysoki poziom inflacji). Obserwowane są coraz powszechniej stany lękowe – zwłaszcza u dzieci i osób starszych (wyraźna korelacja z wojną na Ukrainie), nasilają się także choroby psychiczne i depresje.

Dodatkowo kryzysem społecznym występującym dość powszechnie są **problemy uzależnień.** W obszarze rewitalizacji dominuje problem **uzależnień od alkoholu.** Z 16 przypadków rozpatrywanych w 2022 roku przez Gminną

Komisję Alkoholową aż 6 z nich dotyczy tylko mieszkańców dwóch ulic: Robotniczej (3 osoby) i Fabrycznej (3 osoby). W opinii ekspertów (wywiady pogłębione) problem ten można uznać wręcz za **podstawowy problem społeczny** obejmujący cały obszar Miasta, dotyczący różnych grup mieszkańców (mężczyzn, kobiet, osób w różnym wieku, o różnym statusie materialnym i różnym wykształceniu), charakteryzujący się trendem wzrostowym. Uzależnienie od alkoholu jest widoczne w przestrzeni publicznej Miasta. Interwencje Policji, dotyczące niszczenia mienia po nadmiernym spożyciu alkoholu, dotyczą przede wszystkim przestrzeni publicznych – w obszarze rewitalizacji to centrum Miasta: przestrzenie parkowe, okolice Miejskiego Ośrodka Kultury oraz stadionu (lokalizacja stadionu – w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji).

Uzależnienie od narkotyków jest zjawiskiem zdecydowanie mniej powszechnym, jednak również obecnym w Rejowcu Fabrycznym i dotyczącym głównie osób młodych (wg. służb Policji to grupa wiekowa 16-23 lata). Dopalacze nie są zauważalne w przestrzeni Miasta. Zdaniem służb Policji uzależnianie od narkotyków w porównaniu z uzależnieniami od alkoholu jest zjawiskiem marginalnym (dominuje alkohol).

Bezpieczeństwo to kolejny aspekt wymiaru społecznego, jaki należy poddać analizie w kontekście wskazania obszarów kryzysowych, na które powinno odpowiedzieć się poprzez wdrożenie działań rewitalizacyjnych. Zobrazowano go poprzez analizę wszystkich **interwencji Policji** (poza interwencjami ruchu drogowego). Analiza pokazała, że prawie połowa wszystkich interwencji Policji w 2022 roku na terenie Rejowca Fabrycznego dotyczyła obszaru rewitalizacji - 49% (ponad 250 interwencji), a ponad połowa z nich miała miejsce w centrum Miasta (ponad 131 przypadków) oraz przy ul. Cementowej (ponad 50 przypadków). Podejmowane przez Policję interwencje dotyczące zakłócenia ładu i porządku publicznego koncentrują się w obszarze rewitalizacji (¼ wszystkich podejmowanych interwencji) i dotyczą przede

wszystkim centrum Rejowca Fabrycznego (aż 30 interwencji), w tym przestrzeni parkowych, okolic Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” i Przedszkola Miejskiego czy sąsiadującego z obszarem rewitalizacji stadionu.

Analiza sfery społecznej to także zwrócenie uwagi na poziom czytelnictwa, jako jeden z podstawowych wskaźników badających **poziom uczestnictwa w kulturze**. Odsetek czytelników biblioteki w Rejowcu Fabrycznym, zamieszkałych na obszarze rewitalizacji, wykazuje zróżnicowanie – najniższe wskaźniki obserwowalne są na ul. Cementowa 1/1, 1/2, 20 i 20A, ul. Żeromskiego oraz ul. Lubelska 1 i ul. Szkolna. Wskaźnik ten wynosi 0% (czyli nikt z mieszkańców nie korzysta z Biblioteki Miejskiej). W skali całego Miasta obszar jaki obejmuje jednostka pierwsza (ulice: Robotnicza, Fabryczna, Cementowa 1/1, 1/2, 20 i 20A) wykazuje najdotkliwszy deficyt czytelnictwa. Jedynie 2% mieszkańców korzysta z Biblioteki Miejskiej (czyli 5 osób). Dla porównania w całym Mieście 450 osób jest czytelnikami Biblioteki Miejskiej.

Sfera gospodarcza

Analiza podmiotów gospodarczych działających na obszarze rewitalizacji wykazała następującą prawidłowość: **koncentracja działalności gospodarczej** obejmuje teren centralny Miasta oraz obszar sąsiadujący z węzłem PKP i terenami przemysłowo-usługowymi bezpośrednio przyległymi (dawne zaplecze cementowni). Są to dwa główne centra aktywności gospodarczej w całym Mieście (gdzie liczba wszystkich podmiotów działalności gospodarczej wyniosła 140 (stan na dzień 19 października 2022 rok). Również zjawisko zawieszania działalności gospodarczej jest najwyższe w centrum Miasta (obszar rewitalizacji) – korelacja z koncentracją życia gospodarczego, analogicznie jak i zjawisko wyrejestrowania podmiotów gospodarczych – tutaj: ponad 1/3 z wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w Rejowcu Fabrycznym zlokalizowana była na obszarze rewitalizacji, z koncentracją w centrum: ul. Parkowa (12), ul. Wspólna (10).

Na terenie Miasta nie prowadzą działalności średnie ani duże podmioty gospodarcze. Biznes reprezentowany jest głównie przez sektor MŚP. Obecna w przestrzeni Miasta przez blisko 100 lat cementownia jest w procesie wygaszania działalności. Do dużych pracodawców w Mieście Rejowiec Fabryczny zaliczają się aktualnie podmioty sektora publicznego, m.in. zlokalizowana w obszarze rewitalizacji Szkoła Podstawowa zatrudniająca 60 osób.

Potencjałem dla rozwoju biznesu pozostaje teren cementowni (w granicach obszaru rewitalizacji) o charakterze terenu przemysłowego. Teren ten jest: rozległy – obejmuje duży obszar, zwarty, dobrze skomunikowany, o znacznym stopniu przekształceń antropogenicznych. Skala, jak i zróżnicowanie tego terenu, może być zarówno atutem jak i przeszkodą w jego dalszym zagospodarowaniu.

Zdjęcie 1. Teren po dawnej kopalni margla tzw. wyrobisko – na drugim planie budynki dawnej cementowni.

Zdjęcie 2. Budynki dawnej cementowni wraz z terenem przyległym.

Oczekiwania lokalnych przedsiębiorców (wywiady pogłębione) zmierzają w kierunku objęcia części terenu bezpośrednio sąsiadującego z węzłem kolejowym jako obszaru koncentracji funkcji przemysłowej – rozszerzając tym samym teren, na którym już jest prowadzona działalność gospodarcza. Z drugiej strony eksperci lokalni (wywiady pogłębione) widzieliby rozwój gospodarczy Miasta, i tym samym obszaru rewitalizacji, bazujący na rozwoju funkcji rekreacyjno-sportowych w oparciu o zbiornik wodny, który powstaje w wyniku zaprzestania wypompowywania wody z wyrobiska po kopalni margla. W takiej sytuacji obszar w sąsiedztwie węzła kolejowego mógłby przejąć funkcje komunikacyjne (wprowadzenie ruchu na teren oddany pod funkcje rekreacyjno-sportowe, lokalizacja parkingów, itp.). Generalnie: temat ten wymaga strategicznego namysłu, koncepcji projektowych i określenia priorytetów inwestowania.

Sfera środowiskowa

Wcześniej przemysłowe obszary kopalni margla, obecnie wyrobisko i jego otoczenie, tworzą w przestrzeni rewitalizacji (jednostka pierwsza) tzw. obszary opuszczone, ulegające postępującej sukcesji naturalnej. Zarośnięte samosiejkami (drzewa, krzaki, itp.), wcześniej poddanej wysokiej antropopresji (zmiana ukształtowania terenu, szaty roślinnej, itp.) tworzą miejsca trudniej dostępne, zasłonięte, sprzyjające pojawianiu się też **dzikich wysypisk śmieci**. W wyniku przeprowadzonej wizji lokalnej Miasta Rejowiec Fabryczny (na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji) zaobserwowano występowanie porzucanych śmieci w terenie należącym do jednostki pierwszej, obecnie w całości objętej obszarem rewitalizacji.

Zdjęcie 3. Dzikie wysypiska śmieci na obszarze dawnej cementowni i kopalni margla.

Zdjęcie 4. Opuszczone, zdegradowane, tzw. „tereny niczyje”, w otoczeniu dawnego zakładu cementowni.

Innym negatywnym kryzysem środowiskowym, stwarzającym zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców, jak również jakości środowiska naturalnego, jaki występuje na obszarze Miasta Rejowiec Fabryczny, a w zdecydowanym nasileniu w obszarze rewitalizacji, jest **udział budynków zawierających azbest w ogólnej liczbie budynków**. Udział ten jest największy na terenie jednostki piątej, gdzie wyniósł 48%. Jest to wartość większa od wartości, które dotyczą generalnie obszaru rewitalizacji (40%), czy kolejno obszaru zdegradowany (37%) oraz całego Miasta (44%).

Sytuacja hydrograficzna Miasta Rejowiec Fabryczny, i tym samym obszaru rewitalizacji, przedstawia się następująco:

- Rejowiec Fabryczny położony jest w dorzeczu Wieprza. Przez północną część Miasta przebiega lokalny dział wodny. Wody opadowe płyną na północ do niewielkiego ciek (bez nazwy) oraz na południe, gromadząc się na terenie rozległego obniżenia krasowego i strumienia stanowiącego prawobrzeżny dopływ rzeki Rejki. **Przez teren Miasta, a tym samym obszar rewitalizacji, nie przepływają żadne rzeki.** Około 500 m od południowej granicy Miasta, a więc poza obszarem rewitalizacji, płynie rzeka Rejka, stanowiąca prawy dopływ Wieprza. Na terenie Miasta występują również niewielkie zagłębienia bezodpływowe typu krasowego, często wypełnione wodą.² Na obszarze rewitalizacji znajduje się rozległy teren wyrobiska po kopalni margla obecnie wypełniany się wodą (zawadniana część stanowi 1/3 obszaru) z uwagi na zaprzestanie eksploatacji surowca do produkcji klinkieru w miejscowej cementowni.

² <http://www.rejowiec.pl/Miasto/o-miescie/srodowisko-naturalne.html>

- Na podstawie map zagrożenia powodziowego przedmiotowy **teren Miasta (obszar rewitalizacji) znajduje się całkowicie poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią**³.
- Wody podziemne na obszarze Miasta są zlokalizowane w osadach czwartorzędowych oraz szczelinowo-warstwowych utworach górnej kredy. Głębokość występowania wód podziemnych jest związana z rzeźbą terenu. Południowa i częściowo północna część Miasta charakteryzuje się płytkim zaleganiem wód gruntowych (mniej niż 2 m ppt). W pobliżu tych terenów oraz w obrębie płaskich obszarów poziomu akumulacyjnego lustra wód gruntowych występują płycej niż 4 m ppt. W rejonie wyżyny denudacyjnej, w północnej, centralnej oraz wschodniej części Miasta, głębokość pierwszego poziomu wód gruntowych wynosi od 4 do 10 m i głębiej. W rejonie płytkiego zalegania gruntów trudno przepuszczalnych (gliny, ropy, mułki) mogą występować wody typu „wierzchówek” pochodzących ze stagnacji wód opadowych.⁴

³ Źródło:

<http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/icwprd/icwprd90.pdf>,

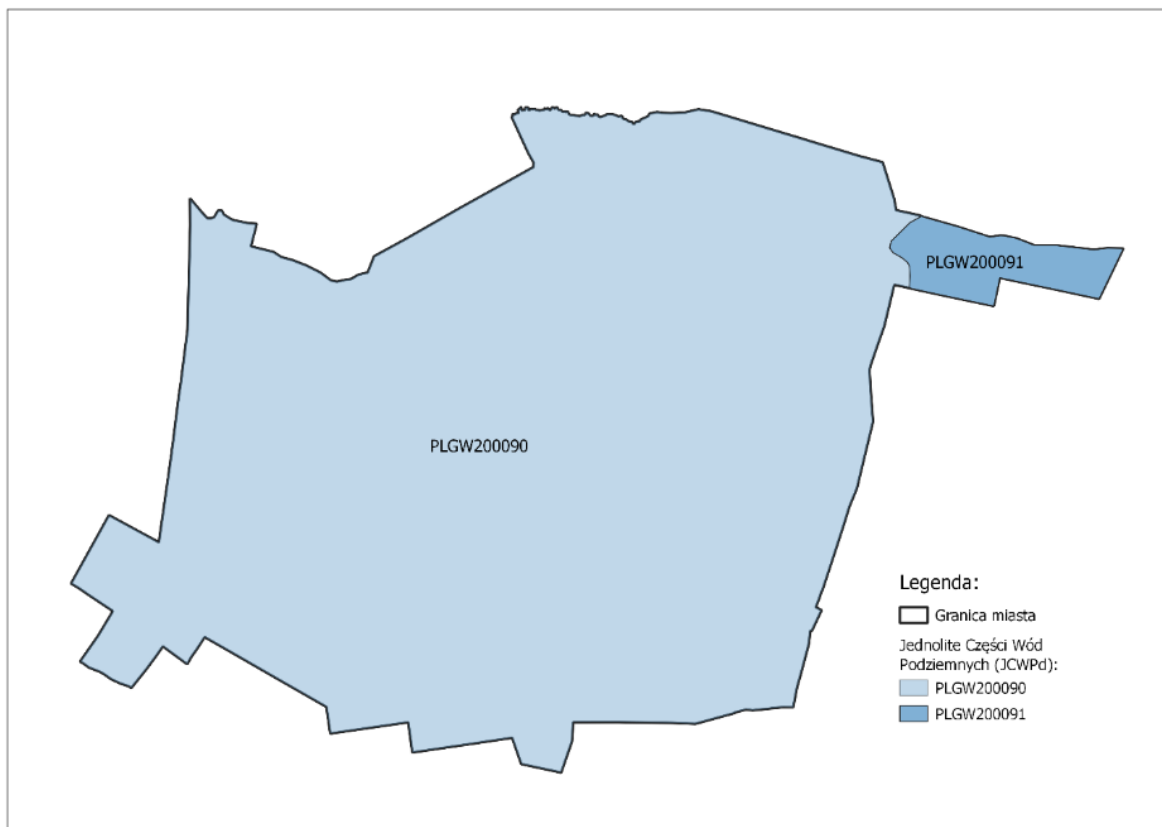
<http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/icwprd/icwprd91.pdf>

<http://www.rejowiec.pl/Miasto/o-miescie/srodowisko-naturalne.html>

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Rejowiec Fabryczny, załącznik nr 1 do uchwały nr V/32/19 Rady Miasta Rejowiec Fabryczny z dnia 28 marca 2019 r.

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Rejowiec Fabryczny, załącznik nr 1 do uchwały nr V/32/19 Rady Miasta Rejowiec Fabryczny z dnia 28 marca 2019 r.

Rysunek 5. Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/jcwpd/jcwpd90.pdf>, <http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/jcwpd/jcwpd91.pdf>

Tabela 8. Ocena stanu Jednolitych części wód powierzchniowych na obszarze Miasta Rejewiec Fabryczny (w tym wyznaczonego obszaru rewitalizacji)

Numer JCWPd	Kod JCWPd	Dorzecze	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Region wodny	Zasięg obszaru rewitalizacji
90	PLGW200090	Wisła	niezagrożona	dobry	dobry	region wodny Środkowej Wisły	obejmuje obszar rewitalizacji
91	PLGW200091	Wisła	zagrożona	dobry	dobry	region wodny Środkowej Wisły	nie obejmuje obszaru rewitalizacji

Źródło: <http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/jcwpd/jcwpd90.pdf>, <http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/jcwpd/jcwpd91.pdf>

Pomimo braku zagrożeń powodziowych zjawiskiem, które rodzi problemy na obszarze rewitalizacji – zwłaszcza w centralnej części Miasta – jest **okresowe zalewanie obszaru wodami opadowymi**. Kryzys występuje nie tylko w okresie deszczy nawalnych, ale także w czasie opadów znormalizowanych. Obszar Miasta, i tym samym **obszar rewitalizacji, pozbawiany jest kanalizacji deszczowej, brak** też stosownych **rozwiązań pozwalających na zatrzymanie wody w miejscu opadu** (suche zbiorniki, rowy chłonne, mała retencja, odpowiednie nasadzenia ochronne, itp.). Obszar ul. Wspólnej, ul. Żeromskiego czy ul. Kraszewskiego to teren borykający się z problemem wód opadowych – podtapianie/zalewanie dróg, chodników, placów, piwnic budynków.

Sfera techniczna

Analiza kryzysów obserwowalnych w tzw. w sferze technicznej koncentruje się m.in. na stanie zabudowy. **Liczba budynków w złym stanie technicznym na 100 budynków ogółem** to pierwszy istotny wskaźnik jaki wskazuje na kryzys w obszarze rewitalizacji. Dla całego Miasta wskaźnik ten przyjął wartość 3,16 (budynków w złym stanie technicznym na 100 budynków ogółem). Z kolei dla całego obszaru rewitalizacji – 2,29, ale jego wartość tylko dla całego terenu wchodzącego w skład Jednostki piątej (w całości wchodzącej do obszaru rewitalizacji) przekroczyła ten wskaźnik prawie dwukrotnie – 4,11. Dodatkowo wszystkie ulice, posiadające budynki w złym stanie technicznym w omawianej jednostce piątej, również przekroczyły wartość uśrednioną dla obszaru rewitalizacji – są to: ul. Kolejowa (16,67), ul. Dworcowa (9,09) oraz ul. Chełmska 89-111B (3,23). Warta nadmienia jest również wysoka wartość wskaźnika przy ul. Lubelskiej 3-37 (obszar rewitalizacji przynależny do jednostki drugiej), która wyniosła 7,69. Dane wykazują ponadto wysoką wartość dla ul. Cementowej (100), jednak spowodowane jest to tym, że jedyny budynek znajdujący się przy tej ulicy jest w złym stanie technicznym.

Liczba pustostanów na 100 budynków mieszkalnych to kolejny wskaźnik mówiący o stanie kryzysu w sferze technicznej. Najwyższą wartość z trzech jednostek wchodzących do obszaru rewitalizacji przyjęła jednostka piąta – 6,25 (pustostanów na 100 budynków mieszkalnych). Jest to wartość wyższa od wartości dla całego obszaru rewitalizacji, ale także obszaru zdegradowanego i całego Miasta. Na terenie Jednostki piątej największe wartości uzyskała: ul. Kolejowa (25), ul. Dworcowa (12,5) oraz ul. Chełmska 89-111B (7,14). Wartość taką samą jak ulica Dworcowa (12,5) przyjęła także ulica Lubelska 3-37 w jednostce drugiej.

Wśród zagadnień analizowanych dla sfery technicznej, zwłaszcza w aspekcie nowelizacji ustawy o rewitalizacji z dn. 09.10.2015 r. wynikającej z wejścia w życie ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami z dn. 19 lipca 2019 roku, konieczne jest także uwzględnienie aspektów dotyczących **dostępności architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami**. Odsetek budynków piętrowych użyteczności publicznej o ograniczonej dostępności pięter dla osób z niepełnosprawnościami, w tym także niepełnosprawnością ruchową, ze względu na brak windy/schodółazu/platformy w 2022 roku wyniósł 50% dla całego Miasta Rejowiec Fabryczny. Najmniej korzystna sytuacja pod względem tego wskaźnika (60% budynków niedostosowanych) miała miejsce w przypadku jednostki drugiej i jej obszaru wchodzącego w skład obszaru rewitalizacji. Wynika to z naturalnej koncentracji w centrum Miasta (wchodzącego w skład obszaru rewitalizacji) budynków użyteczności publicznej – w tym przypadku w znacznej ilości niedostosowanych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Sytuacja wygląda natomiast zdecydowanie lepiej w przypadku większości miejskich budynków użyteczności publicznej w Rejowcu Fabrycznym w kwestii wyposażenia ich w toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Blisko 78% budynków instytucji publicznych w Mieście posiada takie toalety, chociaż występujące stale jeszcze niedostosowania mają miejsce w budynkach zlokalizowanych w centrum Miasta (jednostka druga) w obszarze rewitalizacji – 25% tychże

budynków, w których zlokalizowane są usługi publiczne, nie posiada tego typu toalet.

W sferze technicznej analizie podlegają także obiekty o wartościach zabytkowych. Na terenie Miasta nie znajduje się wiele zabytków. Według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Rejowiec Fabryczny z 2012 roku w Mieście znajdowały się 2 obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz 9 obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Są one przede wszystkim związane z dawnymi tradycjami przemysłowymi (cementownia). Zdecydowana większość z nich zlokalizowana jest na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji i koncentrują się przy ulicy Chełmskiej oraz Fabrycznej. Istnienie zabytków oraz ich ochrona wiąże się przeznaczaniem dodatkowych funduszy w celu ich utrzymania, konserwacji oraz renowacji.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Obszar Miasta charakteryzuje się **zróźnicowaniem w aspekcie przestrzennym**. Zróźnicowanie to widoczne jest także na samym obszarze rewitalizacji. Znajdują się tu bowiem zarówno **tereny wysoce przekształcone** przez działalność cementowni (wyrobisko powstałe po kopalni margla), tereny o koncentracji funkcji przemysłowych bezpośrednio sąsiadujące z terenami zabudowy mieszkaniowej (kolizja funkcji), tereny o zwartej zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej czy tereny centralne, z dużą ilością przestrzeni publicznych, otwartych, w części z zielenią urządzoną oraz zabudową mieszkaniową wielorodzinną i jednorodziną. Miasto w układzie wschód-zachód przecina linia kolejowa, która stanowi wyraźną barierę przestrzenną.

W opinii ekspertów (wywiady pogłębione) na podstawowe problemy przestrzenno-funkcjonalne obszaru rewitalizacji składają się:

— centrum Miasta:

- o **potrzeba aranżacji przestrzeni publicznych oraz podniesienie jej estetyki:** wzmocnienie funkcji centralnych i reprezentacyjnych, ale także wykreowanie tzw. przestrzeni sąsiedzkich (niedostatki: deficyt małej architektury, potrzeba nowej aranżacja zieleni niskiej, rewitalizacja przestrzeni parkowych – obecnie w rewitalizacji – m.in. wprowadzenie minirekreacji, elementów edukacyjnych, małej architektury sprzyjającej spotkaniom sąsiedzkim osób w różnym wieku w tym przestrzeni dedykowanych przede wszystkim młodzieży/miejsca spotkań, itp.)

Zdjęcie 5. Skwer miejski (w ścisłym centrum Rejowca Fabrycznego) wymagający aranżacji i zagospodarowania.

Zdjęcie 6. Park miejski (w ścisłym centrum Rejowca Fabrycznego (obecnie w procesie modernizacji ciągów pieszych) wymagający aranżacji.

Zdjęcie 7. Park miejski (w ścisłym centrum Rejowca Fabrycznego obecnie w rewitalizacji), na drugim planie budynek Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek”.

- o teren w sąsiedztwie parku miejskiego Stajne-Polesie, z dawną zabudową dworską, w którą wprowadzono funkcje mieszkaniowe, charakteryzuje się **dekapitalizacją przestrzeni i zabudowy**, wzmocnioną o **kolizję funkcji** (bezpośrednie sąsiedztwo funkcji mieszkaniowej i działającej firmy gospodarki odpadami ze wszystkimi negatywnymi konsekwencjami dla tego terenu).

W efekcie: wartościowy, centralny, położony tuż przy parku i w sąsiedztwie szeregu budynków usług społecznych teren, jest terenem zaniedbanym, niepełniącym funkcji reprezentacyjnych dla Miasta;

Zdjęcie 8. Ul. Wspólna – chaos przestrzeni.

Zdjęcie 9. Ul. Wspólna – kolizja funkcji (teren: w sąsiedztwie zabytkowego parku, strefy rekreacji mieszkańców z placem zabaw oraz terenem użytkowany przez firmę zajmującą się zbiórką odpadów komunalnych).

— ulice: Kolejowa, Dworcowa, Szkolna, Chełmska (osiedle Morawinek – jednostka piąta): **zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną komunalną** – budynki historyczne, przedwojenne, dawne bloki dla robotników cementowni Firley. Z uwagi na swój wiek budynki nie spełniają funkcji jakie dzisiaj są oczekiwane od zabudowy wielorodzinnej (przykładowo: mieszkania pierwotnie nie posiadały toalet – obecnie zostały one wprowadzone indywidualnie przez mieszkańców na skutek własnych adaptacji mieszkań, indywidualnych rozwiązań instalacyjnych, budynki są ogrzewane na piece węglowe, itp.). W wyniku rewitalizacji (w ramach wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji) wyremontowano te budynki (dachy, elewacje, klatki schodowe), ale **tkanka** owa nadal **wymaga zmian, adaptacji i remontów**. Budynki, jak również przestrzeń publiczna wokół nich, nie spełniają wymagań stawianych budynkom czy przestrzenni ze względu na dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami.

Generalnej modernizacji wymagają budynki gospodarcze (wolnostojące komórki lokatorskie) sąsiadujące z blokami, a także plac zabaw i przestrzeń sąsiedzkie, jakie mieszkańcy, często indywidualnie, w wyniku inicjatyw sąsiedzkich, kreują (zieleni, miejsca spotkań, itp.). Konieczne jest podniesienie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej.

Zdjęcie 10. Ul. Chełmska – przestrzeń publiczna wokół zabudowy wielorodzinnej wymagająca rewitalizacji.

Zdjęcie 11. Ul. Chełmska – budynek wielorodzinny wymagający generalnego remontu.

Zdjęcie 12. Ul. Chełmska – przestrzeń publiczna w złym stanie technicznym w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy wielorodzinnej.

Zdjęcie 13. Ul. Chełmska – zły stan techniczny ciągów pieszo-jezdnych i placów, bariery architektoniczne.

Zdjęcie 14. Ul. Chełmska – zły stan zieleni w przestrzeni publicznej z przykładami nasadzeń sąsiedzkich (inicjatywy lokalnych mieszkańców).

- teren **dawnego wyrobiska margla i jego bezpośrednie sąsiedztwo** (tereny dawnej cementowni Firley): obszar o znacznej skali przestrzennej, wysoce przekształcony (**antropopresja**), obecnie ulegający sukcesji przyrodniczej, stąd powszechna „dzika” zieleń i utrudniony dostęp. Wcześniej teren ogrodzony, stwarzał barierę dla działań niepożądanych takich jak np. tworzenie dzikich wysypisk śmieci, jakie obecnie są widoczne w przestrzeni.
- Teren zaniedbany.** Typowa przestrzeń „niczyja” z szeregiem cech charakterystycznych dla takich obszarów, a równocześnie bezpośrednio sąsiadująca z zabudową mieszkaniową. Potencjał pod rozwój funkcji rekreacyjno-sportowych, edukacji przyrodniczej i historycznej (początki przemysłu cementowego w regionie) oraz dedykowanych funkcji gospodarczych z wykorzystaniem OZE.

Zdjęcie 15. Teren po dawnej kopalni margla (wyrobisko) – potencjał pod rozwój funkcji rekreacyjno-sportowych i edukacji przyrodniczej.

Zdjęcie 16. Zabudowa cementowni oraz teren po kopalni margla (wzrost) wypełniający się wodą na skutek zaprzestania eksploatacji złoża.

- występowanie obszarów z wyraźną **kolizją funkcji** - ul. Cementowa: uciążliwe sąsiedztwo (zabudowa mieszkaniowa sąsiadująca z firmami produkcyjnymi w tym o wyższej uciążliwości/gospodarka odpadowa), przestrzenne odizolowanie obszaru mieszkaniowego budujące powszechną opinię wśród mieszkańców Miasta o omawianym terenie jako miejscu niebezpiecznym, nieprzyjaznym – w efekcie społeczne wzmocnienie odizolowania, stygmatyzacja mieszkańców oraz potrzeba niezbędnej interwencji kryzysowej.

W skali całego obszaru rewitalizacji problemy funkcjonalno-przestrzenne podnoszone przez ekspertów (wywiady pogłębione) to:

- przestrzenie publiczne wykazujące **niedostosowanie dla osób ze specjalnymi potrzebami**: głównie w aspekcie niwelacji barier architektonicznych;

— **niedostatek** zaaranżowanych, funkcjonalnych, estetycznych **miejsc spotkań sąsiedzkich**, szczególnie **miejsc spotkań dla młodzieży**.

Dodatkowo analiza wskaźnikowa pozwoliła rozszerzyć potencjalny katalog problemów charakteryzujących sferę przestrzenno-funkcjonalną dla obszaru rewitalizacji.

W aspekcie oceny dostosowania przestrzeni Miasta – obszaru rewitalizacji dla osób ze specjalnymi potrzebami dokonano analizy **miejsc parkingowych dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami**. Ponad połowa miejsc parkingowych dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami z całego Miasta Rejowiec Fabryczny znajduje się na obszarze rewitalizacji, jednak jest dostępna głównie w centrum. Wynika to z koncentracji funkcji publicznych. W całym obszarze rewitalizacji nasycenie miejscami parkingowymi, dedykowanymi osobom z niepełnosprawnościami, jest wysoce różnicowane. Przykładowo przy ul. Dworcowej występuje tylko jedno takie miejsce postojowe.

Udział budynków podłączonych do sieci wodociągowej: w tym przypadku najniższe wartości w skali całego Miasta, ale także obszaru zdegradowanego i samego obszaru rewitalizacji, charakteryzują centrum Miasta (teren wchodzący w skład obszaru rewitalizacji) - 56%. Jest to wartość niższa o 16 p.p. od wartości dla obszaru rewitalizacji, o 13 p.p. od obszaru zdegradowanego oraz o 6 p.p. od wartości dla całego Miasta.

Podobna sytuacja występuje w przypadku **udziału budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej**: jednostka druga również odnotowała najniższy udział, jednak tutaj jest on jeszcze niższy – 49%. Równie niski udział odnotowała także jednostka pierwsza – 55%. Obie jednostki posiadają niższy udział niż cały obszar rewitalizacji – 61%.

Najwyższe wartości w zakresie **rocznej liczby awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców** odnotowuje się na obszarze rewitalizacji w terenach przynależnych do Jednostki pierwszej: wartość 5,00. Jest to wartość prawie pięciokrotnie wyższa od wartości dla całego Miasta: 1,38.

Każda z trzech ulic jednostki pierwszej przyjęła wysokie wartości: ul. Cementowa (6,25), ul. Robotnicza (6,02), ul. Fabryczna (2,44). Warto zauważyć, że wskaźnik przyjął także znacząco wysoką wartość dla ul. Lubelskiej 2-63 (5,13) - na terenie jednostki drugiej (także obszar rewitalizacji).

Długość sieci drogowej wymagającej napraw w ogólnej długości sieci drogowej przedstawia się następująco: największa liczba ulic (sieci drogowej) wymagających napraw w obszarze rewitalizacji dotyczy: ul. Lubelskiej, ul. Reja, ul. Mickiewicza, ul. Parkowej, ul. Wspólnej, ul. Komunalnej, ul. Żeromskiego, ul. Tysiąclecia. Każda z nich potrzebuje napraw na całej długości. Generalnie udział ulic wymagających napraw w Rejowcu Fabrycznym jest najwyższy dla centrum Miasta czyli obszaru rewitalizacji wpisującego się w tzw. jednostkę drugą i wynosi aż 70%, kiedy taki sam wskaźnik procentowy dla całego Miasta osiąga wartość 41%.

Ważnym aspektem, odnoszącym się do bezpieczeństwa energetycznego, ale także stojącym w bezpośredniej odpowiedzi na zmiany klimatu, jest dywersyfikacja źródeł pozyskiwania energii – rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). Obecnie **budynki użyteczności publicznej** nie są **wyposażone w systemy OZE**, i to z pewnością powinno być kierunkiem dalszego rozwoju.

Innym wartym analizy wskaźnikiem charakteryzującym sferę przestrzenno-funkcjonalną jest **gęstość geograficzna przystanków**. Najniższe wartości, czyli 0,00 przyjęła jednocześnie jednostka pierwsza oraz jednostka piąta, kiedy to wartość omawianego wskaźnika odpowiednio dla jednostki drugiej wyniosła 6,39, a dla całego Miasta 0,84.

Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji wyznaczony w Rejowcu Fabrycznym charakteryzuje się przestrzennym i funkcjonalnym zróżnicowaniem, pomimo że jest obszarem zwartym (bez podziału na tzw. podobszary). Zróżnicowania te dobrze oddają poszczególne jednostki podziału, jakie zostały wykorzystane na etapie jego wyznaczenia (delimitacji). Tym samym również na etapie wskazania problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji skorzystano z niniejszego nazewnictwa.

Potencjały obszaru rewitalizacji

Jednostka pierwsza:

- o Teren wyrobiska po dawnej kopalni margla – duży potencjał inwestycyjny Miasta (ok. 40 ha – własność Miasta Rejowiec Fabryczny). Obszar do potencjalnego zainwestowania: optymalna funkcja: teren rekreacyjno-sportowy i edukacji przyrodniczej. Potencjał dla rekreacji rodzinnej m.in.: ścieżki rowerowe, spacerowe, edukacyjne, miejsca piknikowe, przestrzenie do uprawiania sportów terenowych (np. rowery MTB, motocross, itp.). Na bazie zbiornika wody: formy rekreacji związane z otwartym zbiornikiem wodnym. Obszar o potencjale gospodarczym (poprzez rozwój funkcji rekreacyjno-sportowych, gastronomicznych, itp.).
- o Tereny we własności Miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zainwestowanych gospodarczo, w przeznaczeniu na działalność przemysłową: potencjał do stworzenia zwartego obszaru, na jakim skoncentrują się funkcje gospodarcze i uniknięte zostanie rozproszenie negatywnych oddziaływań po terenie Miasta.
- o Przykład modelowej rewitalizacji niskostandardowej przestrzeni mieszkaniowej (mieszkania komunalne): „Zaparkanie” i ul. Robotnicza z wyraźnymi oznakami poszanowania mienia, dbania o porządek i identyfikację lokalną (działania inwestycyjne prowadzone przez Miasto

Rejowiec Fabryczny w ramach wdrażania założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji).

Jednostka druga (teren wchodzący w skład obszaru rewitalizacji):

- Centralne położenie, bezpośrednie sąsiedztwo instytucji publicznych, szkoły, instytucji kultury, centrów usługowo-handlowych, przestrzeni publicznych: „wszędzie blisko” (zasięg kilkuminutowego spaceru).
- Duże przestrzenie publiczne zielone, z zielenią wysoką, parkową oraz tereny zielone nieurządzone, niezabudowane, w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, stanowiące potencjał do zainwestowania jako przestrzenie publiczne do zaaranżowania.
- Dawne zabudowania folwarczne (ul. Wspólna) – potencjał do rewitalizacji, wprowadzenia nowych funkcji społecznych w centralnej lokalizacji w skali Miasta (np. integracji społecznej w tym miejsce spotkań dla seniorów, mieszkania interwencyjne/tymczasowe, itp.).

Jednostka piąta:

- Historyczne budynki mieszkalne, wielorodzinne, o harmonijnej architekturze, w większości po generalnym remoncie, zachowujące pierwotne funkcje mieszkaniowe.
- Budynki w otoczeniu zieleni wysokiej.
- Bezpośrednie sąsiedztwo placówki zdrowia (przychodnia zdrowia): zapewnienie funkcji usługowej.
- Wyraźne przejawy samoorganizacji sąsiedzkiej: indywidualne pomysły na kreowanie przestrzeni sąsiedzkich (m.in. ławki, stoły na wolnym powietrzu, drobne nasadzenia kwiatowe).

Problemy i wyzwania obszaru rewitalizacji:

Jednostka pierwsza:

- Występowanie „przestrzeni niczych”, wcześniej poddanych wysokiej antropopresji (kopalnia margla oraz działanie cementowni), obecnie będących miejscami, gdzie zachodzi sukcesja wtórna w obszarze wyrobiska (zarastanie przez krzewy, drzewa, itp.) – co skutkuje brakiem poszanowania przestrzeni, dzikimi wysypiskami, nieładem przestrzennym, tworzeniem miejsc potencjalnie niebezpiecznych.
- Odczuwalny brak przestrzeni wspólnych/miejsc wspólnych budujących więzi sąsiedzkie lokalnej wspólnoty mieszkańców „Zaparkania”.
- Kolizja funkcji mieszkaniowej (osiedla „Zaparkanie”) z przemysłową (zakład gospodarki odpadowej) – trudne sąsiedztwo.
- Niski standard prywatnych budynków mieszkalnych w kompleksie mieszkaniowym w części ogrodzonej wysokim murem.

Jednostka druga (teren wchodzący w skład obszaru rewitalizacji):

- Bardzo zły stan techniczny dawnych budynków folwarcznych przy ul. Wspólnej.
- Braki w infrastrukturze komunikacyjnej: brak wyznaczonych, utwardzonych parkingów skutkujący zajeżdżaniem terenów zielonych, braki w siatce chodników (m.in. ul. Wspólna).
- Zieleń parkowa wymagająca rewitalizacji. Przestrzeń parkowa wymagająca aranżacji: ścieżki spacerowe, mała architektura, itp. (obecnie park miejski poddawany jest wstępnej modernizacji – odnowa ciągów pieszych).
- Miejscowe oznaki stanu kryzysu społecznego (teren parkowy oraz obszary z zaniedbaną zielenią) – porzucone butelki po alkoholu, drobne śmieci.
- Przedpola budynków mieszkalnych wielorodzinnych bez zaaranżowanych miejsc spotkań sąsiedzkich (brak np. ławek, oświetlenia, koszy na śmieci,

placów zabaw dla dzieci oraz młodzieży starszej i dorosłych, siłowni na wolnym powietrzu, itp.).

- Przestrzenie otwarte niezaaranżowane w centralnych, reprezentacyjnych punktach Miasta – potencjały do nowego urządzenia przestrzeni centralnie położonych.
- Ciągi piesze oraz część budynków publicznych z barierami architektonicznymi niespełniającymi wymogów w zakresie dostępności. Mało miejsc parkingowych wyznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami.

Jednostka piąta:

- Jeden z budynków wielorodzinnych wymaga generalnego remontu.
- W otoczeniu budynków wielorodzinnych usytuowany zespół zewnętrznych, wolnostojących komórek lokatorskich, wszystkie w bardzo złym stanie technicznym (przeciekające dachy, zawilgocone ściany, ubytki w tynku, zabrudzenia, itp.) wymagającym generalnego remontu. Niska estetyka otoczenia.
- Niespełnianie wymogów w zakresie dostępności przestrzeni wokół budynków: wysokie krawężniki, nierówne nawierzchnie ciągów pieszych, schody bez alternatywnych rozwiązań, brak wyznaczonych i oznakowanych miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami.
- Wymagający remontu plac zabaw.
- Brak zaaranżowanych miejsc spotkań sąsiedzkich – ławki, stoły, kosze na śmieci, oświetlenie, itp.
- Potrzeba rewitalizacji zieleni.

4. Wizja i cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań

4.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji – pożądany stan docelowy

Proces rewitalizacji w Rejowcu Fabrycznym przyczynia się do podnoszenia jakości życia mieszkańców, ponieważ odpowiada na szereg problemów i potrzeb społecznych różnych grup mieszkańców, od dzieci i młodzieży po osoby w wieku senioralnym, nie zapominając o osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dzięki podejmowanym działaniom rewitalizacyjnym w szeroko rozumianej sferze usług społecznych oraz poprzez zacieśnianie więzi sąsiedzkich, wzmacnia się integracja oraz rozwija się aktywność społeczna. Działania podejmowane w obszarze rewitalizacji są odpowiedzią na poprawę estetyki i dostępności przestrzeni publicznych i infrastruktury, przyczyniają się do rozwoju terenów zielonych i rekreacyjnych, ale także zwiększają bezpieczeństwo osobiste i środowiskowe na obszarze rewitalizacji poprzez rozwój infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej. Wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji, jakim jest teren po dawnej kopalni margla, w kierunku rozwoju zrównoważonej oferty rekreacyjno-turystycznej, wspiera lokalny rozwój gospodarczy tworząc możliwość do powstania nowych miejsc pracy zlokalizowanych bezpośrednio w obszarze rewitalizacji.

4.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Poniżej zestawiono cele strategiczne określone dla Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań (kierunki interwencji rewitalizacyjnej) służącymi eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk:

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie aktywności społecznej.

1.1. Rozwój oferty i infrastruktury usług społecznych.

1.2. Wspieranie działań sąsiedzkich – integracja społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 2. Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji.

2.1. Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych, w tym z potencjałem pod zrównoważoną turystykę.

2.2. Poprawa dostępności przestrzeni publicznej i infrastruktury na obszarze rewitalizacji.

2.3. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz poprawa infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej.

Wskaźniki realizacji celów programu zostały omówione w części dotyczącej zarządzania oraz monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji (rozdział 8).

4.3. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi Miasta Rejowiec Fabryczny

Powiązanie GPR ze Strategią Rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2016-2025

Strategia Rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2016-2025 jest dokumentem aktualnie obowiązującym. Zakłada ona (zapis wizji rozwoju Miasta), że:

„Wspólnym wyzwaniem dla samorządu Miasta, przedsiębiorców, partnerów społecznych i organizacji pozarządowych jest dalsze wzmacnianie pozycji Miasta Rejowiec Fabryczny jako ośrodka wiodącego i ochrona jego dorobku i pozycji w konkurencji do kreujących się w otoczeniu nowych ośrodków miejskich”.

Zgodnie z zapisem Strategii, przeprowadzona diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta, wyniki konsultacji społecznych prowadzone z mieszkańcami oraz analiza SWOT, pozwoliły na wytypowanie czterech obszarów strategicznych, które w znaczący sposób kształtują przyszły rozwój Miasta:

- rewitalizacja zdegradowanych społecznie i gospodarczo obszarów Miasta;
- ochrona i kształtowanie środowiska;
- tworzenie warunków do rozwoju gospodarki i wspierania przedsiębiorczości lokalnej;
- włączenie społeczne, aktywizacja społeczna mieszkańców.

We wskazane powyżej obszary strategiczne (zawarte w Strategii Rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2016-2025) w pełni wpisują się założenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Struktura zapisu siatki celów i zadań, w dokumencie Strategii rozwoju Miasta jest następująca: cel strategiczny – priorytety – działania.

Powiązanie dokumentu **Strategii Rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2016-2025** z Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 występuje nie tylko **w obszarze zapisu wizji rozwoju Miasta**, ale także **w zapisie celu strategicznego** (Strategia Rozwoju Miasta przewiduje jeden cel strategiczny) trzech z czterech wskazanych w dokumencie **priorytetów i działań** (będących dookreśleniem Priorytetu I, III oraz IV).

Powiązanie to jest następujące:

- Strategia rozwoju Miasta: **Cel strategiczny „Rejowiec Fabryczny – Miasto aktywności społecznej i gospodarczej, przyjazne dla mieszkańców, atrakcyjne dla przybyszów”**.
- Odpowiedź w Gminnym Programie Rewitalizacji: Cel strategiczny 1 – Wzmocnienie aktywności społecznej jak również Cel strategiczny 2 – Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji.

Występuje spójność zakresu celu strategicznego na poziomie Strategii i celami strategicznymi zawartymi w Gminnym Programie Rewitalizacji (Cel strategiczny 1, Cel strategiczny 2).

Kolejno:

- Strategia rozwoju Miasta: **Priorytet I: Rewitalizacja zdegradowanych społecznie i gospodarczo obszarów Miasta**.
- Odpowiedz GPR: cały Program jest odpowiedzią na tak postawiony priorytet strategiczny.

Występuje spójność Priorytetu I na poziomie Strategii z zapisem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Kolejno działania, jakie zostały przypisane do Priorytetu I w treści Strategii Rozwoju Miasta:

- Strategia rozwoju Miasta: poprawa standardu życia mieszkańców poprzez modernizację przestrzeni miejskiej i substancji mieszkaniowej, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w celu poprawy atrakcyjności i dostępności terenów przeznaczonych pod gospodarcze

zainwestowanie, zwiększenie udziału organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej w realizacji zadań publicznych Miasta.

- W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Cel strategiczny 2. Nowa jakość przestrzeni publicznych i infrastruktury obszaru rewitalizacji zawiera w sobie postawione na poziomie Strategii rozwoju Miasta działania uszczegółowiając je w kierunkach interwencji i dalej przedsięwzięciach podstawowych przewidzianych do realizacji w GPR w następujący sposób: 2.1. Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych, w tym z potencjałem pod zrównoważoną turystykę (przedsięwzięcia: 9, 10, 11, 12); 2.2. Poprawa dostępności przestrzeni publicznej i infrastruktury na obszarze rewitalizacji (przedsięwzięcia: 13, 14, 15, 16, 17); 2.3. Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz poprawa infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej (przedsięwzięcia: 18, 20).

Występuje spójność Priorytetu I i przewidzianych w ramach niego Działań na poziomie Strategii Rozwoju Miasta z zapisem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Kolejno:

- Strategia rozwoju Miasta: **Priorytet III Rozwój systemów ograniczających degradację środowiska.**
- W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji (Cel strategiczny 2 – Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji) kierunek działania: 2.3. Zwiększanie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz poprawa infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej.

Występuje spójność Priorytetu III na poziomie Strategii Rozwoju Miasta z zapisem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Kolejno Działania jakie zostały przypisane do Priorytetu III w treści Strategii rozwoju Miasta:

- Strategia Rozwoju Miasta: termomodernizacja oraz modernizacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej z zastosowaniem OZE, rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w terenach inwestycyjnych i zabudowy mieszkaniowej.
- W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Cel strategiczny 2. Nowa jakość przestrzeni publicznych i infrastruktury obszaru rewitalizacji zawiera w sobie postawione na poziomie Strategii rozwoju Miasta działania uszczegółowiając je w kierunkach interwencji i dalej przedsięwzięciach podstawowych przewidzianych do realizacji w GPR w następujący sposób: 2.3. Zwiększanie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz poprawa infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej (przedsięwzięcia: 19, 20).

Występuje spójność Priorytetu III na poziomie Strategii Rozwoju Miasta z zapisem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Kolejno:

- Strategia rozwoju Miasta: **Priorytet IV: Zwiększenie spójności społecznej, aktywizacja i integracja społeczna i zawodowa mieszkańców.**
- Odpowiedz w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji: Cel strategiczny 1 – Wzmacnianie aktywności społecznej.

Występuje spójność Priorytetu IV na poziomie Strategii rozwoju Miasta z zapisem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Kolejno Działania jakie zostały przypisane do Priorytetu IV w treści Strategii rozwoju Miasta:

- Strategia Rozwoju Miasta: wzrost jakości i efektywności usług w obiektach użyteczności publicznej, poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta, rozwiązywanie problemów

społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu, wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz integracji, ograniczania wykluczenia i prowadzenie innowacji społecznych.

- W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji – 1.1. Rozwój oferty i infrastruktury usług społecznych (przedsięwzięcia: 1, 2, 3, 4, 5, 6), 1.2. Wspieranie działań sąsiedzkich – integracja społeczności lokalnej (przedsięwzięcia: 8, 9), 2.2. Poprawa dostępności przestrzeni publicznej i infrastruktury na obszarze rewitalizacji (przedsięwzięcia: 8, 13, 14).

Występuje spójność Priorytetu IV na poziomie Strategii Rozwoju Miasta z zapisem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2016-2025 posiada także Priorytet II, skoncentrowany na tematyce rozwijania wewnątrzspójnego i funkcjonalnego układu komunikacyjnego Miasta, gdzie przewiduje się m.in. takie działania jak: budowa ścieżek rowerowych, ciągów pieszych i pieszo-rowerowych pomiędzy osiedlami oraz poprawa dostępności komunikacyjnej przemysłowych i mieszkaniowych terenów inwestycyjnych. Z uwagi na fakt, iż Gminny Program Rewitalizacji nie koncentruje bezpośredniej uwagi na rozbudowie infrastruktury komunikacyjnej (pośrednio elementy z tego zakresu mogą wchodzić w skład przedsięwzięć do realizacji, ale tylko na zasadzie uzupełnienia szerszej koncepcji interwencji rewitalizacyjnej) tym samym nie występują wyraźne powiązania pomiędzy zapisem Strategii rozwoju Miasta a Gminnym Programem Rewitalizacji – w tym jednym aspekcie.

Powiązanie GPR ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2022-2030

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2022-2030 formułuje następującą misję, czyli aspirację rozwojową w zakresie rozwiązywania problemów społecznych:

„Zapewnienie mieszkańcom Miasta jak **najlepszej jakości życia** w warunkach odpowiadających godności człowieka”.

Misja ta w swym założeniu **koresponduje z rewitalizacyjną wizją** (czyli określeniem pożądanego stanu docelowego, jaki oczekiwany jest w Rejowcu Fabrycznym po wdrożeniu założeń Gminnego Programu Rewitalizacji) w następujących jej fragmentach:

„Proces rewitalizacji w Rejowcu Fabrycznym przyczynia się do **podnoszenia jakości życia mieszkańców**, odpowiada bowiem na szereg problemów i potrzeb społecznych dotyczących różnych grup mieszkańców, od dzieci i młodzieży po osoby w wieku senioralnym, nie zapominając o osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dzięki podejmowanym działaniom rewitalizacyjnym w szeroko rozumianej sferze usług społecznych oraz poprzez zacieśnianie więzi sąsiedzkich wzmacnia się integracja oraz rozwija się aktywność społeczna. Działania podejmowane w obszarze rewitalizacji są odpowiedzią na poprawę estetyki i dostępności przestrzeni publicznych i infrastruktury, przyczynia się do rozwoju terenów zielonych i rekreacyjnych, a także zwiększa bezpieczeństwo osobiste i środowiskowe na obszarze rewitalizacji poprzez rozwój infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej. Wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji, jakim jest teren po dawnej kopalni margla, w kierunku rozwoju zrównoważonej oferty rekreacyjno-turystycznej, wspiera lokalny rozwój gospodarczy tworząc możliwość do rozwoju nowych miejsc pracy zlokalizowanych bezpośrednio w obszarze rewitalizacji”.

Konstrukcja struktury założeń strategicznych, zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2022-2030, jest następująca: cel główny strategii – cele szczegółowe.

Analiza treści założeń strategicznych dokumentu **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022 – 2030** wskazuje na ich **powiązanie z Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024 – 2033** w obszarze: **zapisu misji**, ale także **w zapisie celu głównego** (Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych przewiduje jeden cel strategiczny określony jako cel główny strategii) oraz **trzech** (z sześciu określonych) **celów szczegółowych**.

Powiązanie to jest następujące:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych: **Cel strategiczny „Zapewnienie mieszkańcom Miasta Rejowiec Fabryczny bezpieczeństwa socjalnego, dogodnych warunków do życia i rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”**.
- Odpowiedź w Gminnym Programie Rewitalizacji: Cel strategiczny 1 – Wzmocnienie aktywności społecznej jak również Cel strategiczny 2 – Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji.

Występuje spójność zakresu celu głównego na poziomie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z celami strategicznymi zawartymi w Gminnym Programie Rewitalizacji (Cel strategiczny 1 - Wzmocnienie aktywności społecznej, Cel strategiczny 2 - Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji).

Kolejno:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych – cele szczegółowe: **2. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozwój rynku pracy, 4. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków wychowania i rozwoju.**

- Odpowiedź w Gminnym Programie Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Wzmocnienie aktywności społecznej - poprzez realizację takiego kierunku interwencji rewitalizacyjnej jak: 1.1. Rozwój oferty i infrastruktury usług społecznych, gdzie przewidziano następujące przedsięwzięcia podstawowe – 1, 2 (realizowane bezpośrednio przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym).

Kolejno:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych – cele szczegółowe:
3. Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom w wieku senioralnym, chorym i niepełnosprawnym.
- Odpowiedź w Gminnym Programie Rewitalizacji: cel strategiczny 2. Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji – poprzez realizację takiego kierunku interwencji rewitalizacyjnej jak: 2.2. Poprawa dostępności przestrzeni publicznej i infrastruktury na obszarze rewitalizacji, gdzie przewidziano następujące przedsięwzięcia podstawowe – 13, 14, 15.

Wskazane powyżej cele szczegółowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2022 – 2030 są powiązane z celami strategicznymi i kierunkami działań zawartymi w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024 - 2033. Dodatkowo odpowiadają im także szczegółowe przedsięwzięcia podstawowe jakie zawarto w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2022 – 2030 zawiera jeszcze trzy cele szczegółowe: 1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom nie posiadającym dochodów własnych lub posiadającym dochody nie wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, 5. Przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii i innym uzależnieniom, 6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona osób doświadczających przemocy. Również i w ich zakresie można znaleźć powiązania z Gminnym Programem Rewitalizacji ponieważ

przenikają/wpływają one na takie przedsięwzięcia podstawowe takie jak: 1, 2, czy pośrednio także na przedsięwzięcia 8, 9, 16.

Powiązanie GPR z kierunkami rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny określonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Rejowiec Fabryczny

Gminny Program Rewitalizacji wykazuje się spójnością z kierunkami dotyczącymi rozwoju przestrzennego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Rejowiec Fabryczny.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Rejowiec Fabryczny, przyjęte do realizacji (po zmianach) Uchwałą Rady Miasta Rejowiec Fabryczny w dniu 28 marca 2019 roku, wskazuje (w sposób wysoce ogólny i opisowy – dokument studium - Rozdział 3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego) na następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego (uwaga: zapisy przytoczone we fragmentach – wybór z szerszego jednolitego opisu - odpowiadające istocie tzw. kierunków zmian przestrzennych – brzmienie z dokumentu Studium):

- rozwijanie funkcji nierolniczych;
- rozwój funkcji alternatywnych dla Cementowni;
- rozwój w oparciu o własny potencjał przyrodniczy, kulturowy i społeczny;
- podniesienie jakości życia w Mieście, zwłaszcza poziomu wyposażenia w infrastrukturę techniczną, co ma silny związek z rozwojem przedsiębiorczości;
- respektowanie zasad ekorozwoju;
- stworzenie atrakcyjnego wizerunku Miasta poprzez rewaloryzację i rewitalizację;
- współudział mieszkańców w dziele tworzenia koncepcji zmian i akceptacja ich założeń.

Pomimo dość szerokiego ujęcia **kierunków zmian przestrzennych**, jakie przewidziane są w dokumencie Studium, można stwierdzić, iż koncepcja Miasta Rejowiec Fabryczny, jaka z nich wynika, jest **tożsama z wizją** rozwoju wyznaczoną w **Gminnym Programie Rewitalizacji**. Dla wskazania niniejszych powiązań przytoczono poniżej pełnie brzmienie wizji rewitalizacji z pogrubionymi fragmentami, które są zbieżne z kierunkami zmian przestrzennych wyznaczonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Rejowiec Fabryczny:

„Proces rewitalizacji w Rejowcu Fabrycznym przyczynia się do **podnoszenia jakości życia mieszkańców**, odpowiada bowiem na szereg problemów i potrzeb społecznych dotyczących różnych grup mieszkańców, od dzieci i młodzieży po osoby w wieku senioralnym, nie zapominając o osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dzięki podejmowanym działaniom rewitalizacyjnym, w szeroko rozumianej sferze usług społecznych oraz poprzez zacieśnianie więzi sąsiedzkich, wzmacnia się integracja oraz rozwija się aktywność społeczna. **Działania podejmowane w obszarze rewitalizacji** są odpowiedzią na **poprawy estetyki i dostępności przestrzeni publicznych i infrastruktury**, co przyczynia się do **rozwaju terenów zielonych i rekreacyjnych**, ale także zwiększa **bezpieczeństwo osobiste i środowiskowe na obszarze rewitalizacji** poprzez **rozwój infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej**. Wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji, jakim jest **teren po kopalni margla, w kierunku rozwoju zrównoważonej oferty rekreacyjno-turystycznej**, wspierać będzie **lokalny rozwój gospodarczy** tworząc możliwości do **rozwaju nowych działalności i miejsc pracy zlokalizowanych bezpośrednio w obszarze rewitalizacji**”.

Postawione w Gminnym Programie Rewitalizacji cele strategiczne i kierunki interwencji korespondują z generalnym kierunkiem zmian przestrzennych, jaki został wskazany w dokumencie Studium. Związek ten przedstawia się następująco:

- w Studium – **kierunek zmian przestrzennych: stworzenie atrakcyjnego wizerunku Miasta poprzez rewaloryzację i rewitalizację;**
- w Gminnym Programie Rewitalizacji odpowiadają przede wszystkim na Cel strategiczny 2. Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji, i realizujące go kierunki interwencji 2.1. Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych, w tym z potencjałem pod zrównoważoną turystykę, 2.2. Poprawa dostępności przestrzeni publicznej i infrastruktury na obszarze rewitalizacji, 2.3. Zwiększanie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz poprawa infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej. Warto także mieć na uwadze, że w kwestii rewitalizacji, czyli w rozumieniu pojęcia rewitalizacji w wymiarze przede wszystkim społecznym (zgodnie z wytycznymi ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku) także Cel strategiczny 1. Wzmocnienie aktywności społecznej, i realizujące go kierunki interwencji 1.1. Rozwój oferty i infrastruktury usług społecznych, 1.2. Wspieranie działań sąsiedzkich – integracja społeczności lokalnej, wpisują się w cel postawiony w Studium i odnoszący się do rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny.

Kolejno:

- w Studium – kierunki: **rozwijanie funkcji nierolniczych oraz rozwój funkcji alternatywnych dla Cementowni;**
- w Gminnym Programie Rewitalizacji odpowiadają przede wszystkim Celowi strategicznemu 2. Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji, i realizującym go kierunkom interwencji 2.1. Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych, w tym z potencjałem pod zrównoważoną turystykę.

Kolejno:

- w Studium – kierunki: **współdziałanie mieszkańców w dziele tworzenia koncepcji zmian i akceptacja ich założeń oraz rozwój w oparciu o własny potencjał przyrodniczy, kulturowy i społeczny;**

- w Gminnym Programie Rewitalizacji odpowiadają one przede wszystkim Celowi strategicznemu 1. Wzmocnienie aktywności społecznej, i dalej kierunkowi interwencji 1.2. Wspieranie działań sąsiedzkich – integracja społeczności lokalnej, który można odczytywać jako rozwój w oparciu o własny potencjał społeczny oraz, co najistotniejsze z punktu widzenia rewitalizacji i propagowanej przez nią partykypacji społecznej, współdziałanie mieszkańców w dziele tworzenia zmian.

Kolejno:

- w Studium – kierunek: **respektowanie zasad ekorozwoju;**
- w Gminnym Programie Rewitalizacji odpowiada przede wszystkim Celowi strategicznemu 2. Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji, i realizującego go kierunku interwencji, 2.3. Zwiększanie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz poprawa infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej, gdzie aspekt środowiskowy przejawia się w przedsięwzięciach przewidzianych do realizacji (przedsięwzięcie 19 odnoszące się do wdrażania rozwiązań adaptacji do zmian klimatu - rozwój OZE, ograniczanie niskiej emisji oraz przedsięwzięcie 20 odnoszące się do modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej, ujęć wody, oczyszczalni ścieków).

Kolejno w dokumencie Studium następuje bezpośrednie odwołanie do Strategii Rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2008 – 2015. Przytoczony jest obszerny fragment niniejszego dokumentu który prezentuje brzmienia czterech celów strategicznych jakie zostały postawione w Strategii Rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2008 – 2015. Na dzień dzisiejszy dokument ten jednak stracił aktualność: Miasto Rejowiec Fabryczny dysponuje nową Strategią Rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2016-2025, której wytyczne zostały powiązane z Gminnym Programem Rewitalizacji powyżej,

w niniejszym rozdziale. Tamże wykazano wysoką spójność/powiązanie obu dokumentów.

5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Rozdział zawiera zestaw zadań, które mają na celu przeciwdziałaniu zdiagnozowanym problemom na obszarze rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny.

Zadania **wypracowane zostały z udziałem interesariuszy** biorących udział w działaniach partycypacyjnych towarzyszących pracom nad Gminnym Programem Rewitalizacji (formy: dwa warsztaty strategiczne z przedstawicielami środowiska publicznego/samorządowego, społecznego/organizacji pozarządowych oraz gospodarczego, trzy spotkania otwarte – plenerowe z mieszkańcami obszaru rewitalizacji w trzech różnych lokalizacjach na terenie obszaru rewitalizacji, formularz online do zgłaszania zadań do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny). Część z zadań została również zgłoszona bezpośrednio do Urzędu Miasta Rejowiec Fabryczny, na etapie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, przez przedstawicieli instytucji publicznych w tym: Urząd Miasta Rejowiec Fabryczny, Miejski Ośrodek Kultury „Dworek”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabrycznym jak również przez organizacje społeczne działające na terenie Miasta czy wspólnotę mieszkaniową.

Z uwagi na konieczność dokonania priorytetyzacji i wskazania przedsięwzięć kluczowych, w kontekście zidentyfikowanych problemów i potrzeb, a równocześnie możliwych do realizacji, wszystkie projekty podzielone zostały na dwie grupy: przedsięwzięcia podstawowe oraz pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Przypisanie do poszczególnych kategorii wynikało ze zdiagnozowanych uwarunkowań społeczno-gospodarczo-przestrzennych oraz z zapotrzebowania społecznego wyrażonego w procesie partycypacyjnego wypracowywania Programu. Istotnym kryterium był także stopień przygotowania do wdrożenia konkretnego przedsięwzięcia/pomysłu (np. gotowy lub zaawansowany projekt).

5.1. Przedsięwzięcia podstawowe

Poniżej w tabeli zestawiono wszystkie przedsięwzięcia podstawowe, które zaplanowano do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033. W dalszej części rozdziału znajduje się szczegółowy opis każdego z tych przedsięwzięć ujęty w formę karty zadania. Każda z **kart zadania** prezentuje **zakres zadania** oraz jego **wskaźniki realizacji** czyli **prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny**. Co istotne: ocena rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji została opisana w rozdziale 8. System zarządzania realizacją oraz monitoringu, o czym należy pamiętać przy analizie każdej z zaprezentowanych poniżej kart zadań.

Numer zadania	Tytuł zadania (przedsięwzięcia podstawowego)
1	Nowy początek II
2	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością
3	Uwolnij książkę – plenerowe książkomaty w przestrzeni rewitalizowanej
4	Nowoczesna czytelnia w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym
5	Pracownia muzyczna dla najmłodszych
6	Szkolne studium dźwięku – pracownia muzyczna z wyposażeniem dla prowadzenia wszechstronnej edukacji muzycznej młodzieży
7	Razem przez cały rok – cykl spotkań integracyjno-edukacyjnych
8	Razem z sąsiadami – osiedlowy programu działań edukacyjno-animacyjnych
9	Ogród społeczny „Eco-skwer Morawin”
10	Skwer przy ul. Hirszfelda – aranżacja przestrzeni miejskiej
11	Opracowanie koncepcji możliwości zagospodarowania wyrobiska po kopalni margla oraz terenów sąsiednich
12	Ścieżka pieszo-rowerowa wraz z infrastrukturą w obrębie wyrobiska po kopalni margla – urządzenie przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców Rejowca Fabrycznego oraz potencjalnych odwiedzających (turystów)
13	Dostosowanie budynku Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” do użytkowania go przez osoby ze szczególnymi potrzebami
14	Dostosowanie budynku Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym do użytkowania go przez osoby ze szczególnymi potrzebami
15	Dostosowanie budynku WTZ i jego przedpola do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
16	Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek lokatorskich oraz otoczenia

Numer zadania	Tytuł zadania (przedsięwzięcia podstawowego)
17	Osiedle Stajne A ul. Wspólna – poprawa funkcyjności otoczenia zabudowy wielorodzinnej (dawnej folwarcznej) i jednorodzinnej przy ul. Wspólnej i w terenie przyległym
18	Termomodernizacja kamienicy przy ul. Chełmskiej 107
19	Miejski program OZE; instalacje fotowoltaiki i pomp ciepła, przeciwdziałanie zmianom klimatu w budynkach i obiektach publicznych oraz komunalnych
20	Modernizacja starej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z niezbędną przebudową ujęć wody i elementów oczyszczalni ścieków

Tabela 9. Przedsięwzięcia podstawowe Gminnego Programu Rewitalizacji

Zadanie nr 1
TYTUŁ ZADANIA
Nowy początek II
OPIS ZADANIA
<p>Stan istniejący: Głównym problemem osób korzystających z pomocy społecznej jest bezrobocie i ubóstwo. Aby zaspokoić podstawowe potrzeby, rodziny stały się klientami MOPS. Z danych wynika, że dominującym problemem wśród mieszkańców Miasta jest bezrobocie będące przyczyną takich problemów jak bierność zawodowa, bieda czy niski poziom samooceny, co wiąże się z brakiem wiary we własne możliwości zawodowe. Bezrobocie jest zasadniczą przyczyną przyznawania pomocy. Społecznymi przyczynami wyżej wymienionych problemów są nieaktywne postawy życiowe, niska samoocena, brak otwarcia na zmiany oraz nieukierunkowanie rozwoju osobistego i zawodowego. Istotnymi cechami grupy docelowej są: trudna sytuacja materialna i życiowa, problemy w funkcjonowaniu w środowisku, pozostawanie bez zatrudnienia, trudność powrotu na rynek pracy, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, niechęć do przetwarzania bierności i uzależnienie od pomocy instytucjonalnej, w tym doświadczanie wielokrotnego wykluczenia społecznego.</p>
<p>Zakres zadania / koncepcja zadania: Celem głównym projektu jest wzrost aktywności społeczno-zawodowej oraz poprawa dostępu do rynku pracy dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – klientów MOPS w Rejowcu Fabrycznym, zamieszkujących obszary rewitalizowane – poprzez kompleksowy program wsparcia obejmujący diagnozę potrzeb uczestników oraz stworzenie indywidualnych planów działania, a także wsparcie z wykorzystaniem usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym i zdrowotnym. Główne formy wsparcia w ramach projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> o diagnoza potrzeb uczestników, o praca socjalna, o poradnictwo psychologiczne, zawodowe, prawne, o terapia uzależnień,

- o warsztaty umiejętności społecznych, warsztaty gospodarowania środkami finansowymi,
- o profilaktyka zdrowotna,
- o nauka spędzania wolnego czasu z rodziną,
- o wsparcie pedagoga ulicznego.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Prowadzone działania będą uwzględniać zasady dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami na każdym etapie realizowanych prac (m.in. zapewnienie wolnych od barier pomieszczeń do spotkań/warsztatów, itp.).

Efekt zadania:

Dzięki realizacji projektu zostaną zniwelowane bariery zewnętrzne i wewnętrzne dotyczące uczestników projektu, takie jak brak motywacji do podejmowania aktywności w obszarze edukacji i rynku pracy, brak wsparcia instytucjonalnego dla podejmowanych działań, niewystarczające umiejętności poszukiwania pracy, brak motywacji do zmiany niekorzystnych postaw, kłopoty i problemy ze zdrowiem. Celem oferowanego wsparcia będzie uwolnienie potencjału klientów pomocy społecznej uczestniczących w projekcie oraz zapewnienie im drogi powrotnej na rynek pracy, a także wzrost integracji społecznej na obszarze realizacji projektu.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera społeczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba osób uczestniczących w projekcie – 36 osób oraz ich rodzin (ok. 40 osób), w tym 16 osób wraz z rodzinami (ok. 20 osób) z obszaru rewitalizacji.

LOKALIZACJA ZADANIA

Obszar rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny, w tym budynki będące w zarządzie bądź użyczeniu na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym.

PODMIOT REALIZUJĄCY	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym
PARTNERZY W REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2025-2027
SZACUNKOWY KOSZT	800 000 zł

Zadanie nr 2

TYTUŁ ZADANIA

Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością.

OPIS ZADANIA

Stan istniejący:

Niepełnosprawność jest czwartym (po bezrobociu, ubóstwie oraz długotrwałej i ciężkiej chorobie) poważnym problemem społecznym w Rejowcu Fabrycznym, który stał się przesłanką do korzystania z pomocy społecznej przez 57 rodzin (w 2022 roku). Osoby z niepełnosprawnością z racji swojej trudnej sytuacji są także grupą osób wykluczonych ze względu na relatywnie niskie dochody. Jednym z diagnozowanych problemów części osób z niepełnosprawnością

zamieszkujących obszar rewitalizacji jest brak lub niewystarczający poziom wsparcia w zakresie przemieszczania się poza miejscem zamieszkania, podejmowania aktywności życiowej oraz komunikowania się z otoczeniem, a także w zakresie czynności samoobsługowych czy prowadzenia gospodarstwa domowego.

Zakres zadania / koncepcja zadania:

Celem rozpowszechnienia usług asystencji osobistej jest zwiększenie szans osób z niepełnosprawnościami na prowadzenie bardziej niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Nadrzędnym celem usług asystencji osobistej jest dążenie do poprawy funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w jej środowisku, zwiększenia możliwości zaspokajania jej potrzeb oraz włączenia jej w życie społeczne. Zakres usług asystencji osobistej będzie ściśle dostosowany do potrzeb danej osoby z niepełnosprawnością – która to osoba będzie kierowała realizacją świadczonych dla niej usług asystencji osobistej. Usługi asystencji osobistej polegają na wspieraniu przez asystenta osoby z niepełnosprawnością w różnych sferach życia, w tym:

- o wsparcie uczestnika w czynnościach samoobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej;
- o wsparcie uczestnika w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie;
- o wsparcie uczestnika w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania;
- o wsparcie uczestnika w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem. W ramach działań: kontynuacja oraz rozwój, tj. objęcie nowych osób z niepełnosprawnością ofertą usług asystencji osobistej, w tym osób zamieszkujących obszary rewitalizowane.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Prowadzone działania będą uwzględniać zasady dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami na każdym etapie realizowanych prac.

Efekt zadania:

W wyniku realizacji zadania co najmniej 20 mieszkańców Miasta, w tym obszaru rewitalizacji, otrzyma wsparcie asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością. W efekcie ulegnie rozszerzeniu wachlarz wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami oferowanych przez Miasto, a także poprawi się jakość życia tych osób, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia. Usługi asystenckie będą stanowić rozszerzenie oferty usług opiekuńczych świadczonych w środowisku lokalnym.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

Sfera społeczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba osób uczestniczących w projekcie – 20

LOKALIZACJA ZADANIA/PROJEKTU

Obszar Miasta Rejowiec Fabryczny, w tym obszar rewitalizacji.

PODMIOT REALIZUJĄCY	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym
PARTNERZY W REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024-2027
SZACUNKOWY KOSZT	1 000 000 zł (250 000,00 zł rocznie)

Zadanie nr 3

TYTUŁ ZADANIA

Uwolnij książkę – plenerowe książkomaty w przestrzeni rewitalizowanej

OPIS ZADANIA

Stan istniejący:

Idea bookcrossing jest zjawiskiem coraz powszechniej rozwijającym się w różnych ośrodkach miejskich, ale też wiejskich Polski. Idea ta ma na celu popularyzowanie czytelnictwa poprzez ułatwienie dostępu do książek wszystkim chętnym. Polega na nieodpłatnym pozostawianiu książek w miejscach do tego wyznaczonych, po to, by kolejna osoba mogła je znaleźć, przeczytać i przekazać dalej. Idea ta powinna być także rozpowszechniona w Rejowcu Fabrycznym, by wspierać pozytywne zmiany społeczne (budowanie postawy otwartości, dzielenie się oraz rozwój czytelnictwa) w obszarze rewitalizacji.

Dodatkowym argumentem za realizacją zadania jest lokalizacja biblioteki publicznej w Rejowcu Fabrycznym – biblioteka mieści się we wschodniej części Miasta (jedna placówka) – tak więc nie wszyscy mieszkańcy mają równy dostęp do jej oferty (wypożyczania książek). Rejowiec Fabryczny, jak i sam obszar rewitalizacji, jest terenem o dużej reprezentacji seniorów, dla których przemieszczanie się, zwykle pieszo na znaczne odległości, może być utrudnione.

Zakres zadania / koncepcja zadania:

Zadanie będzie obejmować postawienie dwóch plenerowych biblioteczek (tzw. budki na książki) w przestrzeni obszaru rewitalizacji, a także wyposażenie ich w książki, które mieszkańcy Rejowca Fabrycznego będą mogli bezpłatnie zabrać oraz pozostawić swoje, którymi chcą się podzielić z innymi.

Planuje się okresowe zmiany lokalizacji dwóch plenerowych biblioteczek, tak aby jak najszersza grupa mieszkańców z obszaru rewitalizacji mogła skorzystać z takiego rozwiązania.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Plenerowe biblioteczki zostaną zaprojektowane i przygotowane w taki sposób, by spełniać wymogi projektowania uniwersalnego. Lokalizacja w przestrzeni miejskiej biblioteczek będzie uwzględniała osoby ze szczególnymi potrzebami, aby jak najwięcej osób mogło skorzystać z tej oferty.

Efekt zadania:

Dzięki inicjatywnie :

- o ułatwiony zostanie dostęp do książek dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale także całego Miasta Rejowiec Fabryczny,

<ul style="list-style-type: none"> o zwiększy się promocja czytelnictwa, o społeczność zostanie bardziej zintegrowana poprzez wspólne działanie, o zainicjowane i wprowadzone zostaną zmiany w otoczeniu, o wzmocnieni się pozycja Biblioteki w środowisku lokalnym. 	
ODDZIAŁYWANIE ZADANIA	
Sfera społeczna	
WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY	
Liczba uczestników – 80.	
LOKALIZACJA ZADANIA	
Obszar Miasta (jedna z możliwych pierwszych lokalizacji to Osiedle Morawinek, ul. Chełmska, przy placu zabaw i boisku do piłki siatkowej).	
PODMIOT REALIZUJĄCY	Miejski Ośrodek Kultury „DWOREK”
PARTNERZY W REALIZACJI	Miejska Biblioteka Publiczna
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024
SZACUNKOWY KOSZT	5 000 zł

Zadanie nr 4
TYTUŁ ZADANIA
Nowoczesna czytelnia w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym
OPIS ZADANIA
<p>Stan istniejący: Obecnie czytelnia szkolna w bibliotece Szkoły Podstawowej (lokalizacja: obszar rewitalizacji) jest miejscem wymagającym gruntownej modernizacji, w tym wymiany sprzętu komputerowego. Przestrzeń czytelnia aktualnie uniemożliwia pracę metodami aktywizującymi. Kadry dydaktycznej Szkoły Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym zależy, by czytelnia szkolna była ukierunkowana na ucznia i nauczyciela oraz by była miejscem, w którym współczesna technologia wspiera rozwój uczniów i pracę nauczycieli. Szkoła realizuje projekty ministerialne, bierze udział w ogólnopolskich programach promujących czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży, stale wzmocnia u uczniów postawy aktywnego poszukiwania wiedzy i rozwijania kompetencji (czyni to m.in. wykorzystując książki jako źródło wiedzy, ale także nowoczesne źródła informacji). Nowoczesna pracownia jest więc niezwykle pożądana.</p>
<p>Zakres zadania / koncepcja zadania: Planowane działania obejmą m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> o remont/odnowę czytelnia (malowanie ścian, itp.), o zakup mebli do aranżacji przestrzeni funkcjonalnej, o zakup monitora interaktywnego, o zakup tablic ściennych i regałów, o zakup komputerów z oprogramowaniem, o zakup drukarki wielofunkcyjnej. <p>Zmodernizowana czytelnia zapewni:</p> <ul style="list-style-type: none"> o realizację projektów i podejmowanie działań innowacyjnych,

- o przygotowywanie uczniów do konkursów oraz realizacja konkursów szkolnych – we współpracy z nauczycielami przedmiotu i świetlicą szkolną,
- o lepsze warunki do nauki, wyszukiwania informacji, odrabiania pracy domowej w cichym, spokojnym miejscu dla wszystkich chętnych uczniów, w tym uczniów korzystającym ze świetlicy oraz z nadwrażliwością słuchową.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji zadania wdrożone zostaną zasady projektowania uniwersalnego.

Efekt zadania:

- o Aktywizowanie uczniów do sięgania do różnych źródeł informacji, technologii informacyjnej, w tym korzystania z czytelnicy i biblioteki szkolnej.
- o Poprawa stanu czytelnictwa w szkole.
- o Rozwijanie uzdolnień uczniów.
- o Podejmowanie działań twórczych (samodzielnie lub zespołowo).
- o Przygotowanie do świadomego i odpowiedzialnego korzystania ze środków masowego przekazu.
- o Wdrażanie do tworzenia własnego warsztatu pracy umysłowej.
- o Kształcenie umiejętności samodzielnego korzystania ze zbiorów bibliotecznych.
- o Popularyzowanie czytelnictwa.
- o Wyrabianie nawyku dobrego spędzania czasu wolnego.
- o Dostosowanie się do współczesnej cyfrowej rzeczywistości.
- o Dostosowanie pomieszczeń do nowoczesnych standardów i zmieniających się potrzeb różnych grup młodych czytelników.
- o Nowoczesna aranżacja wnętrza.
- o Stworzenie warunków do realizacji działań wykraczających poza tradycyjne/dotychczasowe funkcje czytelnicy, w tym umożliwienie podnoszenia kompetencji informacyjnych i cyfrowych uczniów.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera społeczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba odbiorców: 265 (uczniowie klas I – VI)

LOKALIZACJA ZADANIA

Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabryczny ul. Lubelska 18

PODMIOT REALIZUJĄCY	Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabrycznym
PARTNERZY W REALIZACJI	Miejska Biblioteka Publiczna w Rejowcu Fabrycznym, 22-170 Rejowiec Fabryczny ul. Wschodnia 32a
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024
SZACUNKOWY KOSZT	65 000 zł

Zadanie nr 5
TYTUŁ ZADANIA
Pracownia muzyczna dla najmłodszych
OPIS ZADANIA
<p>Stan istniejący: Wzmożona aktywność dziecka to cecha charakterystyczna dla młodszego wieku szkolnego (klasy 1-3). Jej wyrazem jest potrzeba działania i doznawania wielu różnorodnych wrażeń poznawczych i emocjonalnych. Dostrzegając potrzeby twórczej aktywności dzieci, obcowania z muzyką, aktywnego w niej uczestniczenia, Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabrycznym (zlokalizowana w obszarze rewitalizacji) zamierza umożliwić uczniom najmłodszych klas efektywny kontakt z muzyką, by dzieci mogłyby rozwinąć swoje zainteresowania, poznawać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, nabyć umiejętności akceptowanych społecznie sposobów rozładowywania napięcia oraz stresu.</p> <p>Zakres zadania / koncepcja zadania: Wyposażenie (utworzenie) pracowni muzycznej dedykowanej najmłodszym uczniom Szkoły Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym w celu realizacji cyklu zajęć z zakresu edukacji muzycznej. W ramach cyklicznie odbywających się w pracowni muzycznej zajęć dzieci będą miały możliwość udziału w różnych formach aktywności muzycznej, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Akompaniowanie do piosenek i zabaw ruchowych z zastosowaniem naturalnych efektów akustycznych oraz instrumentów perkusyjnych; o Ćwiczenia dykcyjne: zabawy, ćwiczenia oddechowe i artykulacyjne; o Uczenie się na pamięć tekstów i umiejętność ich wygłaszania z zastosowaniem siły, tonu głosu, tempa i pauz; o Nauka gry na dzwonek chromatycznych i na flecie; o Ćwiczenia kształtujące dyscyplinę rytmiczną w oparciu o zdobywanie praktycznych wiadomości o rytmie muzycznym: odzwierciedlanie ruchem; o Wartości rytmiczne i metrum muzyczne; o Wykorzystywanie piosenek dziecięcych najbliższych psychice dziecka; o Ćwiczenia gimnastyczne przy muzyce korygujące wady postawy, relaksujące, rozwijające sprawność ruchową oraz ćwiczenia rozciągające i kondycyjne wyrabiające właściwą sylwetkę ciała, harmonię i swobodę ruchów; o Poznanie podstawowych kroków i figur tańców narodowych, elementarnych kroków tańców towarzyskich oraz podstaw tańca klasycznego; o Układy taneczne z zakresu tańca ludowego i nowoczesnego; o Śpiewanie piosenek; o Słuchanie utworów muzyki klasycznej; o Gra na instrumentach; o Rozwijanie wyobraźni muzycznej i ruchowej; o Rozwijanie aktywności twórczej dziecka poprzez improwizacje ruchowe. <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się zakup m.in.: The Twiddlers dzwonek muzyczne, Bum Bum Rurki zestaw klasowy, instrument muzyczny Barelo, drewniane</p>

pomoce do nauki muzyki – edukacyjny zestaw muzyczny, Binary AbFuser, CLASSIC WORLD EDU - zestaw instrumentów, zestaw karaoke, zestaw nagłośnieniowy BTA31B model 2023, AILUKI – zestaw 21 sztuk instrumentów muzycznych, drewniany zestaw perkusyjny, perkusja, Meinl BPP-1 - zestaw perkusjonaliów, dzwonki MatMax 27-tonowe, Tongue drum Hluru TWG11-6 bęben Malachitowy Liść.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji prac zostaną zapewnione zasady dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Układ pracowni muzycznej spełni zasady uniwersalnego projektowania.

Efekt zadania:

W utworzonej pracowni muzycznej, dedykowanej najmłodszym uczniom Szkoły Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym, znajdzie się wyposażenie w postaci zestawu instrumentów i pomocy dydaktycznych wspierających edukację muzyczną uczniów.

W ramach utworzonej pracowni muzycznej, dedykowanej najmłodszym uczniom:

- o Stworzone zostaną warunki do rozwijania aktywności twórczej dzieci w dziedzinie muzyki oraz zaspokojone będą naturalne potrzeby dzieci, wynikające z następujących form aktywności: muzycznej, społecznej, językowej, poznawczej, artystycznej i ruchowej;
- o dzieci rozwiną wrażliwość na odbiór muzyki;
- o dzieci będą miały okazję spojrzeć na siebie z innej perspektywy – będą mogły ocenić np. występ, wskazać mocne i słabe strony, krytycznie spojrzeć na własną twórczość, docenić siebie i swoje możliwości;
- o uczniowie będą mogli podejmować różne formy twórczej aktywności podczas zabaw swobodnych, zajęć dydaktycznych, zajęć ruchowych;
- o poszerzą swoje wiadomości i zdobędą nowe umiejętności z zakresu muzyki;
- o uczestniczące w zajęciach dzieci będą potrafiły zaprezentować swoje umiejętności wokalne, taneczne, szerszej publiczności podczas uroczystości klasowych, szkolnych i środowiskowych.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera społeczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba odbiorców: 101 (uczniowie klas I - III).

Liczba godzin zajęć z edukacji muzycznej dla klas I-III w skali roku szkolnego: 6 godzin tygodniowo po jednej godzinie na klasę; 240 godzin rocznie dla uczniów klas I – III.

LOKALIZACJA ZADANIA

Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabryczny ul. Lubelska 18

PODMIOT REALIZUJĄCY

Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabrycznym

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2024

SZACUNKOWY KOSZT	6 500 zł
------------------	----------

Zadanie nr 6
TYTUŁ ZADANIA
Szkolne studio dźwięku – pracownia muzyczna z wyposażeniem dla prowadzenia wszechstronnej edukacji muzycznej młodzieży
OPIS ZADANIA
<p>Stan istniejący: Edukacja muzyczna ma bardzo duży wpływ na prawidłowy rozwój młodego człowieka, pomaga mu w trudnościach dnia codziennego, rozwija jego wrażliwość i pobudza wyobraźnię. Muzyka jest także naturalną przestrzenią wyrażania siebie przez młodych ludzi, obszarem zainteresowań i formą spędzania czasu. W wyniku prowadzonych przez Szkołę Podstawową w Rejowcu Fabrycznym rozmów z uczniami zdiagnozowano zapotrzebowanie na poszerzenie dotychczas oferowanego zakresu edukacji muzycznej w szkole o możliwość nauki gry na różnych instrumentach. Szkoła posiada wykwalifikowanego nauczyciela muzyki, ale cierpi na brak jest instrumentów. Chętnie wzbogacono by muzycznie występy szkolnego chóru "Belcanto" gdyby była możliwość stworzenia szkolnego zespołu instrumentalistów. Uczestnictwo w tego typu zajęciach stanowiłoby doskonałą formę spędzania czasu wolnego, rozładowywania napięcia oraz stresu u młodych ludzi.</p> <p>Zakres zadania / koncepcja zadania: Szkolne studiu dźwięku do profesjonalnie wyposażona pracownia muzyczna. W ramach realizacji zadania przewiduje się zakup takich instrumentów jak m.in.: zestaw perkusyjny Ludwig, Hardware perkusyjne, zestaw blach perkusyjnych, ukulele koncertowe (kilka sztuk), gitara elektroakustyczna Yamaha, Bum Bum rurki zestaw klasowy - 41 rurek, metalofony, wzmacniacz do gitary akustycznej, wzmacniacz basowy, Kalimba. Ponadto przewiduje się zakup m.in.: Interface do nagrywania dźwięku Presonus Studio 1824c, oprogramowania Studio One oraz FL Studio, systemy bezprzewodowy instrumentalny marki Joyo, monitory studyjne, okablowanie. Przewiduje się także poprawę właściwości akustycznych sali poprzez zakup i zamontowanie absorberów i dyfuzorów dźwięku. W ramach zajęć, cyklicznie odbywających się w pracowni muzycznej, uczniowie będą mieli możliwość udziału w różnych formach aktywności muzycznej, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> o nauka gry na instrumentach perkusyjnych, melodycznych i niemelodycznych, zestawie perkusyjnym, ukulele; o nauka zapisywania i obróbki dźwięku jak również tworzenia muzyki i realizacji własnych pomysłów; o wspólne muzykowanie na instrumentach;; o rozwijanie wyobraźni muzycznej. <p>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:</p>

W ramach realizacji prac zostaną zapewnione zasady dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Efekt zadania:

Zostaną stworzone warunki do rozwijania aktywności twórczej młodych mieszkańców Rejowca Fabrycznego w dziedzinie muzyki. Młodzi ludzie rozwiną wrażliwość na odbiór muzyki i na jej tworzenie. Ponadto poszerzą swoje wiadomości i zdobędą nowe umiejętności z zakresu muzyki i odczytywania zapisu nutowego. Rozwiną swoje zainteresowania. Będą potrafili zaprezentować swoje umiejętności szerszej publiczności podczas uroczystości klasowych, szkolnych i środowiskowych, a także w konkursach.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera społeczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba odbiorców: 164 (uczniowie klas IV – VIII).

LOKALIZACJA ZADANIA

Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabryczny ul. Lubelska 18

PODMIOT REALIZUJĄCY	Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabrycznym
PARTNERZY W REALIZACJI	Miejski Ośrodek Kultury "Dworek" w Rejowcu Fabrycznym Lokalny zespół wokalny-instrumentalny "Unisono"
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024 -2025
SZACUNKOWY KOSZT	40 000 zł

Zadanie nr 7

TYTUŁ ZADANIA

Razem przez cały rok – cykl spotkań integracyjno-edukacyjnych

OPIS ZADANIA

Stan istniejący:

Wzmacnianie integracji społecznej, budowanie postaw sąsiedzkich, wzajemne poznanie się, włączanie w życie kulturalno-społeczne Miasta – to postawy i zachowania jakie należy kreować w Rejowcu Fabrycznym, Mieście o stosunkowo niskiej aktywności społecznej. Geneza takiej postawy (szczegółowo opisana w diagnozie pogłębionej obszaru rewitalizacji w niniejszym GPR) często zamyka się do powszechnego stwierdzenia: „(...) tutaj każdy jest skądś”. Przez dziesiątki lat działająca prężnie w Mieście cementownia przyciągała z całej Polski pracowników oferując pracę, mieszkanie i szereg dodatkowych usług społecznych (m.in. kultura, sport i rekreacja, wypoczynek, itp.). Zbudowano społeczność lokalną

często jedno/dwupokoleniową, nie zawsze społecznie czy emocjonalnie związaną z miejscem zamieszkania. Obecnie cementownia nie prowadzi takiej działalności, co oznacza, że należy inicjować szereg działań, które mają charakter integracyjny. Proces rewitalizacji, gdzie aspekt społeczny jest zasadniczy, jest procesem, w ramach którego tego typu przedsięwzięcia powinny mieć swoje miejsce.

Zakres zadania / koncepcja zadania:

Zadanie obejmować będzie organizację cyklu spotkań osiedlowych miejskich / imprez integracyjno-edukacyjnych skierowanych do mieszkańców Rejowca Fabrycznego. Proponowane imprezy to:

- o Święto Ziemi – kwiecień;
- o Dzień Rodziny – maj;
- o Dzień Sąsiada – na osiedlach;
- o Turniej Piłki Siatkowej;
- o Święto Pieczonego Ziemniaka;
- o Dancing PRL;
- o Bal Karnawałowy;
- o Kino letnie.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji cyklu imprez zostaną spełnione zasady dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Efekt zadania:

Dzięki inicjatywom nastąpi:

- o integracja społeczności poprzez wspólne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej,
- o kreowanie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego,
- o budowania postaw aktywnych – włączania się w działania lokalne mieszkańców obszaru rewitalizacji.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera społeczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba imprez realizowanych w cyklu rocznym: 15.

LOKALIZACJA ZADANIA

Rejowiec Fabryczny – osiedlowe place zabaw, Amfiteatr Miejski, Centrum Aktywności Społeczno-Gospodarczej Stara Kottownia.

PODMIOT REALIZUJĄCY	Miejski Ośrodek Kultury „Dworek” w Rejowcu Fabrycznym
PARTNERZY W REALIZACJI	Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabrycznym.
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024 – 2030
SZACUNKOWY KOSZT	70 000 zł

Zadanie nr 8	
TYTUŁ ZADANIA	
Razem z sąsiadami – osiedlowy programu działań edukacyjno-animacyjnych	
OPIS ZADANIA	
<p>Stan istniejący: Rozwijanie odpowiedzialności za przestrzeń wspólne, sąsiedzkie, podejmowanie wspólnych inicjatyw lokalnych, rozwijanie idei sąsiedztwa oraz kształtowanie postaw proekologicznych – to potrzeba, jaka jest nie tylko obserwowana przez instytucje publiczne i organizacje społeczne działające na terenie Rejowca Fabrycznego, ale co istotne, dostrzegalna przez samych mieszkańców obszaru rewitalizacji (szereg zgłoszonych postulatów przez mieszkańców osiedla Morawinek podczas terenowych spotkań konsultacyjnych realizowanych na etapie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji). Odpowiedzią na nie jest niniejsza propozycja realizacyjna.</p> <p>Zakres zadania / koncepcja zadania: Zadanie będzie obejmować organizację cyklu spotkań osiedlowych o charakterze integracyjno-edukacyjnych skierowanych do mieszkańców osiedla Morawinek, a także innych osiedli z obszaru rewitalizacji, mających charakter warsztatów tematycznych w zakresie: sadzenia kwiatów i zieleni niskiej, budowania domków dla owadów, wspólnej renowacji małej architektury, itp.</p> <p>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: W ramach realizacji cyklu warsztatów zostaną spełnione zasady dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Efekt zadania: Dzięki inicjatywom nastąpi:</p> <ul style="list-style-type: none"> o integracja społeczności poprzez wspólne uczestnictwo w życiu osiedla, o kreowanie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego, o budowania postaw aktywnych – włączanie się w działania lokalne mieszkańców obszaru rewitalizacji. 	
ODDZIAŁYWANIE ZADANIA	
Sfera społeczna	
WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY	
Liczba warsztatów – 5	
LOKALIZACJA ZADANIA	
MOK Dworek, Tereny na osiedlach.	
PODMIOT REALIZUJĄCY	Fundacja Rozwoju Rejowca Fabrycznego
PARTNERZY W REALIZACJI	MOK „Dworek”, Przedszkole Miejskie, Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabrycznym, WTZ Rejowiec Fabryczny

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024-2025
SZACUNKOWY KOSZT	50 000 zł

Zadanie nr 9

TYTUŁ ZADANIA

Ogród społeczny „Eco-skwer Morawin”

OPIS ZADANIA

Stan istniejący:

Osiedle Morawinek stanowi zespół kilku historycznych budynków wielorodzinnych (dawna zabudowa wielorodzinna dla pracowników cementowni Firley) z szeregiem wolnostojących komórek gospodarskich, wpisujący się w obszar rewitalizacji wyznaczony w Rejowcu Fabrycznym. Teren osiedla pozbawiany jest zaaranżowanej przestrzeni publicznej sprzyjającej spotkaniom sąsiedzkim, odpoczynkowi, integrację mieszkańców. Osiedle znajduje się w znacznym oddaleniu od centrum Rejowca Fabrycznego gdzie zlokalizowane są przestrzenie publiczne sprzyjające spędzaniu czasu wolnego (park miejski, stadion, itp.). Tym samym działania polegające na aranżacji przestrzeni publicznej (wokół budynków mieszkalnych) są działaniami pożądanymi przez mieszkańców. Konsultacje społeczne, prowadzone w tym obszarze w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, wzmocniły dodatkowo potrzebę działań rewitalizacyjnych na osiedlu Morawinek, wskazując na wagę nie tylko wprowadzenia nowej, funkcjonalnej aranżacji przestrzeni publicznej, ale także zaangażowania mieszkańców do działań wspólnych, budując tym samym większą integrację i wzmacniając więzi sąsiedzkie oraz kształtując postawę odpowiedzialności za obszar, w którym się mieszka. Ważne jest prócz tego kształtowanie postaw proekologicznych, poszanowania dla otaczające przyrody jako gwarancji poprawy jakości życia.

Zakres zadania / koncepcja zadania:

Celem zadania pn. *Eco-skwer Morawin* będzie stworzenie na terenie działki należącej do Miasta Rejowiec Fabryczny, na osiedlu Morawinek, przyjaznego i pełnego uroku ogrodu ekologicznego (idea ogrodu społecznego) będącego miejscem spotkań, integracji dzieci, młodzieży, a także dorosłych mieszkańców osiedla.

Zadanie polegać ma na zagospodarowaniu terenów zielonych poprzez nasadzenia różnego rodzaju roślin i ziół jadalnych (ogólnodostępny zielnik sąsiedzki). W ramach ogrodu wyodrębnione zostaną strefy sensoryczne: zapachowa (z ziołami i intensywnie pachnącymi roślinami), dotykowa (z roślinami o różnych fakturach), wzrokowa (z roślinami w pełnej gamie kolorystycznej) oraz łąka kwietna. Ogród wyposażony zostanie także w domki dla owadów.

Kompozycja ogrodu wraz z wyposażeniem będzie pozwalać na prowadzenie doświadczeń i obserwacji natury.

Korzyści płynące z realizacji projektu będą wielorakie. Utworzony ogród będzie służył mieszkańcom osiedla przez lata.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji prac zostaną zapewnione zasady dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Sama przestrzeń eko-ogrodu będzie wyposażona w utwardzoną ścieżkę umożliwiającą swobodny, bez barier, dostęp do ogrodu osobom ze specjalnymi potrzebami (m.in. osobom na wózkach inwalidzkich, osobom z utrudnionym poruszaniem się czy osobom z małymi dziećmi z wózkami dziecięcymi). Układ ogrodu w swej kompozycji będzie spełniał zasady uniwersalnego projektowania.

Efekt zadania:

Ogród będzie pełnił funkcję rekreacyjną, wypoczynkową oraz edukacyjną. Na etapie zarówno jego tworzenia, jak i utrzymania, wzmocni więzi sąsiedzkie wspólnoty mieszkańców osiedla Morawinek. Ogród będzie miejscem do odpoczynku i relaksu dla mieszkańców osiedla. Ponadto będzie miejscem do obcowania z naturą. Dzieci i młodzież w ogrodzie będą miały możliwość poznania zależności istniejących w środowisku, obserwowania jak rozwijają się rośliny. Zmiany zachodzące w ogrodzie, w kolejnych porach roku, pokażą cykliczność przyrody. Ogród da dzieciom i młodzieży możliwość poznawania przyrody wszystkimi zmysłami poprzez doświadczenia i obserwacje. Edukacja w ogrodzie skłaniać będzie do zadawania pytań i pomoże pogłębiać wiedzę przyrodniczą i rozbudzać fascynację naturą, a także może stać się początkiem ogrodniczej pasji kontynuowanej w dorosłym życiu. Uczestnictwo w pracach ogrodniczych będzie uczyć samodzielności, odpowiedzialności i umiejętności pokonywania trudności. Będzie także mieć pozytywny wpływ na sprawność fizyczną i psychiczną użytkowników ogrodu.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera społeczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Odbiorcy eco – skweru (ogrodu społecznego) na Morawinku – 60 osób.

LOKALIZACJA ZADANIA

Osiedle Morawinek przy ul. Chełmskiej w Rejowcu Fabrycznym

PODMIOT REALIZUJĄCY	Fundacja Rozwoju Rejowca Fabrycznego
PARTNERZY W REALIZACJI	Urząd Miasta w Rejowcu Fabrycznym
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024
SZACUNKOWY KOSZT	50 000 zł

Zadanie nr 10

TYTUŁ ZADANIA

Skwer przy ul. Hirszfelda – aranżacja przestrzeni miejskiej

OPIS ZADANIA

Stan istniejący:

Skwer przy ul. Hirszfelda zajmuje centralną przestrzeń Miasta Rejowiec Fabryczny (w obszarze rewitalizacji) i stanowi potencjał do ciekawej aranżacji i zagospodarowania (rozwoju urządzonych, funkcjonalnych przestrzeni publicznych w Mieście, z wprowadzoną wyraźną funkcją społeczną).

Działka stanowi własność Miasta Rejowiec Fabryczny.

Teren ten bezpośrednio sąsiaduje z zabudową wielorodzinną (także zlokalizowaną w obszarze rewitalizacji) m.in. przy ul. Reja/Hirszfelda, gdzie wśród mieszkańców dominującą grupą wiekową są seniorzy. Otoczenie wspomnianych budynków mieszkalnych wielorodzinnych cechuje zadowalająca estetyka przestrzeni publicznej, jednak warto wprowadzić dodatkowe funkcje umożliwiające swobodne z niej korzystanie przez osoby dojrzałe / seniorów oraz osoby ze szczególnymi potrzebami.

O starzeniu się społeczności Miasta, wzrastającej liczbie osób w wieku dojrzałym (seniorów), jako społecznym problemie, szczegółowo napisano na poziomie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, gdzie podkreślono potrzebę tworzenia przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom w wieku dojrzałym.

Zakres zadania / koncepcja zadania:

Wyposażenie zielonej (trawiastej) przestrzeni publicznej w małą architekturę oraz odpowiednie zaaranżowanie ciągów pieszych.

Zakres aranżacji skweru to m.in.:

- o ławki do spotkań, w tym „ławeczka pomnikowa” z postacią Mikołaja Reja lub założyciela cementowni,
- o ścieżka spacerowa,
- o zieleń niska,
- o niskie, punktowe oświetlenie.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Realizacja zadania uwzględniająca zasady uniwersalnego projektowania.

Efekt zadania:

Urządzenie przestrzeni, zielonej, o wysokim standardzie jakościowym i estetycznym, wyposażonej w szereg urządzeń pozwalających na przyjazne, bezpieczne, sąsiedzkie spędzanie czasu wolnego dla osób w różnym wieku, w tym seniorów. Wzmocnienie funkcji społecznej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizacji. Wzmacnianie roli centrum poprzez poprawę jego estetyki i funkcjonalności. Powiększanie przestrzeni publicznych przyjaznych osobom ze specjalnymi potrzebami.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych - 1.

LOKALIZACJA ZADANIA

Ul. Hirszfelda, ul. Lubelska

PODMIOT REALIZUJĄCY

Miasto Rejowiec Fabryczny

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2024 – 2026

SZACUNKOWY KOSZT

250 000 zł

Zadanie nr 11	
TYTUŁ ZADANIA	
Opracowanie koncepcji możliwości zagospodarowania wyrobiska po kopalni margla oraz terenów sąsiednich	
OPIS ZADANIA	
<p>Stan istniejący: Obszar rewitalizacji obejmuje m.in. fragment terenu wyrobiska pokopalnianego oraz bezpośrednio otoczenie. Obszar ten (ok. 40 ha) stanowi duży potencjał rozwojowy dla Miasta, wymaga więc opracowania koncepcji jego zagospodarowania.</p> <p>Zakres zadania / koncepcja zadania: Opracowanie koncepcji zagospodarowania wyrobiska po kopalni margla oraz terenów sąsiednich pod kątem adaptacji terenu do nowych funkcji. Do rozważenia::</p> <ul style="list-style-type: none"> o turystyka i rekreacja (bezpieczne, miejsca spacerowe, ścieżki rowerowe, ścieżki edukacyjne, itp. czyli stworzenie terenu dostępnego dla mieszkańców, jak również ofertę dla potencjalnych turystów wzbogacenie funkcji z wykorzystaniem źródeł OZE), o uporządkowanie terenu z zadrzewień, krzewów, śmieci wokół wyrobiska, o nowe nasadzenia drzew i krzewów. <p>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: W ramach koncepcji zagospodarowania zostaną uwzględnione m.in. aspekty dostępności przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami (koncepcyjnie / projektowo).</p> <p>Efekt zadania: Opracowana koncepcja możliwego zagospodarowania terenu ułatwiająca podjęcie decyzji inwestycyjnych.</p>	
ODDZIAŁYWANIE ZADANIA	
Sfera gospodarcza	
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY	
Liczba koncepcji zagospodarowania obszaru rewitalizacji – 1 opracowanie.	
LOKALIZACJA ZADANIA	
Wyrobisko po kopalni margla wzdłuż dogi powiatowej 839.	
PODMIOT REALIZUJĄCY	Miasto Rejowiec Fabryczny
PARTNERZY W REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024
SZACUNKOWY KOSZT	280 000 zł

Zadanie nr 12
TYTUŁ ZADANIA
Ścieżka pieszo-rowerowa wraz z infrastrukturą w obrębie wyrobiska po dawnej kopalni margla – urządzenie przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców Rejowca Fabrycznego i odwiedzających (turystów)
OPIS ZADANIA
<p>Stan istniejący: Obszar rewitalizacji wyznaczony w Rejowcu Fabrycznym obejmuje m.in. fragment terenu wyrobiska pokopalnianego oraz tereny niezagospodarowane w jego otoczeniu. Obszar ten stanowi potencjał dla nowych funkcji. Teren obecnie jest po rekultywacji i podlega sukcesji naturalnej. Otacza on zbiornik wodny, jaki powstaje na skutek zaprzestania eksploatacji margla i pompowania wody. Z powodzeniem może być zaaranżowany na przestrzeń rekreacyjną dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i całego Miasta, jak również potencjalnych odwiedzających (turystów). Urozmaiczone ukształtowanie terenu i linearność układu przestrzennego już teraz czynią go atrakcyjnym terenem rekreacji z potencjałem do spacerów czy też joggingu. Ścieżki, jakie obecnie prowadzą po tym terenie, są ścieżkami „dzikimi”, o charakterze tzw. przedeptów. Potencjał miejsca wymaga więc namysłu, planów i wdrożenia zamierzeń realizacyjnych po zapewnieniu środków inwestycyjnych.</p> <p>Zakres zadania / koncepcja zadania: W ramach przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> o przygotowanie terenu pod wytyczenie ścieżki pieszo-rowerowej (rewitalizacja zieleni, odstąpienie miejsc widokowych, zabezpieczenie/przystosowanie miejsc zejścia do niższych tarasów wyrobiska, odstąpienie wizualne wyrobiska poprzez wycięcie krzewów i uporządkowanie terenu wokół wyrobiska), o wytyczenie ścieżki pieszo-rowerowej wraz ze ścieżką biegową, o urządzenie infrastruktury towarzyszącej – punkty spoczynkowe, miejsca grillowe, itp. o przygotowanie punktów widokowych w obrębie korony wyrobiska oraz tablic informacyjnych (prezentacja historii miejsca oraz historii naturalnej ziemi/geologia terenu) na trasie przebiegu ścieżki. <p>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Realizacja zadania uwzględniająca zasady uniwersalnego projektowania.</p> <p>Efekt zadania: Wprowadzenie nowych prospołecznych funkcji w obszar rewitalizacji. Zwiększenie powierzchni terenów zielonych zaaranżowanych służących mieszkańcom Rejowca Fabrycznego jako teren rekreacyjny. Podniesienie estetyki przestrzeni obszaru rewitalizacji. Wspieranie rozwoju turystyki w regionie.</p>
ODDZIAŁYWANIE ZADANIA
Sfera gospodarcza
Sfera przestrzenno-funkcjonalna
WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY
Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych - 1.
LOKALIZACJA ZADANIA

ul. Lubelska, ul. Fabryczna	
PODMIOT REALIZUJĄCY	Miasto Rejowiec Fabryczny
PARTNERZY W REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024 – 2025
SZACUNKOWY KOSZT	1 000 000zł

Zadanie nr 13

TYTUŁ ZADANIA

Dostosowanie budynku Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” do użytkowania go przez osoby ze szczególnymi potrzebami

OPIS ZADANIA

Stan istniejący:

Miejski Ośrodek Kultury „Dworek” mieści się w zabytkowym budynku zlokalizowanym w centrum Miasta (w parku miejskim), w obszarze rewitalizacji. Budynek ten powstał w 1895 roku i jest objęty ochroną konserwatorską (WKZ w Lublinie). Jest obiektem wolnostojącym, podpiwniczonym, dwukondygnacyjnym, wyposażonym w instalacje: wodno-kanalizacyjną, elektryczną, telefoniczną, c.o. /węzeł cieplny. Wysoki parter zajmuje sala do prowadzenia zajęć, warsztatów i spotkań (która służy także jako sala posiedzeń Rady Miasta), pomieszczenia biurowe, hol wejściowy. Druga kondygnacja jest przekształcona na pokoje gościnne i pełni funkcje zaplecza noclegowego. Przestronne podpiwniczenie zostało zaadoptowane na węzeł sanitarny, szatnię oraz mniejsze sale do zajęć, warsztatów i spotkań (m.in. sala do prac plastycznych, mini kawiarnia/miejsce spotkań młodzieży, itp.). Cały budynek wewnętrznie komunikuje wąska klatka schodowa. Poszczególne kondygnacje posiadają pomieszczenia na różnej wysokości, co wymusza dodatkowe wewnętrzne stopnie. Do głównego wejścia prowadzą szerokie, wysokie schody. Budynek wykorzystywany jest jako dom kultury pełni ważną funkcję społeczno-kulturalną, edukacyjną, szkoleniową, wystawienniczą. Obiekt sukcesywnie poddawany jest remontom aby mógł spełniać swoje funkcje. Poszczególne remonty (m.in. w latach 1950 - 1960 zmieniono drewniany ganek na murowany, w latach 1989 -1990 przeprowadzono gruntowny remont wnętrza obiektu, w 2010 roku przeprowadzono remont wewnętrznej instalacji c.o./węzeł cieplny oraz dokonano generalnego remontu obiektu, m.in. elewacji, dachu i pokrycia, instalacji oświetleniowej oraz wnętrza budynku) przeprowadzone na przestrzeni lat nie obejmowały adaptacji budynku, jak i jego przedpola do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami co czyni go miejscem niedostępnym np. dla osób poruszających się na wózkach, ale i dla osób o mniejszych dysfunkcjach ruchu (seniorzy, osoby poruszający się na kulach, osoby o ograniczonej mobilności, osoby z wózkami dla dzieci, itp.). Obiekt swym układem przestrzennym generuje szereg problemów komunikacyjnych i tym samym traci na swojej atrakcyjności w oczach potencjalnych odbiorców kultury. Będąc budynkiem publicznym (działalność publicznej placówki kultury) nie spełnia wymogów, jakie narzuca na niego ustawa o dostępności z dnia 19 lipca 2029 roku, a powinien być budynkiem „przyjaznym” dla wszystkich.

Zakres zadania / koncepcja zadania:

W ramach prac modernizacyjnych przewiduje się:

- o adaptację poddasza na miejsce do spotkań grup twórczych,
- o wykonanie windy zewnętrznej komunikującej wszystkie poziomy w budynku,
- o przeprowadzenie prac adaptacyjnych wprowadzających zasady projektowania uniwersalnego w przestrzeń i przedpole budynku (poszerzenia ciągów komunikacyjnych, kolorystyka, oznaczenia pomieszczeń teflomapa, pętla indukcyjna, itp.),
- o remont elewacji zewnętrznej budynku i odnowa wnętrz.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Przykładowe działania uwzględniające zasady uniwersalnego projektowania:

- o zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków;
- o instalacja urządzeń lub zastosowanie w budynku środków technicznych i rozwiązań architektonicznych, które umożliwiają dostęp do pomieszczeń,
- o zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy;
- o zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego;
- o zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

Efekt zadania:

Rozwijanie aktywności społecznej poprzez m.in. dostosowanie budynku i przestrzeni do realizacji oferty kulturalno-edukacyjnej również dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Remont dostosuje standard budynku do współczesnych wymagań technicznych, poprawi wizerunek Miejskiego Domu Kultury oraz zwiększy atrakcyjność oferty i, co za tym idzie, potencjał instytucji kultury. Modernizacja zapewni poprawę warunków eksploatacji oraz polepszy jakość przestrzeni korzystnie wpływając na zacieśnienie współpracy z podmiotami zewnętrznymi w zakresie realizacji projektów dotyczących edukacji kulturalnej. Planowane przedsięwzięcie wpłynie pozytywnie na zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług kulturalnych, przyczyni się do uruchomienia nowych aktywności i poprawy integracji społeczności lokalnej.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera techniczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - 1

Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem - 1

Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne)

zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1

Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 700 osób/rok. Liczba uczestników zajęć: 105 osób/rok.

Liczba osób biorąca udział w wydarzeniach i spotkaniach: 600 osób/rok.

LOKALIZACJA ZADANIA

Miejski Ośrodek Kultury „Dworek” w Rejowcu Fabrycznym

PODMIOT REALIZUJĄCY

Miasto Rejowiec Fabryczny

PARTNERZY W REALIZACJI

Miejski Ośrodek Kultury „Dworek”

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2024 – 2027

SZACUNKOWY KOSZT

2 000 000 zł

Zadanie nr 14
TYTUŁ ZADANIA
Dostosowanie budynku Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym do użytkowania go przez osoby ze szczególnymi potrzebami
OPIS ZADANIA
<p>Stan istniejący: Urząd Miasta w Rejowcu Fabrycznym mieści się w budynku dwukondygnacyjnym zajmując jego I piętro (parter budynku zajmuje Urząd Gminy Rejowiec Fabryczny). Cały budynek wewnętrznie komunikują szerokie schody. W budynku brak jest windy która umożliwiłaby bezproblemowy dostęp do pomieszczeń biurowych Urzędu Miasta. Brak także szeregu innych rozwiązań które ułatwiłyby korzystanie z przestrzeni Urzędu Miasta osobom ze szczególnymi potrzebami, takich jak m.in. stosownie oznaczone pomieszczenia, odpowiednia kontrastowa kolorystyka ścian i podłogi, brak teflomapy pozwalającej na orientację w układzie pomieszczeń dla osób z dysfunkcjami wzroku czy pętli indukcyjnej. Wnętrze wymaga wprowadzenia zmian adaptacyjnych nieuwzględniających zasady projektowania uniwersalnego.</p> <p>Zakres zadania / koncepcja zadania: W ramach prac modernizacyjnych przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> o wykonanie windy zewnętrznej komunikującej wszystkie poziomy w budynku, o przeprowadzenie prac adaptacyjnych wprowadzających zasady projektowania uniwersalnego w przestrzeń budynku. <p>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Przykładowe działania uwzględniające zasady uniwersalnego projektowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> o zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków; o instalacja urządzeń lub zastosowanie w budynku środków technicznych i rozwiązań architektonicznych, które umożliwią dostęp do pomieszczeń, o zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy; o zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego; o zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób. <p>Efekt zadania: Remont dostosuje standard budynku – przestrzeni zajmowanej przez Urząd – do współczesnych wymagań technicznych, w tym odnoszących się do zapewnienia zasad dostępności przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dodatkowo podniesiona zostanie estetyka przestrzeni publicznych, co się wizerunek Urzędu w oczach jego klientów (mieszkańców). Modernizacja zapewni prawidłowe warunki eksploatacji oraz polepszy jakość przestrzeni publicznej oraz miejsca pracy i obsługi mieszkańców.</p>
ODDZIAŁYWANIE ZADANIA
Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera techniczna
WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - 1 Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1	
LOKALIZACJA ZADANIA	
Urząd Miasta , ul. Lubelska 16 22-170 Rejowiec Fabryczny	
PODMIOT REALIZUJĄCY	Miasto Rejowiec Fabryczny
PARTNERZY W REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024 – 2025
SZACUNKOWY KOSZT	460 000 zł

Zadanie nr 15	
TYTUŁ ZADANIA	
Dostosowanie budynku WTZ i jego przedpola do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	
OPIS ZADANIA	
<p>Stan istniejący: Warsztat Terapii Zajęciowej działający przy Fundacji Rozwoju Rejowca Fabrycznego prowadzi rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami. Budynek, w którym się znajduje Warsztat Terapii Zajęciowej mieści się przy ul. Mickiewicza 3 w Rejowcu Fabrycznym. Jest to budynek dwukondygnacyjny – parter i poddasze. Na parterze (obecnie) znajduje się zaaranżowana przestrzeń, gdzie prowadzone są zajęcia dedykowane osobom z niepełnosprawnościami, natomiast poddasze jest przestrzenią tylko częściowo zaadoptowaną na pomieszczenia biurowa Lokalnej Grupy Działania Promenada S12. Część poddasza pozostaje więc niezagospodarowana. Właścicielem obiektu jest Miasto Rejowiec Fabryczny.</p> <p>W ostatnich latach ośrodek WTZ rozszerzył swoją działalność z 25 osób na 40 uczestników. Każde pomieszczenia które obecnie zajmuje placówka na parterze jest w pełni wykorzystane. Zajęcia z osobami z niepełnosprawnościami prowadzone w ośrodku są realizowane w każdym jego pomieszczeniu. Należy spodziewać się w przyszłości, że osób potrzebujących wsparcia przybędzie (m.in. wskazuje na to diagnoza pogłębiona dla obszaru rewitalizacji gdzie m.in. analizowana jest sytuacja starzenia się społeczności Miasta i pogłębiających jest potrzeb związanych z dysfunkcjami, w tym niepełnosprawnościami), a to spowoduje potrzebę znalezienia dodatkowego miejsce na świadczenie usług.</p>	
<p>Zakres zadania / koncepcja zadania: Pełne wykorzystanie budynku – zarówno parteru jak i poddasza – poprzez przystosowanie go dla osób ze specjalnymi potrzebami (m.in. eliminacja barier architektonicznych, aranżacja przestrzeni uwzględniająca projektowanie uniwersalne) tym samym umożliwiając swobodne poruszanie się po całym budynku osobom niepełnosprawnym (w tym po między kondygnacjami).</p> <p>W efekcie realizacji, dzięki powiększeniu przestrzeni dostosowanej do realizowanych przez WTZ funkcji, będzie można znacząco poszerzyć ofertę terapeutyczną oraz ilość zajęć dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Zadanie zakłada wykonanie:</p>	

- o generalny remont poddasza budynku (m.in. ocieplenie, położenie instalacji elektrycznej, wodnej, kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, wydzielenie pomieszczeń na prowadzenie zajęć terapeutycznych),
- o wybudowanie szybu windowego i zamontowanie windy oraz budowa klatki schodowej,
- o remont elewacji budynku z termomodernizacją,
- o prace adaptacyjne wewnątrz budynku (projektowanie uniwersalne),
- o urządzenie przedpola budynku czyniąc je przestrzenią spełniającą zasady dostępności.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Wszystkie prace będą spełniały zasady projektowania uniwersalnego.

Przykładowe działania uwzględniające zasady uniwersalnego projektowania jakie zostaną zastosowane:

- o zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków;
- o instalacja urządzeń lub zastosowanie w budynku środków technicznych i rozwiązań architektonicznych, które umożliwiają dostęp do pomieszczeń,
- o zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy;
- o zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego;
- o zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

Efekt zadania:

Efektem realizacji zadania będzie:

- o umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do szerokiej rehabilitacji zawodowej i społecznej,
- o poszerzenie oferty świadczonych usług przez WTZ,
- o umożliwienie korzystania większej ilości osób niepełnosprawnych z terapii i innych form wsparcia.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera techniczna

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba osób z niepełnosprawnością korzystający z WTZ – 40 osób

LOKALIZACJA ZADANIA

Warsztat Terapii Zajęciowej Ul. Mickiewicza 3, 22-170 Rejowiec Fabryczny

PODMIOT REALIZUJĄCY	Fundacja Rozwoju Rejowca Fabrycznego
PARTNERZY W REALIZACJI	Miasto Rejowiec Fabryczny, Starostwo Powiatowe Powiatu Chełmskiego, PFRON
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024

SZACUNKOWY KOSZT	1 800 000 zł
------------------	--------------

Zadanie nr 16
TYTUŁ ZADANIA
Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek gospodarczych (lokatorskich) oraz otoczenia
OPIS ZADANIA
<p>Stan istniejący:</p> <p>Objęte obszarem rewitalizacji osiedle Morawinek obejmuje 5 budynków wielorodzinnych mieszkalnych. Wszystkie one objęte są ochroną konserwatorską (WKZ w Lublinie). W prowadzonym procesie rewitalizacji, w ramach wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji w latach 2019-2020, wykonano modernizację dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych (101 i 105).</p> <p>Przestrzeń publiczna na osiedlu Morawinek wymaga pilnej interwencji. Cechuje się ona niską estetyką i funkcjonalnością, jest pełna barier architektonicznych, nieprzyjazna dla osób ze szczególnymi potrzebami. Ważnym aspektem tego miejsca są jego mieszkańcy – społeczność sąsiedzka, która chętnie angażuje się w sprawy lokalne. Społeczność wyraźnie potrzebuje przestrzeni do spotkań sąsiedzkich (diagnoza na podstawie m.in. warsztatów konsultacyjnych prowadzonych w terenie w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji) sama inicjuje np. osiedlowy turniej siatkówki, ale też podejmuje próby wprowadzania w przestrzeń publiczną drobnych elementów, które wzmacniają sąsiedzkość: stoły i krzesła do spotkań, drobne nasadzenia kwiatowe. Działania te zdecydowanie należy wspierać, jednak brak szerszego, koncepcyjnego spojrzenia na przestrzeń publiczną osiedla często czyni te próby „brania sprawy w swoje ręce” przypadkowymi i chaotycznymi.</p> <p>Ponadto zespołowi budynków mieszkalnych wielorodzinnych towarzyszy kompleks wolnostojących komórek gospodarczych służących mieszkańcom jako dodatkowe przestrzenie do wykorzystania na potrzeby bytowe (m.in. składowanie opału, magazynowanie sprzętów domowych, przechowywanie rowerów, itp.). Komórki lokatorskie (gospodarcze) są w złym stanie technicznym (m.in. przeciekające dachy, zawilgocone ściany), nie były bowiem poddawane poważnym pracom remontowym od lat. Nie bez znaczenia jest także bardzo niski stan estetyczny tej zabudowy, która dominując w przestrzeni publicznej osiedla Morawinek, wysoce obniża jej jakość. Łącznie kompleks komórek składa się z 76 pomieszczeń w trzech budynkach parterowych.</p> <p>Zakres zadania / koncepcja zadania:</p> <p>W ramach prac związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej wokół wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz prac remontowych zespołu komórek gospodarczych przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> o wyposażenie przestrzeni w małą architekturę wspierającą sąsiedztwo osiedla: pawilon do spotkań sąsiedzkich lub dużą altanę (miejsca spotkań mieszkańców, prowadzenia zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży, organizacji wydarzeń osiedlowych, itp.) oraz dodatkowo: ławki, oświetlenie ekologiczne (solarne) oraz oświetlenie boiska do siatkówki, zadaszenia przed klatkami schodowymi (wejścia do bloków),

- o modernizację układu ciągów komunikacyjnych (dla ruchu pieszo-rowerowego) – dostosowanie przestrzeni do osób ze specjalnymi potrzebami: niwelacja barier architektonicznych,
- o wyznaczenie i przygotowanie miejsc parkingowych,
- o rozszerzenie przestrzeni sportowej: budowa boiska do koszykówki, wyposażenie zielonego ministadionu dla dzieci i młodzieży w urządzenia sportowe (bramki, piłko-chwyty, oświetlenie),
- o przeciwdziałanie zalewaniu terenu przez wody opadowe – umożliwiając spływ wody na tereny zielone (z pominięciem bezpośredniego przedpola bloków mieszkalnych),
- o generalny remont komórek lokatorskich w zakresie elewacji i wymiany dachu.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach prac uwzględnione zostaną zasady uniwersalnego projektowania, takie jak m.in. zapewnienie wolnych od barier ciągów komunikacyjnych w przestrzeni publicznej wokół budynków mieszkalnych, dostosowanie remontowanych obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Efekt zadania:

Zmodernizowana, czyli uporządkowana i zagospodarowana przestrzeń publiczna, wyposażona w odpowiednią małą architekturę oraz rozbudowaną przestrzeń sportowo-rekreacyjną stanie się bazą do możliwości realizacji szeregu innych przedsięwzięć społecznych, adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak np.: zajęcia sportowe, zajęcia kulturalne, wydarzenia lokale/sąsiedzkie (realizowane przez innych partnerów m.in. Miejski Ośrodek Kultury czy organizacje społeczne aktywnie działające na terenie Rejowca Fabrycznego). W efekcie nastąpi rozwój funkcji społecznych przestrzeni publicznej.

Remont komórek gospodarczych dostosuje ich standard do współczesnych wymagań technicznych oraz poprawi wizerunek osiedla Morawinek.

Zmiany w przestrzeni publicznej przyczynią się do znacznego polepszenia jej jakości, czyniąc ją przy tym przyjazną dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Planowane przedsięwzięcie wpłynie pozytywnie na budowanie relacji sąsiedzkich, wzmocni integrację społeczności lokalnej, jak również rozwinie aktywne postawy prospołeczne mieszkańców.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera techniczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1

LOKALIZACJA ZADANIA

Osiedle Morawinek – ul. Chełmska 107

PODMIOT REALIZUJĄCY

Miasto Rejowiec Fabryczny

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2024 – 2025

SZACUNKOWY KOSZT

2 000 000 zł

Zadanie nr 17

TYTUŁ ZADANIA

Osiedle Stajne A ul. Wspólna - poprawa funkcjonalności otoczenia zabudowy wielorodzinnej (dawnej Folwarcznej) i jednorodzinnej przy ul. Wspólnej i w terenie przyległym

OPIS ZADANIA

Stan istniejący:

Ul. Wspólna zlokalizowana jest w ścisłym centrum Miasta Rejowiec Fabryczny (w wyznaczonym obszarze rewitalizacji) i sąsiaduje bezpośrednio z zespołem dworsko-parkowym „Stajne-Polesie” oraz z siedzibą Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” (zabytkowy klasycystyczny budynek). Przy ulicy znajduje się stara zabudowa: tzw. dawna folwarczna (historyczne zaplecze dla dworku), w przeważającej większości zaadoptowana na cele mieszkaniowe. Obszar ten dotyka szereg problemów natury przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (szczegółowo zdiagnozowanych i opisanych na etapie delimitacji oraz diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji). Są nimi m.in.:

- o poważna kolizja funkcji mieszkaniowej z uciążliwymi usługami – w jednym z budynków (dawna zabudowa folwarczna) mieści się firma „EKO” s.c. zajmująca się odbieraniem i zbieraniem odpadów komunalnych z terenu Miasta Rejowiec Fabryczny;
- o przestrzeń publiczną „niczyje”, o bardzo niskich walorach estetycznych, generujące postawy niepożądane (np. zajeżdżanie samochodami zieleni przez „dowolne” parkowanie pojazdów, zaśmiecenie terenu, niską jakość zieleni, szereg barier architektonicznych, zła jakość nawierzchni drogowej i parkingowej, brak chodnika, itp.).

Równocześnie centralne położenie terenu czyni go potencjałem dla rozwoju tego miejsca, w tym dla rozwoju usług społecznych i kulturalnych.

Zakres zadania / koncepcja zadania:

Poprawa funkcjonalności i estetyki otoczenia zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej przy ul. Wspólnej. W ramach działań podjęte zostaną m.in.:

- o rewizja funkcjonalności układu komunikacyjnego – możliwość wprowadzenia zmiany układu komunikacyjnego,
- o modernizacja ciągów jezdnych oraz pieszych,
- o modernizacja parkingu,
- o rewitalizacja zieleni,
- o wprowadzenie rozwiązań zapewniających dostępność terenu dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- o wprowadzenie rozwiązań ograniczających kolizję funkcji pomiędzy strefą mieszkaniową a działalnością podmiotu gospodarczego.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Realizacja zadania uwzględniająca zasady uniwersalnego projektowania.

Efekt zadania:

Wprowadzenie rozwiązań ograniczających kolizję funkcji pomiędzy strefą mieszkaniową a działalnością podmiotu gospodarczego podniesie estetyki centralnej przestrzeni Miasta oraz wprowadzi w przestrzeń rozwiązania przyjazne osobom ze szczególnymi potrzebami.

Generalnie: uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w celu nadania jej dobrze koegzystujących funkcji (społecznej i gospodarczej).	
ODDZIAŁYWANIE ZADANIA	
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY	
Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 1.	
LOKALIZACJA ZADANIA	
Ul. Wspólna	
PODMIOT REALIZUJĄCY	Miasto Rejowiec Fabryczny
PARTNERZY W REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024-2027
SZACUNKOWY KOSZT	600 000 zł

Zadanie nr 18
TYTUŁ ZADANIA/PROJEKTU
Termomodernizacja kamienicy przy ul. Chełmskiej 107
OPIS ZADANIA/PROJEKTU
<p>Stan istniejący: Budynek mieszkalny na osiedlu Morawinek (obszar rewitalizacji) należy do zespołu zabytkowych budynków mieszkalnych wielorodzinnych stanowiących historyczny zasób mieszkaniowy: dawne budynki mieszkalne dla pracowników cementowni Firley. Budynek jest objęty ochroną konserwatorską (WKZ w Lublinie). W prowadzonym procesie rewitalizacji, w ramach wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji w latach 2019-2020, przeprowadzono modernizację 2 budynków mieszkalnych wielorodzinnych (ul. Chełmska 101 i 105). Obecnie pozostaje jeszcze jeden budynek, który powinien być poddany pracom remontowym: ul. Chełmska 107. Budynek wymaga ocieplenia, otynkowania, pomalowania oraz ocieplenia strychu wraz z wymianą okien dachowych. Gzymsy na elewacji wymagają naprawy i uzupełnienia. Remontu wymagają również klatki schodowe (poprzez odmalowanie, uzupełnienie ubytków w tynku, w schodach oraz wymianę drzwi zewnętrznych i drzwi prowadzących do piwnic). Budynek został wskazany na poziomie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji jako przykład zabudowy wielorodzinnej wymagającej interwencji (dodatkowo zdjęcie budynku – w niniejszej diagnozie – dokument Gminnego Programu Rewitalizacji).</p>
<p>Zakres zadania / koncepcja zadania: Remont z termomodernizacją budynku wielorodzinnego mieszkalnego przywracający nie tylko estetyczny wygląd budynku, ale także podnoszący komfort (jakość) zamieszkiwania i poprawiający energochłonność w użytkowaniu.</p>
<p>W ramach prac remontowych przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocieplenie budynku (termomodernizacja), • pomalowanie elewacji, • uzupełnienie i naprawę gzymsów, • remont klatek schodowych,

- wymianę drzwi zewnętrznych i drzwi prowadzących do piwnic.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji prac zostaną zapewnione zasady dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Efekt zadania:

Roboty remontowe budynku (termomodernizacja budynku) dostosują jego standard do współczesnych wymagań technicznych, podniosą jakość zamieszkiwania oraz poprawią wizerunek osiedla Morawinek. Wykonanie ocieplenia budynku i wymiana drzwi wejściowych przełoży się na zmniejszenie kosztów ogrzewania mieszkań. Remont klatek schodowych poprawi komfort przestrzeni komunikacyjnej oraz bezpieczeństwo korzystających.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

Sfera techniczna

WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY

Liczba wspartych obiektów infrastruktury – budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1

LOKALIZACJA ZADANIA/PROJEKTU

Ul. Chełmska 107

PODMIOT REALIZUJĄCY	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Chełmska nr 107
PARTNERZY W REALIZACJI	Miasto Rejowiec Fabryczny
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2024-2025
SZACUNKOWY KOSZT	500 000 zł

Zadanie nr 19

TYTUŁ ZADANIA

Miejski program OZE - instalacje fotowoltaiki i pomp ciepła, przeciwdziałanie zmianom klimatu w budynkach i obiektach publicznych i komunalnych

OPIS ZADANIA

Stan istniejący:

Budynki publiczne, jakie są własnością Gminy Miasta Rejowiec Fabryczny, wymagają modernizacji w zakresie źródeł ogrzewania oraz energooszczędności budynków. Dotyczy to budynków zajmowanych przez instytucje publiczne jak: Szkołę Podstawową im. Mikołaja Reja w Rejowcu Fabrycznym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z Przedszkolem Miejskim, Środowiskowy Domem Samopomocy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (jako jeden budynek), Warsztat Terapii Zajęciowej, Miejski Ośrodek Kultury „Dworek” oraz budynków stanowiących zasób mieszkań komunalnych (budynki na osiedlu Morawinek przy ul. Chełmskiej 101, 105, 107) i budynki na os. Fabrycznym (dot. źródeł OZE).

Zakres zadania / koncepcja zadania:

Opracowanie i wdrożenie miejskiego programu OZE będzie polegać na:

- przeprowadzeniu audytu energetycznego dla budynków publicznych i mieszkaniowych,

<ul style="list-style-type: none"> o opracowanie programu modernizacji (harmonogram działań, typ podejmowanych interwencji, proponowane technologie, itp.), o przeprowadzenie modernizacji budynków. 	
<p>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Realizacja zadania uwzględniająca zasady uniwersalnego projektowania.</p>	
<p>Efekt zadania: Rozwój źródeł OZE na obiektach publicznych i budynkach mieszkaniowych w Mieście Rejowiec Fabryczny to przeciwdziałanie zmianom klimatu, ograniczanie niskiej emisji oraz upowszechnianie oszczędności energii. Ponadto w efekcie realizacji zadania nastąpi także:</p> <ul style="list-style-type: none"> o poprawa stanu technicznego obiektów, o zmniejszenie kosztów eksploatacji i awaryjności instalacji, o poprawa bezpieczeństwa pożarowego. 	
<p>ODDZIAŁYWANIE ZADANIA</p>	
<p>Sfera środowiskowa Sfera techniczna</p>	
<p>WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY</p>	
<p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 4 Liczba wielorodzinnych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach objętych zadaniem – 3</p>	
<p>LOKALIZACJA ZADANIA</p>	
<p>ul. Lubelska 18, 24, 24a; ul. Mickiewicza 3</p>	
<p>PODMIOT REALIZUJĄCY</p>	<p>Miasto Rejowiec Fabryczny</p>
<p>PARTNERZY W REALIZACJI</p>	<p>Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Rejowcu Fabrycznym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (wraz z Przedszkolem Miejskim, Środowiskowym Domem Samopomocy, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczna jako jeden budynek), Warsztat Terapii Zajęciowej, Miejski Ośrodek Kultury „Dworek”</p>
<p>SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI</p>	<p>2024-2025</p>
<p>SZACUNKOWY KOSZT</p>	<p>7 500 000 zł</p>

<p>Zadanie 20</p>
<p>TYTUŁ ZADANIA</p>
<p>Modernizacja starej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z niezbędną przebudową ujęć wody i elementów oczyszczalni ścieków</p>
<p>OPIS ZADANIA</p>
<p>Stan istniejący:</p>

Sieć wodociągowa, m.in. obejmująca obszar rewitalizacji, w większości zbudowana z rur cementowo-azbestowych (ulice: Cicha, Boczna, Chełmska, Morawinek, Cementowa, Centrum, Osiedle Domki, Wschód, Kraszewskiego) wymaga modernizacji i przebudowy ze względu na zły stan techniczny (wieloletnie zużycie).

Ponadto ujęcie wody Polna oraz oczyszczalnia ścieków wymagają niezbędnych działań remontowych i modernizacyjnych, w tym wymiany zużytych elementów.

Podobna sytuacja dotyczy sieci kanalizacyjnej: tu również z uwagi na zły stan techniczny występują liczne awarie, zatrzymywanie tłuszczu, załamania w sieci. Przebudowa sieci powinna nastąpić w obszarze rewitalizacji (Centrum, Morawinek), ale także poza tym obszarem – osiedle Domki oraz Osiedle Wschód (przebudowa głównych traktacji).

Zakres zadania / koncepcja zadania:

Zadanie polegać będzie na:

- o budowie oraz wymianie starych sieci wodociągowych, m.in. wyeliminowanie rur cementowo-azbestowych,
- o przebudowie starej kanalizacji na osiedlach miejskich.

Ponadto planuje się modernizację starych ujęć wody oraz elementów oczyszczalni ścieków, w tym m.in. zakup urządzenia wysokociśnieniowego do czyszczenia kanalizacji oraz wymianę wodomierzy na nowoczesne, umożliwiające elektroniczny odczyt.

Dodatkowo planuje się wykonanie robót modernizacyjnych i wymianę zużytych urządzeń miejskiej oczyszczalni ścieków.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Prace będą uwzględniać zasady projektowania uniwersalnego.

Efekt zadania:

Efektem zadania będzie:

- o zmodernizowanie ok. 6 tys. metrów bieżących sieci kanalizacyjnej oraz ok. 8 tys. metrów bieżących sieci wodociągowej;
- o wybudowanie nowej sieci kanalizacyjnej (ul. Kraszewskiego i Cementowa);
- o zmodernizowanie ujęć wody ujęcia Polna i Morawinek (włączenie ujęcia Morawinek odciąży obecnie działające ujęcie Polna szczególnie w okresach letnich);
- o zmodernizowanie oczyszczalni ścieków – m.in. wymiana kraty, przepompowni ścieków oraz remont obecnie dziurawych kontenerów

<p>i wymiana starej prasy.</p> <p>Budowa nowej i modernizacja starej sieci wodociągowej oraz wprowadzenie zdalnego odczytu wodomierzy zmniejszy awaryjność sieci i straty wody. Uzyskane zostaną dobre warunki eksploatacji sieci.</p> <p>W efekcie realizacji zadania – modernizacji infrastruktury technicznej – zapewniona zostanie spójność z innymi projektami rewitalizacyjnymi, jakie zostaną przeprowadzone w obszarze rewitalizacji.</p>
<p>ODDZIAŁYWANIE ZADANIA</p> <p>Sfera środowiskowa Sfera techniczna</p>
<p>WSKAŹNIKI – PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY</p> <p>Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej: 8 000 mb Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej: 6 000 mb Ilość zmodernizowanych ujęć wody: 2 szt. Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków: 1 szt. Spadek procentowy liczby awarii sieci: o 60 % w skali roku.</p>
<p>LOKALIZACJA ZADANIA</p> <p>Modernizacja sieci kanalizacyjnej obejmie osiedle Domki, Centrum, Morawinek oraz Wschód (główne trakcje). Modernizacja sieci wodociągowej obejmie osiedle Domki, Centrum, Morawinek, Wschód, ul. Chełmską, Cichą i Boczna. Budowa sieci wodociągowej obejmie ul. Cementową oraz Kraszewskiego.</p>
<p>PODMIOT REALIZUJĄCY: Miasto Rejowiec Fabryczny</p>
<p>PARTNERZY W REALIZACJI: Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Rejowcu Fabrycznym</p>
<p>SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI: 2024- 2033</p>
<p>SZACUNKOWY KOSZT: 29 000 000,00 zł.</p>

5.2. Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniżej zaprezentowano zestaw zadań/projektów pełniących rolę tzw. **przedsięwzięć uzupełniających**, realizujących kierunki działań określone dla Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033.

Przedsięwzięcia uzupełniające:

- **Etap II – zielona rewitalizacja parków miejskich:** wyposażenie (wzbogacenie) przestrzeni parkowej w elementy małej architektury

- sprzyjającej wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców Rejowca Fabrycznego w różnym wieku: w tym m.in. park doświadczeń, wielofunkcyjny plac zabaw, urządzenia do kalisteniki, przestrzeń do spotkań dla młodzieży, itp.
- **Modernizacja amfiteatru:** dostosowanie obiektu do osób ze szczególnymi potrzebami, gruntowna modernizacja sceny, wykonanie zadania.
 - **Przestrzeń dla młodych:** zespół czterech przestrzeni otwartych na terenie Rejowca Fabrycznego, zaaranżowanych na miejsca spotkań młodych mieszkańców, będących odpowiedzią na czas adolescencji, spełniających potrzeby osób w wieku nastoletnim/młodym – równocześnie wspomagając prawidłowy rozwój ludzi młodych w aspekcie społecznym, fizycznym oraz psychicznym.
 - **Skatepark:** miejsce aktywnej rekreacji dla młodzieży.
 - **Miasteczko ruchu rowerowego:** przestrzeń dla dzieci i młodzieży służąca nauce zasad ruchu drogowego i techniki poruszania się po drogach, umożliwiająca dodatkowo przeprowadzanie ćwiczeń i egzaminów na kartę rowerową.
 - **System miejskich ścieżek rowerowych.**
 - **Kąpielisko miejskie:** przystosowanie fragmentu zbiornika wodnego do celów rekreacyjnych (np. wykonanie kąpieliska w formie pływającego basenu z pomostami, aranżacja plaży miejskiej i infrastruktury towarzyszącej oraz przygotowanie i wprowadzenie organizacji ruchu umożliwiającej dotarcie do miejsca rekreacji, urządzenie ścieżek rekreacyjnych, punktów widokowych i przyrodniczych na terenie niezawodnionym).
 - **Zagospodarowanie obszaru wyrobiska pokopalnianego** według opracowywanych koncepcji projektowych.
 - Rejowiec Fabryczny miastem dostępnym: kompleksowa **adaptacja przestrzeni publicznych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.**
 - **Budynek** zajmowany m.in. przez **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Przedszkole – przebudowa** i dostosowanie budynku publicznego do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

- Przystosowanie **budynku przy dawnym folwarku, do pełnienia funkcji placówki społecznej**, wielofunkcyjnej – m.in. miejsca integracji społecznej (także dla osób niepełnosprawnościami).
- Odnowa **terenu przestrzeni publicznej** (placu) w obszarze dawnego folwarku (**przy ul. Wspólnej**).
- **Modernizacja sali gimnastycznej** w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym.
- Poprawa bezpieczeństwa w Mieście Rejowiec Fabryczny - **system monitoringu miejskiego** (m.in. modernizacja dotychczas działających punktów monitoringu wizyjnego, dodane nowych punktów nadzoru oraz połączenie wszystkich punktów nadzoru we wspólny system monitoringu).
- **Retencjonowanie wody opadowej**: zabezpieczenie osiedla Stajne A oraz centrum Miasta Rejowiec Fabryczny przed zalewaniem w wyniku deszczy nawalnych (retencja kanałowa, rowy pochłaniające, drenaż francuski, ogrody deszczowe).
- **Poprawa estetyki przestrzeni przy ul. Fabrycznej** oraz **przeciwdziałanie uciążliwemu sąsiedztwu** (kolizja funkcji przemysłowej i mieszkaniowej).
- **Modernizacja ulicy Lubelskiej i ulicy Chełmskiej**: poprawa bezpieczeństwa w obrębie głównych ciągów transportowych przebiegających przez Miasto Rejowiec Fabryczny.
- **Szkoła po szkole**: zajęcia rozwojowe i wyrównawcze dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji (Morawinek, osiedle domów socjalnych ul. Robotnicza). Zajęcia edukacyjne dla dzieci.
- **Odzyskajmy, czyli twórczy recykling**: cykl zajęć edukacyjnych dla uczniów Szkoły Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym.
- **Kącik tyflopiedagoga** w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym.
- **Promujemy czytelnictwo**: atrakcyjne zajęcia w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 przewiduje realizację, potencjalnie we współpracy z organizacjami

pozarządowymi, dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą spełniały następujące cele:

- wyposażenie mieszkańców w narzędzia umożliwiające wdrażanie długotrwałych i pozytywnych zmian w miejscu, w którym żyją;
- poszukiwanie i rozwijanie innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych;
- pobudzanie zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji w sprawy lokalne;
- zachęcanie mieszkańców obszaru rewitalizacji do podejmowania oddolnych działań na rzecz dobra wspólnego;
- zwiększanie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie realizacji sąsiedzkich;
- wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym;
- wykorzystanie lokalnej infrastruktury i zasobów (w tym dziedzictwo kulturowe);
- wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej w celu budowania relacji pomiędzy członkami danej społeczności.

Przedsięwzięcia te mogą być realizowane m.in. w formie miniprojektów rewitalizacyjnych w ramach projektu „Regiony Rewitalizacji 3.0.” (współfinansowanego z Programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021 – 2027).

W ramach wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji przewiduje się uzupełnianie i **łącznie wsparcia z różnych funduszy i programów, w tym środków prywatnych i publicznych źródeł finansowania**, co zostało zaprezentowane szczegółowo w podrozdziale 7.2. Komplementarność o zintegrowanie Programu Rewitalizacji, i dalej w punkcie: Komplementarność źródeł finansowania. W ramach wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

przyjęto bowiem założeniu, że **stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych** ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanых zmian.

6. Ramy finansowe

Niniejszy rozdział przedstawia ramowy plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny będzie wdrażany z wykorzystaniem zróżnicowanych źródeł finansowych.

Koszt planowanych przedsięwzięć podstawowych został oszacowany na poziomie: **49 476 500 zł**

Koszty oraz możliwe źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć podstawowych zestawiono poniżej w tabeli.

Tabela 10. Plan finansowy przedsięwzięć podstawowych planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033.

Numer zadania	Tytuł zadania	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1	Nowy początek II	800 000 zł	2025-2027	EFS+, inne fundusze i UE. krajowe.
2	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	1 000 000, zł	2024-2027	EFS+, PFRON, inne fundusze krajowe i UE.
3	Uwolnij książkę – plenerowe książkomaty w przestrzeni rewitalizowanej	5 000 zł	2024	Budżet Miasta, granty zewnętrzne (np. Fundacja Tauron, Fundacja Santander, Kulczyk Foundation, Fundacja BGK itp.).
4	Nowoczesna czytelnia w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym	65 000 zł	2024	Budżet Miasta, środki MEiN, granty zewnętrzne.
5	Pracownia muzyczna dla najmłodszych	6 500 zł	2024	Budżet Miasta, fundusze MEiN,

Numer zadania	Tytuł zadania	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
				granty zewnętrzne.
6	Szkolne studiu dźwięku – pracownia muzyczna z wyposażeniem dla prowadzenia wszechstronnej edukacji muzycznej młodzieży.	40 000 zł	2024-2025	Budżet Miasta, fundusze MEiN, granty zewnętrzne.
7	Razem przez cały rok – cykl spotkań integracyjno-edukacyjnych	70 000 zł	2024-2030	Budżet Miasta.
8	Razem z sąsiadami – osiedlowy program działań edukacyjno-animacyjnych	50 000 zł	2024-2025	Budżet Miasta, środki z programów europejskich i krajowych dedykowanych dla organizacji pozarządowych np. Aktywni Obywatele.
9	Ogród społeczny „Eco-skwer Morawin”	50 000 zł	2024	Budżet Miasta, środki z programów europejskich i krajowych dedykowanych dla organizacji pozarządowych np. Aktywni Obywatele.
10	Skwer przy ul. Hirszfelda – aranżacja przestrzeni miejskiej.	250 000 zł	2024-2026	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, EFRR, Budżet Miasta.
11	Opracowanie koncepcji możliwości zagospodarowania wyrobiska po kopalni margla oraz terenów sąsiednich	280 000 zł	2024	„Horyzont 2020” (ósmi program ramowy UE w zakresie badań naukowych i innowacji).
12	Ścieżka pieszo-rowerowa wraz z infrastrukturą w obrębie wyrobiska po kopalni margla – urządzenie przestrzeni rekreacyjnej dla	1 000 000 zł	2024-2025	EFRR, Budżet Miasta.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033

Numer zadania	Tytuł zadania	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
	mieszkańców Rejowca Fabrycznego i potencjalnych odwiedzających (turystów)			
13	Dostosowanie budynku Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” do użytkowania go przez osoby ze specjalnymi potrzebami	2 000 000 zł	2024-2027	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, EFRR, PFRON, Fundusz Dostępności, Budżet Miasta.
14	Dostosowanie budynku Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym do użytkowania go przez osoby ze specjalnymi potrzebami	460 000 zł	2024-2025	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, EFRR, PFRON, Fundusz Dostępności, Budżet Miasta,
15	Dostosowanie budynku WTZ i jego przedpola do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	1 800 000 zł	2024	EFRR, PFRON, Fundusz Dostępności.
16	Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek lokatorskich oraz otoczenia	2 000 000 zł	2024 - 2025	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, EFRR, Budżet Miasta.
17	Osiedle Stajne A ul. Wspólna - poprawa funkcyjności otoczenia zabudowy wielorodzinnej (dawniej folwarcznej) i jednorodzinnej przy ul. Wspólnej i w terenie przyległym.	600 000 zł	2024-2027	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, EFRR,
18	Termomodernizacja kamienicy przy ul. Chełmskiej 107	500 000 zł	2024-2025	EFRR
19	Miejski program OZE; instalacje fotowoltaiki i pomp ciepła, przeciwdziałanie zmianom klimatu w budynkach i obiektach publicznych i komunalnych.	7 500 000 zł	2024-2025	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład, EFRR, środki funduszy celowych np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska

Numer zadania	Tytuł zadania	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
				i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ,
20	Modernizacja starej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z niezbędną przebudową ujęć wody i elementów oczyszczalni ścieków	29 000 000 zł	2024-2033	EFRR, Budżet Miasta., środki UE.

7. Zasady tworzenia i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji (kompleksowość, komplementarność, zintegrowanie, włączenie interesariuszy)

7.1. Kompleksowość programu rewitalizacji

Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny koncentruje się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, który stanowi przestrzeń szczególnej intensyfikacji zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych (głównie w sferze społecznej). Przedsięwzięcia podstawowe, jak również przedsięwzięcia uzupełniające, stanowiące odpowiedź na zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji kwestie problemowe. Terytorialne skoncentrowanie interwencji zaplanowanej w niniejszym dokumencie doprowadzi do osiągnięcia postawionych dla obszaru rewitalizacji celów strategicznych i przyczyni się do realizacji wizji rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny poprzez realizację szeregu **zadań** w nim zawartych **wpisujących się we wszystkie** istotne dla procesu rewitalizacji **sfer interwencji** (społeczną, gospodarczą, środowiskową, techniczną oraz przestrzenno-funkcjonalną) zakłada **wprowadzenie kompleksowej, wielopłaszczyznowej zmiany na obszarze rewitalizacji.**

Powiązania i oddziaływania między poszczególnymi sferami – na które odpowiada rewitalizacja (zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku) – a kierunkami działań rewitalizacyjnych i dwudziestoma przedsięwzięciami podstawowymi przewidzianymi do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny, wskazują na **kompleksowość zaplanowanej interwencji.**

Koncepcja ta przedstawia się następująco:

Sfera społeczna – przedsięwzięcia podstawowe wpisujące się w sferę społeczną: **1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9**. Przedsięwzięcia te realizują następujące kierunki działań: 1.1. Rozwój oferty i infrastruktury usług społecznych, 1.2. Wspieranie działań sąsiedzkich – integracja społeczności lokalnej.

Sfera gospodarcza – przedsięwzięcia podstawowe wpisujące się w sferę gospodarczą: **11, 12**. Przedsięwzięcia te realizują następujący kierunek działań: 2.1. Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych, w tym z potencjałem pod zrównoważoną turystykę.

Sfera środowiskowa – przedsięwzięcia podstawowe wpisujące się w sferę środowiskową: **19, 20**. Przedsięwzięcia te realizują następujący kierunek działań: 2.3. Zwiększanie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz poprawa infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej.

Sfera techniczna – przedsięwzięcia podstawowe wpisujące się w sferę techniczną: **13, 14, 15, 16, 18, 19, 20**. Przedsięwzięcia te realizują następujący kierunek działań: 2.2 Poprawa dostępności przestrzeni publicznej i infrastruktury na obszarze rewitalizacji oraz 2.3. Zwiększanie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz poprawa infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna – przedsięwzięcia podstawowe wpisujące się w sferę funkcjonalno-przestrzenną: **10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17**. Przedsięwzięcia te realizują następujący kierunek działań: 2.1. Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych, w tym z potencjałem pod zrównoważoną turystykę oraz 2.2 Poprawa dostępności przestrzeni publicznej i infrastruktury na obszarze rewitalizacji.

W kartach zadań, w rozdziale „Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, każdorazowo wskazano na jaką sferę oddziałuje dane zadanie (społeczną, gospodarczą, środowiskową, techniczną czy przestrzenno-funkcjonalną).

7.2. Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji

Komplementarność problemowa i zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny opracowano w oparciu o wyniki pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, z uwzględnieniem wniosków płynących z działań partycypacyjnych oraz prac eksperckich.

Powiązania problemów i potrzeb zdiagnozowanych w procesie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji **z przedsięwzięciami podstawowymi** przedstawia poniższa tabela:

Tabela 11. Powiązania zdiagnozowanych problemów i potrzeb z przedsięwzięciami podstawowymi

Kluczowe problemy, potrzeby obszaru rewitalizacji źródło: diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia podstawowe
<ul style="list-style-type: none"> ○ Największy odsetek osób bezrobotnych w skali Miasta występuje na obszarze rewitalizacji – w tym 1/3 z nich, to długotrwale bezrobotni. ○ Wśród lokalnej społeczności nie są powszechne postawy przedsiębiorcze, dominuje mała aktywność, często obawa przed podjęciem ryzyka inwestycyjnego (np. otwarcie własnej działalności gospodarczej), tzw. „wzięcia sprawy w swoje ręce”. ○ Niska aktywność społeczna – powszechny model: „zrobimy coś dla Was”. ○ Istotną w skali Miasta grupą osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej to mieszkańcy obszaru rewitalizacji (ponad półowa klientów MOPS mieszka w obszarze rewitalizacji). ○ 37% osób korzystających ze świadczeń rodzinnych z całego Miasta zamieszkuje obszar rewitalizacji. ○ Problem ubóstwa i biedy dotyka różne grupy wiekowe mieszkańców Rejowca Fabrycznego, jednak często widoczna jest korelacja z problemem nieporadności życiowej 	<p>1. Nowy początek II</p>

Kluczowe problemy, potrzeby obszaru rewitalizacji źródło: diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia podstawowe
<ul style="list-style-type: none"> i wychowawczej rodzin/osób samotnie wychowujących dzieci. o Przemoc w rodzinach – problem obserwowalny zarówno przez służby socjalne MOPS jak i Policję (interwencje domowe). o Wyraźne pogorszenie się kondycji psychicznej mieszkańców: zarówno u dzieci i młodzieży, ale także osób dorosłych, w tym seniorów. o Problem uzależnień (głównie alkohol) – występujący powszechnie kryzys społeczny. 	
<ul style="list-style-type: none"> o Główne powody przyznania świadczeń społecznych przez MOPS w Rejowcu Fabrycznym osobom zamieszkującym obszar rewitalizacji to: ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowy początek II. 2. Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością.
<ul style="list-style-type: none"> o Niski poziom uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru rewitalizacji badany m.in. odsetkiem czytelników biblioteki. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Uwolnij książkę – plenerowe książkomaty w przestrzeni rewitalizowanej. 4. Nowoczesna czytelnia w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym. 5. Pracownia muzyczna dla najmłodszych. 6. Szkolne studiu dźwięku – pracownia muzyczna z wyposażeniem dla prowadzenia wszechstronnej edukacji muzycznej młodzieży. 7. Razem przez cały rok – cykl spotkań integracyjno-edukacyjnych 13. Dostosowanie budynku Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” do użytkowania go przez osoby ze specjalnymi potrzebami
<ul style="list-style-type: none"> o Obszar dawnego wyrobiska kopalni margla jako zdegradowany teren z potencjałem dla rozwoju funkcji rekreacyjno-sportowych oraz kreowania przestrzeni publicznych dla mieszkańców (wprowadzenie funkcji społecznych). o Tereny zajęte wcześniej przez kopalnię margla, obecnie tworzące w przestrzeni obszaru 	<ol style="list-style-type: none"> 11. Opracowanie koncepcji możliwości zagospodarowania wyrobiska po kopalni margla oraz terenów sąsiednich. 12. Ścieżka pieszo-rowerowa wraz z infrastrukturą

Kluczowe problemy, potrzeby obszaru rewitalizacji źródło: diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia podstawowe
<p>rewitalizacji tzw. „obszary niczyje”, ulegają postępującej sukcesji naturalnej, tworzą miejsca mało dostępne, zastonięte, niebezpieczne, sprzyjające pojawianiu się m.in. dzikich wysypisk śmieci.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Potencjał dla rozwoju biznesu – teren przemysłowy cementowni i po kopalni margla – rozległy, zwarty, skomunikowany. 	<p>w obrębie wyrobiska po kopalni margla – urządzenie przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców Rejowca Fabrycznego i potencjalnych odwiedzających (turystów).</p>
<ul style="list-style-type: none"> o Negatywnym środowiskowo kryzysem, stwarzającym zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców, jak również jakości środowiska naturalnego, jest udział budynków zawierających azbest w ogólnej liczbie budynków. Udział ten jest największy na terenie obszaru rewitalizacji – Morawinek (tzw. jednostka piąta). 	<p>16. Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek gospodarczych oraz otoczenia.</p> <p>18. Termomodernizacja kamienicy przy ul. Chełmskiej 107.</p>
<ul style="list-style-type: none"> o Budynki w złym stanie technicznym, zdegradowane – koncentracja zjawiska w obszarze rewitalizacji, głównie osiedle Morawinek (ponad dwukrotne przekroczenia wskaźników w skali Miasta). o Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna komunalna – budynki historyczne, przedwojenne, dawne bloki dla robotników cementowni Firley. Z uwagi na „swoje lata” budynki nie spełniają funkcji jakie dzisiaj są oczekiwane od zabudowy wielorodzinnej (przykładowo: mieszkania pierwotnie nie posiadały toalet – obecnie zostały ona wprowadzone indywidualnie przez mieszkańców na skutek własnych adaptacji mieszkań, indywidualnych rozwiązań instalacyjnych, ogrzewanie – piece węglowe, itp.). 	<p>16. Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek gospodarczych oraz otoczenia.</p> <p>18. Termomodernizacja kamienicy przy ul. Chełmskiej 107.</p>
<ul style="list-style-type: none"> o Ograniczenia w zakresie dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami (dostęp do wyższych pięter: brak windy/schodotązu/platformy) - w 2022 roku wyniósł 50% dla całego Miasta Rejowiec Fabryczny. o Przestrzenie publiczne wykazujące niedostosowanie do osób ze specjalnymi 	<p>13. Dostosowanie budynku Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” do użytkowania go przez osoby ze specjalnymi potrzebami.</p> <p>14. Dostosowanie budynku Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym do</p>

Kluczowe problemy, potrzeby obszaru rewitalizacji źródło: diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia podstawowe
<p>potrzebami – głównie w aspekcie niwelacji barier architektonicznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Proces ubytku naturalnego, prowadzący w konsekwencji do zmniejszenia się liczby ludności: w efekcie seniorzy to grupa wiekowa wyraźnie dominująca w obszarze rewitalizacji. W grupie tej obserwowalne problemy to m.in. bariery w dostępie do terenu, niska aktywność/izolacja/osamotnienie. o Koncentracja miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami w centrum Miasta (współgra z koncentracją obiektów użyteczności publicznej) – warto jednak zadbać o ich większe rozproszenie/dostępność w ramach całego obszaru rewitalizacji. 	<p>użytkowania go przez osoby ze specjalnymi potrzebami.</p> <p>15. Dostosowanie budynku WTZ i jego przedpola do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>16. Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek gospodarskich oraz otoczenia.</p>
<ul style="list-style-type: none"> o Potrzeba aranżacji przestrzeni publicznych oraz podniesienie jej estetyki – wzmocnienie funkcji centralnych, reprezentacyjnych (niedostatki: deficyt małej architektury, potrzeba nowej, aranżacja zieleni niskiej, rewitalizacja przestrzeni parkowych (m.in. wprowadzenie małej architektury sprzyjającej spotkaniom sąsiedzkim osób w równym wieku, mini rekreacji, elementów edukacyjnych, itp.) w obszarze rewitalizacji. o Przedpola budynków mieszkalnych wielorodzinnych bez zaaranżowanych miejsc spotkań sąsiedzkich (np. ławki, oświetlenie, kosze na śmieci, place zabaw, place zabaw dla młodzieży starszej i dorosłych, siłownie na wolnym powietrzu, itp.). o Potrzeba rewitalizacji zieleni. 	<p>10. Skwer przy ul. Hirszfelda – aranżacja przestrzeni miejskiej.</p> <p>13. Dostosowanie budynku Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” do użytkowania go przez osoby ze specjalnymi potrzebami.</p> <p>16. Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek gospodarskich oraz otoczenia.</p> <p>17. Osiedle Stajne A ul. Wspólna - poprawa funkcjonalności otoczenia zabudowy wielorodzinnej (dawnej folwarcznej) i jednorodzinnej przy ul. Wspólnej i w terenie przyległym.</p>
<ul style="list-style-type: none"> o Ul. Wspólna – teren z dawną zabudową dworską, w którą wprowadzono funkcje mieszkaniowe, charakteryzuje się dekapitalizacją przestrzeni i zabudowy, wzmocnioną o kolizję funkcji (bezpośrednie sąsiedztwo funkcji mieszkaniowej i działającego zakładu gospodarki komunalnej ze wszystkimi negatywnymi konsekwencjami dla tego terenu). W efekcie: wartościowy, centralny, 	<p>17. Osiedle Stajne A ul. Wspólna - poprawa funkcjonalności otoczenia zabudowy wielorodzinnej (dawnej folwarcznej) i jednorodzinnej przy ul. Wspólnej i w terenie przyległym.</p>

Kluczowe problemy, potrzeby obszaru rewitalizacji źródło: diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia podstawowe
<p>położony tuż przy parku i sąsiedztwie szeregu budynków użyteczności publicznej teren, jest terenem zaniedbanym, niepełniącym funkcji społecznych, ale także reprezentacyjnych dla Miasta.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Braki w infrastrukturze komunikacyjnej – brak wyznaczonych, utwardzonych parkingów skutkujący zajeżdżaniem terenów zielonych, braki w siatce chodników (m.in. ul. Wspólna). 	
<ul style="list-style-type: none"> o Niedostatek zaaranżowanych, funkcjonalnych, estetycznych miejsc spotkań sąsiedzkich szczególnie miejsc spotkań dla młodzieży. o Odczuwalny brak przestrzeni wspólnych / miejsc wspólnych budujących więzi sąsiedzkie lokalnej wspólnoty mieszkańców. o Brak zaaranżowanych miejsc spotkań sąsiedzkich – ławki, stoły, kosze na śmieci, oświetlenie, itp. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Nowoczesna czytelnia w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym. 5. Pracownia muzyczna dla najmłodszych. 6. Szkolne studio dźwięku – pracownia muzyczna z wyposażeniem dla prowadzenia wszechstronnej edukacji muzycznej młodzieży. 7. Razem przez cały rok – cykl spotkań integracyjno-edukacyjnych. 8. Razem z sąsiadami – osiedlowy programy działań edukacyjno-animacyjnych. 9. Ogród społeczny „Eco-skwer Morawin”. 10. Skwer przy ul. Hirszfelda – aranżacja przestrzeni miejskiej. 12. Ścieżka pieszo-rowerowa wraz z infrastrukturą w obrębie wyrobiska po kopalni margla – urządzenie przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców Rejowca Fabrycznego i potencjalnych odwiedzających (turystów). 13. Dostosowanie budynku Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” do użytkowania go przez

Kluczowe problemy, potrzeby obszaru rewitalizacji źródło: diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia podstawowe
	<p>osoby ze specjalnymi potrzebami.</p> <p>16. Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek gospodarczych oraz otoczenia.</p>
<ul style="list-style-type: none"> o Liczba awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji jest ponad 5-krotnie wyższa niż średnia dla Miasta, przy czym wysoka koncentracja awarii dotyczy przede wszystkim: ul. Cementowej, ul. Robotniczej, ul. Fabrycznej, ul. Lubelskiej. o Centrum Miasta (obszar rewitalizacji) – najniższe wskaźniki w zakresie podłączenia budynków do sieci wodociągowej w skali Miasta (56%). o Udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej – najniższe wskaźniki dotyczą obszaru rewitalizacji, a w ramach niego centrum Miasta (49%). 	<p>20. Modernizacja starej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z niezbędną przebudową ujęć wody i elementów oczyszczalni ścieków.</p>
<ul style="list-style-type: none"> o Bezpieczeństwo energetyczne (ale także odpowiedź na zmiany klimatu) – potrzeba dywersyfikacja źródeł pozyskiwania energii: rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). Obecnie budynki użyteczności publicznej nie są wyposażone w systemy OZE. 	<p>16. Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek gospodarczych oraz otoczenia.</p> <p>19. Miejski program OZE; instalacje fotowoltaiki i pomp ciepła, przeciwdziałanie zmianom klimatu w budynkach i obiektach publicznych i komunalnych.</p>

Źródło: opracowanie własne

Powyższa tabela wskazuje, że zdiagnozowane problemy (diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji) znalazły bezpośrednie odzwierciedlenie w zadaniach podstawowych. Warto zwrócić uwagę na **listę przedsięwzięć uzupełniających, które są także bezpośrednią odpowiedzią na zdiagnozowane w obszarze rewitalizacji problemy** w sferze społecznej oraz

sferach: gospodarczej, środowiskowej, technicznej czy funkcjonalno-przestrzennej. Tym samym przedsięwzięcia uzupełniające, podobnie jak przedsięwzięcia podstawowe, odpowiadają wprost na zdiagnozowane problemy w obszarze rewitalizacji.

Należy mieć także na uwadze, że szereg zdiagnozowanych problemów w obszarze rewitalizacji (szczegółowo opisanych w diagnozie pogłębionej w niniejszym dokumencie) będzie również rozwiązywanych przez inne programy, jak: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2022-2030 czy Strategia Rozwoju Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2016-2025 oraz poprzez przedsięwzięcia realizowane w ramach kompetencji ustawowych instytucji i służb publicznych np. Powiatowy Urząd Pracy, Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Komplementarność i zintegrowanie przestrzenne

Komplementarność i zintegrowanie w aspekcie przestrzennym zostało zapewnione w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny poprzez **zogniskowanie projektów o charakterze przedsięwzięć podstawowych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.**

Pozytywne skutki realizacji przedsięwzięć będą oddziaływać na cały obszar rewitalizacji, a często także szerzej: na sąsiednie osiedla i obszar całego Miasta. Dotyczy to działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, z których korzystać będzie mogła szersza grupa odbiorców (np. projekty takie jak: 3. Uwolnij książkę – plenerowe książkomaty w przestrzeni rewitalizowanej, 4. Nowoczesna czytelnia w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym, 5. Pracownia muzyczna dla najmłodszych, 6. Szkolne studium dźwięku – pracownia muzyczna z wyposażeniem dla prowadzenia wszechstronnej edukacji muzycznej młodzieży, 10. Skwer przy ul. Hirszfelda – aranżacja przestrzeni miejskiej, 12. Ścieżka pieszo-rowerowa wraz z infrastrukturą w obrębie wyrobiska po kopalni margla – urządzenie przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców Rejowca Fabrycznego

i potencjalnych odwiedzających / turystów, 13. Dostosowanie budynku Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” do użytkowania go przez osoby ze specjalnymi potrzebami, 14. Dostosowanie budynku Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym do użytkowania go przez osoby ze specjalnymi potrzebami, 15. Dostosowanie budynku WTZ i jego przedpola do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, 17. Osiedle Stajne A ul. Wspólna – poprawa funkcjonalności otoczenia zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej przy ul. Wspólnej i w terenie przyległym, 20. Modernizacja starej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z niezbędną przebudową ujęć wody i elementów oczyszczalni ścieków).

Zasadniczym mechanizmem zapobiegania niepożądanym efektom społecznym oraz przenoszenia problemów na inne obszary było założenie przyjęte w Gminnym Programie Rewitalizacji: **komplementarność działań miękkich i infrastrukturalnych**. Dodatkowo zogniskowanie Gminnego Programu Rewitalizacji i zawartych w nim przedsięwzięć podstawowych na działaniach społecznych odpowiadających na zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji potrzeby i problemy pozwoli zasadniczo ograniczyć zagrożenie rozlewania się problemów społecznych na inne obszary Miasta Rejowiec Fabryczny.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oraz zintegrowanie na poziomie różnych sektorów i partnerów

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny zakłada zintegrowane podejście na poziomie podmiotów realizujących założenia niniejszego Programu. W proces prac nad dokumentem włączono **różne grupy interesariuszy** (szerszy opis w podrozdziale 7.3.). Założenia systemu zarządzania i monitorowania Programu także zapewniają udział różnych typów interesariuszy w procesie wdrażania zapisów GPR (szerszy opis w podrozdziale 8.1). Przewidziane do realizacji przedsięwzięcia podstawowe uwzględniają **współpracę partnerów reprezentujących różne sektory**. Wśród

podmiotów odpowiadających za realizację poszczególnych przedsięwzięć podstawowych (we wcześniejszych szczegółowych opisach przedsięwzięć podstawowych wskazanych jako: „podmiot realizujący” oraz „partnerzy w realizacji”) znaleźli się przedstawiciele przede wszystkim sektora publicznego i społecznego:

- sektor publiczny – Urząd Miasta Rejowiec Fabryczny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym, Miejski Ośrodek Kultury „Dworek” w Rejowcu Fabrycznym, Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabrycznym, Miejska Biblioteka Publiczna, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Rejowcu Fabrycznym, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Środowiskowy Dom Samopomocy, Starostwo Powiatowe;
- partnerzy społeczni – organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji (Fundacja Rozwoju Rejowca Fabrycznego i prowadzone przez fundację Warsztaty Terapii Zajęciowej, lokalny zespół wokalny „Unisono”).

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 zwraca również uwagę na **zachowanie ciągłości programowej**. Obecny **dokument stanowi kontynuację** i dba o trwałość przedsięwzięć podejmowanych na terenie Miasta (w tym zwłaszcza na obszarze wskazanym do rewitalizacji), w poprzednich okresach programowych. Warto przypomnieć, iż proces rewitalizacji w Mieście Rejowiec Fabryczny realizowany jest efektywnie już od 2017 roku – wcześniej w oparciu o wdrożenie założeń rewitalizacyjnych zawartych w **Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2017-2023** (LPR). Wyznaczony ówczesnie obszar rewitalizacji w zdecydowanej większości pokrywa się z wyznaczonym obszarem rewitalizacji (uchwała nr LVIII/283/23 z dnia 26 kwietnia 2023 roku Rady Miasta w Rejowcu Fabrycznym w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta

Rejowiec Fabryczny), a wyznaczone w Gminnym Programie Rewitalizacji bieżące kierunki interwencji także nawiązują w części tzw. kierunków działań przewidzianych w LPR. Przykładowo, w obecnie przewidzianych do realizacji przedsięwzięciach podstawowych, znajduje się kontynuacja takich kierunków działań (zawartych w LPR) jak:

- integracja społeczności lokalnej,
- inicjowanie i wspieranie lokalnych aktywności społecznych,
- motywowanie do podwyższania korepetycji i umiejętności – aktywizacji społecznej i zawodowej,
- rewitalizacja, modernizacja i uporządkowanie przestrzeni publicznych i dostosowanie ich do pełnienia funkcji integrujących mieszkańców,
- rozwój infrastruktury społecznej, obiektów/przestrzeni sprzyjających rekreacji i integracji mieszkańców,
- likwidacja dzikich wysypisk i przywrócenie estetyki terenu sąsiadującego z dawną kopalnią margla i terenem cementowni,
- modernizacja sieci infrastruktury technicznej,
- modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, m.in. poprzez poprawę ich efektywności energetycznej.

Komplementarność źródeł finansowania

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny odznacza się także komplementarnością w zakresie źródeł finansowania. Tym samym w ramach wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji przewidziano **wykorzystanie kilku źródeł finansowania**, co da możliwość stworzenia montażu finansowego i uniezależni realizację Gminnego Programu Rewitalizacji od dostępności finansowania z tylko jednego źródła. W ramach wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji przewiduje się uzupełnianie i **łączenie wsparcia z różnych funduszy i programów, w tym środków prywatnych i publicznych źródeł finansowania** przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądaných zmian.

Miasto Rejowiec Fabryczny zakłada przede wszystkim wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. W trakcie trwania Gminnego Programu Rewitalizacji zakłada się prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. W ramach dbałości o zróżnicowanie źródeł finansowania dla poszczególnych zadań Miasto Rejowiec Fabryczny, wdrażając Gminny Program Rewitalizacji, będzie starało się pozyskać Partnerów partycypujących w kosztach realizacji działań i projektów służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego i współpracę z różnymi podmiotami. W sytuacji ograniczonych środków własnych przewidziana w Gminnym Programie Rewitalizacji dywersyfikacja źródeł finansowania pozwoli na efektywniejsze wdrożenie wskazanych w GPR przedsięwzięć i osiągnięcie celów postawionych przez niniejszy program.

Dla poszczególnych przedsięwzięć podstawowych ujętych w GPR wykazano **możliwe źródła finansowania** z wykorzystaniem następujących funduszy:

- **publicznych wspólnotowych** (m.in. Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS+ i Funduszu Spójności, w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego i krajowych Programów Operacyjnych).
- **publicznych krajowych** – istniejących instrumentów i źródeł (poprzez terytorialne profilowanie – ukierunkowywanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk dotyczących m.in.: wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, itd.) oraz sukcesywnie tworzonych nowych (w tym obejmujących instrumenty inżynierii finansowej).

Zintegrowanie na poziomie zaplanowanych celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przewidziane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny przedsięwzięcia cechuje kompleksowość (szczegółowo opisana w rozdziale 7.1.), wpisują się one bowiem we wszystkie sfery interwencji rewitalizacyjnej: społeczną, gospodarczą, środowiskową, techniczną oraz funkcjonalno-przestrzenną, a ich realizacja zapewni wypełnienie postawionych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji celów i kierunków działań. Tym samym każdy wskazany w Gminnym Programie Rewitalizacji cel strategiczny oraz kierunek działania (kierunek interwencji rewitalizacyjnej) jest „zaopiekowany” przez zestaw przedsięwzięć podstawowych co wskazuje na **zintegrowanie celów – kierunków działań – przedsięwzięć rewitalizacyjnych**. Zintegrowanie to prezentuje poniższa tabela.

Tabela 12. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań

Tytuł zadania (przedsięwzięcia podstawowego)	Kierunek działań	Cel strategiczny
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowy początek II. 2. Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością. 3. Uwolnij książkę – plenerowe książkomaty w przestrzeni rewitalizowanej. 4. Nowoczesna czytelnia w Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym. 5. Pracownia muzyczna dla najmłodszych. 6. Szkolne studio dźwięku – pracownia muzyczna z wyposażeniem dla prowadzenia wszechstronnej edukacji muzycznej młodzieży. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Rozwój oferty i infrastruktury usług społecznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie aktywności społecznej.
<ol style="list-style-type: none"> 7. Razem przez cały rok – cykl spotkań 	<ol style="list-style-type: none"> 1.2. Wspieranie działań sąsiedzkich. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie aktywności społecznej.

<p>integracyjno- edukacyjnych.</p> <p>8. Razem z sąsiadami – osiedlowy programu działa edukacyjno-animacyjnych.</p>		
<p>9. Ogród społeczny „Eco-skwer Morawin”.</p> <p>10. Skwer przy ul. Hirszfelda – aranżacja przestrzeni miejskiej.</p> <p>11. Opracowanie koncepcji możliwości zagospodarowania wyrobiska po kopalni margla oraz terenów sąsiednich.</p> <p>12. Ścieżka pieszo-rowerowa wraz z infrastrukturą w obrębie wyrobiska po kopalni margla – urządzenie przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców Rejowca Fabrycznego i potencjalnych odwiedzających (turystów).</p>	<p>2.1. Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych, w tym z potencjałem pod zrównoważoną turystykę.</p>	<p>2. Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji.</p>
<p>13. Dostosowanie budynku Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek” do użytkowania go przez osoby ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>14. Dostosowanie budynku Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym do użytkowania go przez osoby ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>15. Dostosowanie budynku WTZ i jego przedpola do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>	<p>2.2. Poprawa dostępności przestrzeni publicznej i infrastruktury na obszarze rewitalizacji.</p>	<p>2. Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji.</p>

<p>16. Rewitalizacja przestrzeni publicznej na Morawinku wraz z kompleksową modernizacją zespołu komórek gospodarskich oraz otoczenia.</p> <p>17. Osiedle Stajne A ul. Wspólna - poprawa funkcjonalności otoczenia zabudowy wielorodzinnej (dawnej folwarcznej) i jednorodzinnej przy ul. Wspólnej i terenie przyległym.</p>		
<p>18. Termomodernizacja kamienicy przy ul. Chełmskiej 107</p> <p>19. Miejski program OZE; instalacje fotowoltaiki i pomp ciepła, przeciwdziałanie zmianom klimatu w budynkach i obiektach publicznych i komunalnych.</p> <p>20. Modernizacja starej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z niezbędną przebudową ujęć wody i elementów oczyszczalni ścieków</p>	<p>2.3. Zwiększanie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz poprawa infrastruktury technicznej i funkcjonalno-przestrzennej.</p>	<p>2. Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji.</p>

7.3. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny został opracowany w oparciu o **zasadę partnerstwa i partycypacji społecznej**, czyli interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość włączenia się w prace **na każdym etapie procesu rewitalizacji** (od etapu delimitacji, czyli wyznaczania obszaru rewitalizacji, po opracowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji).

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny zostały przygotowany z uwzględnieniem partnerów określonych w art. 8 rozporządzenia ogólnego. Udział poszczególnych typów partnerów w pracach nad programem zapewniono w następujący sposób:

- **władze regionalne, lokalne i miejskie oraz inne instytucje publiczne** zaangażowane były w tworzenie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji, m.in. poprzez udział w działaniach partycypacyjnych takich jak warsztaty strategiczne, wywiady pogłębione, wizja lokalna / spacer badawczy, konsultacje indywidualne – spotkania robocze, następujących podmiotów: Urząd Miasta w Rejowcu Fabrycznym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym, Miejski Ośrodek Kultury „Dworek” w Rejowcu Fabrycznym, Miejska Biblioteka Publiczna w Rejowcu Fabrycznym, Komisariat Policji w Rejowcu Fabrycznym. Ponadto udział władz lokalnych, regionalnych oraz instytucji publicznych zapewniony jest poprzez procedurę opiniowania projektu GPR zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji;
- **partnerzy gospodarczy i społeczni** – poprzez uczestnictwo w warsztatach strategicznych, warsztatach plenerowych – spotkaniach otwartych w kilku lokalizacjach na terenie obszaru rewitalizacji czy wywiadach pogłębionych przedstawicieli sektora gospodarczego oraz pozarządowego i społecznego (w tym indywidualni mieszkańcy Miasta/obszaru rewitalizacji – wywiady/rozmowy podczas spaceru badawczego/wizji lokalnej). Ponadto w formach on-line (ankiety/formularz do zgłaszania projektów) zapewniono udział w procesie rewitalizacji: mieszkańcom Miasta, mieszkańcom obszaru rewitalizacji oraz właścicielom/podmiotom zarządzającym nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą na obszarze Miasta, podmiotom prowadzącym działalność społeczną na terenie Miasta, w tym organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym;

- **właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji** – do prac warsztatowych oraz do udziału w konsultacjach zaproszono podmioty i organizacje pozarządowe działające na terenie Miasta, w tym: stowarzyszenia i podmioty obejmujące swym obszarem działalności osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, zagrożone wykluczeniem społecznym, podmioty **współtworzące przedsięwzięcia kulturalno-oświatowe i sportowe, zajmujące się realizacją działań integrujących oraz aktywizujących społeczność** (m.in. w zakresie zagospodarowywania wolnego czasu dzieci i młodzieży, wspierania wychowania dzieci i młodzieży poprzez propagowanie sportu i zdrowego styl życia, upowszechniania kultury i sztuki, zachęcania do czynnego uczestnictwa w życiu kulturalno-społecznym Miasta, wyrównywania szans w dostępie do edukacji, kultury, nauki mieszkańców, ochrony i promocji zdrowia,) czy zadań związanych z **ochroną środowiska naturalnego i propagowania zasad rozwoju zrównoważonego, a także prowadzących działania pod kątem włączenia społecznego, ochrony praw obywatelskich, integracji i niedyskryminacji** (w tym upowszechnianie krajoznawstwa, szerzenie idei ochrony środowiska naturalnego, ekologii i ochrony przyrody, propagowanie postaw proekologicznych, działania na rzecz osób bezrobotnych i osób z niepełnosprawnościami, upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka jak również swobód obywatelskich).

Dalej przedstawiono techniki partycypacyjne, które wykorzystano na etapie opracowywania dokumentu, i do udziału w których zaproszono lokalną społeczność, liderów społecznych oraz przedstawicieli różnych grup i instytucji społecznych, gospodarczych i publicznych.

Etap diagnostyczny – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W ramach tego etapu wykorzystano następujące metody:

Badania sondażowe z mieszkańcami (CAWI/PAPI). Technika włączenia mieszkańców do procesu rewitalizacji były badania sondażowe, które zostały przeprowadzone w:

- formie tradycyjnej – w ramach tzw. formy tradycyjnej przeprowadzono sondaż uliczny w kilku lokalizacjach/miejscach koncentracji mieszkańców Miasta. Dodatkowo formularze ankiety papierowej znalazły się w Urzędzie Miasta (ankietę można było wypełnić i zostawić w przygotowanej do tego, stosownie oznaczonej i zabezpieczonej skrzyni w budynku Urzędu Miasta).
- w formule online – ankieta udostępniona na stronie www.rejowiec.pl Urzędu Miasta Rejowiec Fabryczny wsparta informacją Burmistrza wprowadzającą mieszkańców w ideę rewitalizacji.

Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat występowania problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzennych na terenie Miasta oraz identyfikacja propozycji działań, jakie zdaniem mieszkańców, trzeba podjąć w najbliższej przyszłości na obszarach przeznaczonych do rewitalizacji.

Łącznie badanie trwało na przestrzeni jednego miesiąca: od 03 stycznia 2023 roku do 31 stycznia 2023 roku. Metodą CAWI zebrano 47 w pełni wypełnionych ankiet, a metodą tradycyjną 39 ankiet, łącznie 86.

Wizja lokalna (spacer badawczy) – badanie o charakterze jakościowym. Badanie polegało na wizytacji obszaru rewitalizacji i było połączone z rozmowami z lokalnymi ekspertami, którzy naświetlali kwestie problemowe dla konkretnych lokalizacji. W ramach wizji lokalnej przeprowadzono także kilka spontanicznych rozmów z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, które

wzmocniły wnioski uzyskane tą techniką badawczą. Metoda ta pozwoliła na zdiagnozowanie występujących w terenie problemów, przede wszystkim o charakterze środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Wizja lokalna odbyła się w dniu 17 stycznia 2023 roku.

Po opracowaniu diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz Uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku poddano je **konsultacjom społecznym**. W dniu 23 lutego 2023 roku na stronie internetowej Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym oraz w Biuletynie Informacji Publicznej zostało zamieszczone obwieszczenie Burmistrza Miasta Rejowiec Fabryczny o konsultacjach społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Miasta Rejowiec Fabryczny. Osoby zainteresowane tematyką objętą zakresem konsultacji mogły składać uwagi w terminie od 1 marca 2023 roku do 30 marca 2023 roku:

- **w formie pisemnej** poprzez formularz zgłoszeniowy (dostępny do pobrania na stronie internetowej Miasta) – brak zgłoszonych uwag;
- **w formie elektronicznej** poprzez udostępniony formularz online – jedna zgłoszona uwaga;
- **ustnie do protokołu** w siedzibie Urzędu Miasta (ul. Lubelska 16, 22-170 Rejowiec Fabryczny) w godzinach pracy Urzędu Miasta przez cały okres trwania konsultacji społecznych – brak zgłoszonych uwag;
- w trakcie otwartego **spotkania konsultacyjnego** skierowanego do mieszkańców Miasta, które odbyło się w dn. 20 marca 2023 roku w godzinach 16.00 – 18.00 w siedzibie Biblioteki „Stara Kotłownia” ul. Wschodnia 32A, 22-170 Rejowiec Fabryczny – brak zgłoszonych uwag.

Etap strategiczny – opracowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny

Na etapie opracowywania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny bazowano na efektach etapu diagnostycznego. Dodatkowo przeprowadzono następujące działania mające na celu włączenie lokalnej społeczności i interesariuszy w wypracowanie kluczowych założeń Gminnego Programu Rewitalizacji:

Badania jakościowe – pogłębione wywiady indywidualne (TDI) z przedstawicielami Miasta, instytucji miejskich, podmiotów społecznych i gospodarczych. Wnioski z badań jakościowych posłużyły do uzupełnienia części diagnostycznej (diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji) oraz wskazania głównych problemów. Wywiady traktowano jako badanie grup przedstawicielskich. Przeprowadzono **7 indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI)** z ekspertami lokalnymi – przedstawicielami samorządu lokalnego, służb pomocy społecznej, miejskimi instytucjami kultury, z Policją, przedstawicielem sfery gospodarczej oraz szefami organizacji społecznych działających na terenie Rejowca Fabrycznego i podejmujących tematy z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej. Wnioski z badań jakościowych znajdują się w rozdziale prezentującym diagnozę pogłębioną dla obszaru rewitalizacji.

Warsztaty strategiczne – dwa samodzielne warsztaty przeprowadzone w dniu 26 czerwca 2023 roku (w Miejskim Ośrodku Kultury „Dworek” w Rejowcu Fabrycznym) – z udziałem przedstawicieli:

- władz Miasta, pracowników Urzędu Miasta oraz jednostek podległych (godziny dopołudniowe),
- przedstawicieli środowiska organizacji społecznych oraz środowiska lokalnego biznesu (godziny popołudniowe).

Celem warsztatów było zdiagnozowanie kluczowych problemów i zebranie najważniejszych oczekiwań dla obszaru rewitalizacji oraz wygenerowanie wstępnych pomysłów na zadania, jakie powinny znaleźć się w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Plenerowe spotkania otwarte z mieszkańcami – w dniu 27 czerwca 2023 roku przeprowadzono **trzy spotkania otwarte z mieszkańcami, w trzech**

lokalizacjach obszaru rewitalizacji (ul. Hirszfelda, ul. Robotnicza, ul. Chełmska – Morawinek), w różnym czasie. Podczas spotkań zebrano szereg głosów i opinii na temat potrzeb, problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji.

W dyskusjach pojawiały się m.in. wątki dotyczące potrzeb:

- podjęcia działań zmierzających do poprawy jakości przestrzeni publicznej, tak aby sprzyjała spotkaniom sąsiedzkim, integracji wzajemnej, budowaniu realizacji społecznych różnych mieszkańców,
- rozwoju i wspierania inicjatyw sąsiedzkich (m.in. lokalnych rozgrywek sportowych, tworzenia ogrodów społecznych, organizacji imprez osiedlowych, itp.),
- rozwoju oferty dla młodzieży, tworzenia miejsc spotkań dla młodych, kreowania oferty atrakcyjnego spędzania czasu wolnego dla starszej młodzieży, itp.
- poprawy stanu infrastruktury technicznej (w tym sieci wodno-kanalizacyjnej) oraz rozwiązania problemu wód opadowych i zalewania części terenów Miasta (Osiedle Stajne A),
- podjęcia tematu zagospodarowania terenu wyrobiska po kopalni margla – wprowadzenie funkcji rekreacyjnych,
- konkretnych rozwiązań, m.in. odtworzenie miasteczka rowerowego, zagospodarowanie skweru przy ul. Hirszfelda oraz urządzenie miejsc spotkań dla młodzieży.

Formularz on-line służący do zgłaszania przedsięwzięć do Gminnego Programu Rewitalizacji. W dniach od 15 czerwca 2023 roku do 15 lipca 2023

roku uruchomiono specjalny formularz on-line, dzięki któremu każdy zainteresowany mógł zgłosić pomysł na działania przyczyniające się do wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Drogą tą zebrano 18 propozycji zadań do realizacji.

Etap strategiczny wieńczą konsultacje społeczne projektu GPR połączone z konsultacjami projektu uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Informacja o rozpoczęciu konsultacji społecznych została ogłoszona w drodze obwieszczenia Burmistrza Miasta Rejowiec Fabryczny w dniu 9 października 2023 roku na stronie internetowej Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

8. System zarządzania realizacją oraz monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji

Idea partnerstwa oraz partycypacji społecznej będzie przenikać proces zarządzania rewitalizacją w Mieście Rejowiec Fabryczny – to założenie fundamentalne dla procesu zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji w Rejowcu Fabrycznym. Zakłada się aktywny udział interesariuszy, a zwłaszcza mieszkańców Miasta, organizacji pozarządowych, instytucji kultury, edukacji, w prowadzonych działaniach związanych z zarządzaniem programem.

W systemie zarządzania i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny wyznacza się dwa poziomy:

- zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi;
- zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji.

System zarządzania realizacją i monitoringu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny jest:

- narzędziem weryfikacji stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji,
- narzędziem realizacji określonych celów i kierunków działań (kierunków interwencji rewitalizacyjnych),
- narzędziem do oceny wpływu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji na sytuację w obszarze objętym wsparciem.

8.1. Wdrażanie, monitorowanie i ocena Gminnego Programu Rewitalizacji

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 powierza się **Burmistrzowi Miasta Rejowiec Fabryczny** działającemu poprzez **Pracownika ds. rewitalizacji** wpisanego w strukturę organizacyjną Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym. Pracownik ds. rewitalizacji pełni rolę koordynującą proces rewitalizacji.

Wsparciem działań Pracownika ds. Rewitalizacji są **Koordynatorzy Przedsięwzięć** w poniższym zakresie:

- **Komórka Rozwoju Gospodarczego** Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym – odpowiedzialność za **przedsięwzięcia inwestycyjne**;
- **Miejski Ośrodek Kultury „Dworek”** w Rejowcu Fabrycznym oraz **Szkoła Podstawowa** w Rejowcu Fabrycznym – odpowiedzialność za tzw. **projekty miękkie** (kulturalne, obywatelskie, edukacyjne);
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej** – odpowiedzialność za **przedsięwzięcia z zakresu pomocy i integracji społecznej**.

Proces wdrażania (zarządzania) i monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie prowadzony **zgodnie z zasadami**:

- **partnerstwa,**
- **wielopoziomowego zarządzania,**
- **oddolnego podejścia,**

określonymi w art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. Tym samym w proces wdrażania Programu będą zaangażowane następujące podmioty (zwane dalej **Partnerami programu**):

- władze regionalne, lokalne i miejskie oraz inne instytucje publiczne, w szczególności: Rada Miasta w Rejowcu Fabrycznym oraz miejskie instytucje publiczne takie jak Miejski Ośrodek Kultury „Dworek”

- w Rejowcu Fabrycznym, Szkoła Podstawowa w Rejowcu Fabrycznym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym;
- partnerzy gospodarczy i społeczni, w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale także pozostali mieszkańcy Miasta, przedstawiciele osiedli/wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorcy lokalni, właściciele i zarządcy nieruchomości;
 - właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji – stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie Miasta Rejowiec Fabryczny, m.in. Fundacja Rozwoju Rejowca Fabrycznego.

Reprezentację kluczowych Partnerów programu, reprezentujących trzy wyżej wymienione grupy, stanowić będzie także **Komitet Rewitalizacji**, który powołany zostanie zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, przy uwzględnieniu zasad określonych art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

W ramach wdrażania Programu dla grup interesariuszy zostały określone funkcje odnoszące się do:

- zarządzania przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi czyli poddawania monitoringowi (cykl roczny),
- zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji czyli poddawania ocenie aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji (cykl minimum raz na 3 lata).

Poniżej funkcje te zostały szczegółowo opisane.

Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania i monitorowania

Zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi (monitoring)

Pracownik ds. rewitalizacji

- Współpraca i bieżące kontakty z Koordynatorami Przedsięwzięć (po stronie Urzędu Miasta, Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek”, Szkoły Podstawowej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej).
- Prowadzenie monitoringu stopnia realizacji przedsięwzięć podstawowych – kontakt z Koordynatorami Przedsięwzięć i Partnerami Programu, pozyskiwanie i agregowanie informacji.
- Wnioskowanie do Burmistrza (we współpracy z referatami i jednostkami organizacyjnymi w zakresie powierzonych im zadań) o zapewnienie warunków do realizacji przedsięwzięć podstawowych, dla których odpowiedzialność realizacyjna spoczywa na Urzędzie Miasta Rejowiec Fabryczny.
- Utrzymywanie kontaktów z Partnerami Programu zaangażowanymi w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Komitet Rewitalizacji:

- Opiniowanie postępów związanych ze stopniem realizacji przedsięwzięć podstawowych oraz tworzenie rekomendacji do dalszych działań.
- Wspieranie tworzenia partnerstw niezbędnych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Partnerzy Programu:

- Włączanie się w realizację zadań wpisujących się w Gminny Program Rewitalizacji, zgodnie z posiadanymi kompetencjami.
- Raportowanie postępów i zgłaszanie Pracownikowi ds. Rewitalizacji pojawiających się trudności lub dodatkowych potrzeb związanych

z wdrażanymi przedsięwzięciami podstawowymi uwzględnionymi w Gminnym Programie Rewitalizacji (w przypadku kierowników komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Rejowiec Fabryczny oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych obowiązek współdziałania z Pracownikiem ds. rewitalizacji oraz udzielania niezbędnej pomocy we wszelkich sprawach związanych z zakresem zadań Pracownika ds. rewitalizacji w szczególności zbierania i udostępniania niezbędnych danych – w tym w formie mini raportów z realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych – do opracowania raportów monitorujących).

Zarządzanie Programem Rewitalizacji (ocena)

Pracownik ds. Rewitalizacji:

- W uzgodnieniu z Burmistrzem, inicjowanie i prowadzenie procesu aktualności i oceny stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji;
- Współpraca z Koordynatorami Przedsięwzięć i Komitetem Rewitalizacji w zakresie zbierania danych służących do dokonania oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.
- Prowadzenie działań informacyjnych i partycypacyjnych zaplanowanych w ramach wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji

- Upowszechnianie wśród lokalnej społeczności informacji na temat postępów w realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji.
- Opiniowanie oceny postępów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.
- Rekomendowanie potrzeby aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji lub jego uchylecia (w przypadku zrealizowania założeń).

Partnerzy Programu

- Udział w procesie oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji (współdziałanie z Pracownikiem ds. Rewitalizacji oraz udzielanie niezbędnej pomocy we wszelkich sprawach związanych ze zbieraniem i udostępnianiem niezbędnych danych do opracowania oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji).
- Zgłaszanie wniosków dotyczących zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Rada Miasta w Rejowcu Fabrycznym

- Podejmowanie decyzji pozwalających na wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Wskazywanie na ewentualne modyfikacje Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Włączanie się w proces aktualizacji lub uchylecia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 odbywać się będzie poprzez realizację konkretnych działań przyjmujących formę przedsięwzięć podstawowych oraz działań uzupełniających w niniejszym dokumencie.

W przypadku projektów własnych Gminy Miasta Rejowiec Fabryczny – przygotowanie, wdrożenie i monitorowanie projektów rewitalizacyjnych spoczywać będzie na kierownikach i pracownikach merytorycznych właściwych wydziałów Urzędu Miasta oraz jednostkach organizacyjnych Miasta.

W ramach realizacji procesu rewitalizacji zachowana będzie zasada przejrzystości i odpowiedzialności publicznej. Bezpośrednią koordynację

wdrażania Programu sprawować będzie Pracownik ds. Rewitalizacji przy wsparciu Koordynatorów Przedsięwzięć wg powierzonego zakresu merytorycznego. Będzie on realizował następujące zadania:

- koordynacja prac związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji;
- planowanie kolejnych działań w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji w ujęciu rocznym;
- monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji (we współpracy i w oparciu o dane i raporty przekazywane w terminie do 31 marca danego roku przez Parterów/ pracowników merytorycznych właściwych wydziałów Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych merytorycznie i realizujących przedsięwzięcia zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji);
- weryfikacja założeń Gminnego Programu Rewitalizacji i koordynacja jego ewentualnej aktualizacji na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań (w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji);
- koordynacja działań związanych z aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji;
- prowadzenie działań informacyjnych, konsultacji społecznych i publikacja informacji na temat realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji;
- utrzymywanie kontaktu z Podmiotami Realizującymi Przedsięwzięcia, Partnerami oraz Komitetem Rewitalizacji, w tym organizacja prac Komitetu Rewitalizacji.

Ponadto, w kompetencjach Pracownika ds. Rewitalizacji leżeć będzie koordynacja procedur związanych z monitorowaniem i oceną Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.2. Procedury monitorowania i oceny

W celu zapewnienia monitoringu oraz możliwości uzyskania rzetelnej oceny efektów wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzone będą procedury monitoringu i procedura oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji:

- **Procedura monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024 - 2033** – procedura realizowana corocznie, a jej celem będzie weryfikacja **postępu we wdrażaniu przedsięwzięć** zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji;
- **Procedura oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033**, o której mowa w Art. 22 Ustawy z 9 października 2015 r. o rewitalizacji – o charakterze jakościowym, realizowana minimum raz na 3 lata obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji (zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o rewitalizacji), koncentrująca się na dokonaniu oceny aktualności i stopnia realizacji Programu, wpływu (efektów) realizowanych działań rewitalizacyjnych na stopień osiągnięcia zakładanych celów strategicznych i kierunków działań (kierunków interwencji rewitalizacyjnej) wraz z odniesieniem się do oceny kierunków i dynamiki zmian na obszarze rewitalizowanym.

Każda z procedur będzie prowadzona w określonym czasie, w oparciu o określone wskaźniki i przebiegać będzie zgodnie z przedstawioną poniżej sekwencją działań.

Procedura monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033

Raport z postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględnionych w Gminnym Programie Rewitalizacji przygotowywany będzie raz w rok. Raport ten będzie włączony w procedurę przygotowania corocznego Raportu o stanie Gminy.

1. **Raport z corocznego monitoringu GPR** będzie zawierał informacje od wszystkich Partnerów realizujących przedsięwzięcia podstawowe na temat postępu w ich realizacji w danym roku kalendarzowym. Agregowane dane zawierać będą informacje takie jak m.in.:
 - harmonogram i stopień zaawansowania prac,
 - osiągnięte efekty zrealizowanych lub realizowanych przedsięwzięć (wskazanie uzyskanego w danym roku poziomu wskaźników, które zostały określone w poszczególnych fiskach projektowych dla każdego z przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów tam, gdzie są one wymagane, spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania – PODMIOT REALIZUJĄCY),
 - napotkane trudności i problemy,
 - niezbędne do zrealizowania zadania zasoby (wskaźniki finansowe odnoszące się do poniesionych nakładów);
 - wyniki działań związanych z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na realizację przedsięwzięć zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji (ile i jakie wnioski o dofinansowanie zostały złożone w okresie sprawozdawczym, na jakie działania udało się pozyskać środki, w jakiej wysokości, jakie działania nie otrzymały wsparcia finansowego),
 - listę proponowanych przedsięwzięć do realizacji na kolejny rok.

2. **Partnerzy** (PODMIOT REALIZUJĄCY i PARTNERZY W REALIZACJI), realizujący przedsięwzięcia rewitalizacyjne, będą zobowiązani do przygotowania niezbędnych danych w postaci **miniraportów** z wykonanych przedsięwzięć i przekazania ich do **Pracownika ds. Rewitalizacji** w terminie **do 31 marca danego roku**.

3. Raporty będą sporządzane za **pełny rok kalendarzowy**. Pierwszy raport monitorujący zostanie opracowany po pierwszym pełnym roku kalendarzowym obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji.
4. W oparciu o uzyskane informacje **Pracownik ds. Rewitalizacji** opracowuje do **30 kwietnia** danego roku **całościowy Raport z monitoringu GPR**.
5. W ciągu **14 dni** od otrzymania Raportu z monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji **Burmistrz zwołuje spotkanie Komitetu Rewitalizacji**, podczas którego konsultuje ujęte w Raporcie wyniki monitoringu, rekomendacje oraz zaopiniowaną listę przedsięwzięć planowanych do realizacji w kolejnym roku budżetowym.
6. Następnie **Raport z monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji** wraz z wnioskami /rekomendacjami zgłoszonymi przez Komitet Rewitalizacji włączany jest w **Raport o stanie Gminy** na dany rok, który przedstawiany jest Radzie Miejskiej pod debatę.

Procedura oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033

Niniejsza ocena stanowi narzędzie o charakterze jakościowym służące rozliczeniu wyników prac związanych z Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny, w tym dokonaniu oceny osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom strategicznym i kierunkom działań. Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji odbędzie się: **w cyklach trzyletnich** (podczas trwania Programu) oraz **na zakończenie** realizacji Programu.

Za jej wykonanie odpowiedzialny będzie **Burmistrz Miasta Rejowiec Fabryczny** we współpracy z **Pracownikiem ds. Rewitalizacji**.

Raporty z oceny (opracowywane maksymalnie do 30 czerwca kolejnego roku po upływie minimum każdego trzeciego roku wdrażania GPR) będą zawierać:

- Wnioski z płynących z corocznych Raportów z monitoringu GPR prowadzonych przez cały okres obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny,
- poziom realizacji przedsięwzięć podstawowych zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji,
- stopień realizacji celów rewitalizacyjnych i wynikające z niego wnioski co do kierunków i dynamiki podejmowanych w GPR działań,
- poziom osiągniętych wskaźników realizacji dla poszczególnych przedsięwzięć podstawowych oraz wskaźników realizacji dla Gminnego Programu Rewitalizacji,
- analizę jakościową i ocenę efektów społeczno-ekonomicznych (zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji), będące odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i zjawiska kryzysowe opisane w pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji,
- rekomendacje dotyczące dalszych działań rewitalizacyjnych (w tym konieczności uruchomienia procedury aktualizacji GPR, kontynuacji interwencji lub uchylenia GPR).

Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, jakie zostały osiągnięte dzięki podjętej interwencji i wdrażaniu GPR.

Przeprowadzona procedura oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie zapisana w raporcie. Raport zostanie przekazany przez Burmistrza Miasta do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji. Ponadto po zaopiniowaniu raport zostanie przekazany Radzie Miasta Rejowiec Fabryczny oraz upowszechniony/podany do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej Miasta Rejowiec Fabryczny, aby mogli się z nim zapoznać mieszkańcy Miasta.

8.3. Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny

W poniższych tabelach przedstawiono wskaźniki osiągnięcia celów (wskaźniki rezultatu) w odniesieniu do celów strategicznych i odpowiadających im kierunków działań. Przy wskaźnikach rezultatu uwzględniono wartość bazową i docelową oraz pożądaną zmianę w zakresie wartości tych wskaźników w postaci tendencji (wzrostowej, spadkowej).

Tabela 13. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 1: Wzmocnienie aktywności społecznej.

Lp.	Wskaźniki osiągnięcia celu – wskaźniki rezultatu	Źródło danych	Wartość bazowa (2024)	Wartość docelowa (2033)	Zakładany trend
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wykluczonych społecznie oraz zagrożonych ubóstwem objętych aktywizacją społeczno-zawodową z obszaru rewitalizacji (wraz z rodzinami) [os.]	MOPS Rejowiec Fabryczny	0	20	wzrost
2.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem (asystencja osobista) [os.]	MOPS Rejowiec Fabryczny	0	20	wzrost
3.	Liczba osób biorących aktywny udział w życiu kulturalnym (wzrost <i>poziom uczestnictwa w kulturze</i>) oraz inicjatywach sąsiedzkich/projektach integrujących społeczność lokalną [os.]	MOK „Dworek” Rejowiec Fabryczny, Fundacja Rozwoju Rejowca Fabrycznego	0	660	wzrost
5	Liczba imprez/wydarzeń wspierających działania sąsiedzkie i integrujących społeczność lokalną [szt.]	MOK „Dworek” Rejowiec Fabryczny	0	5	wzrost

Tabela 14. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 2: Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji.

Lp.	Wskaźniki osiągnięcia celu – wskaźniki rezultatu	Źródło danych	Wartość bazowa (2024)	Wartość docelowa (2033)	Zakładany trend
1.	Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych (na obszarze rewitalizacji) [szt.]	Gmina Miasto Rejowiec Fabryczny	0	5	wzrost
2.	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (na obszarze rewitalizacji) [szt.]	Gmina Miasto Rejowiec Fabryczny	0	3	
3.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury – budynków mieszkalnych wielorodzinnych, zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji [szt.]	Gmina Miasto Rejowiec Fabryczny, Wspólnota Mieszkaniowa nr 107	0	4	wzrost
4.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji [szt.]	Gmina Miasto Rejowiec Fabryczny	0	6	wzrost
5.	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji) [szt.]		0	1	Wzrost
6.	Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [m]	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Rejowcu Fabrycznym	0	6 000	Wzrost
7.	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej [m]	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Rejowcu Fabrycznym	0	8 000	Wzrost

8.	Ilość zmodernizowanych ujęć wody [szt.]	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Rejowcu Fabrycznym	0	2	Wzrost
9.	Ilość zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Rejowcu Fabrycznym	0	1	Wzrost

Źródło: opracowanie własne

8.4. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji

Proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji zakłada włączenie szerokiego grona interesariuszy, w tym: mieszkańców, organizacji społecznych oraz Partnerów rewitalizacji, w uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji na zasadzie partnerstwa i partycypacji. **Uspołecznienie będzie realizowane m.in. poprzez:**

- **działania o charakterze informacyjnym,**
- **działania o charakterze edukacyjno-partycypacyjnym.**

Celem **działań informacyjnych** będzie upowszechnianie wiedzy na temat idei, założeń i postępów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny. Przewidziano:

- uruchomienie stałej zakładki pod nazwą: REWITALIZACJA na stronie internetowej Miasta Rejowiec Fabryczny,
- opublikowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na stronie internetowej Miasta Rejowiec Fabryczny w zakładce REWITALIZACJA;
- stałą aktualizację zakładki REWITALIZACJA na stronie internetowej Miasta Rejowiec Fabryczny o informacje na temat nowo realizowanych przedsięwzięć i działań podejmowanych w ramach wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji;

- informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji poprzez artykuły w prasie lokalnej, w tym wydaniach internetowych / lokalnych serwisach informacyjnych oraz stosowne informacje przedstawiane w zakładce REWITALIZACJA na stronie internetowej Miasta Rejowiec Fabryczny.

Działania informacyjne będą prowadzone w sposób ciągły, co umożliwi interesariuszom procesu oraz zainteresowanym podmiotom pozyskanie wiedzy na temat postępów we wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji oraz zgłaszanie uwagi/pomysłów w zakresie realizacji.

Działania edukacyjno-partycypacyjne przewidziane do realizacji w ramach wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji mają na celu umożliwienie pełnego, efektywnego włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces wdrażania i monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Przewidziano:

- powołanie Komitetu Rewitalizacji (w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji);
- organizowanie przez Miasto Rejowiec Fabryczny otwartych spotkań warsztatowych, dla interesariuszy procesu rewitalizacji, w cyklu minimum co trzy lata (zgodnie z cyklem oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji) w celu:
 - o przekazania informacji na temat postępów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji oraz zakresu możliwych działań do zaplanowania i podjęcia w ramach procesu rewitalizacji w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej) w ramach obszaru rewitalizacji;
 - o stworzenia przestrzeni do dyskusji i wymiany doświadczeń z dotychczasowego wdrażania przedsięwzięć oraz tworzenia propozycji pomysłów na nowe przedsięwzięcia, jakie należy podjąć w ramach rewitalizacji, istotne z perspektywy celów

i kierunków działań przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Rejowiec Fabryczny.

- w ramach procesów związanych z realizacją wybranych przedsięwzięć podstawowych dotyczących utworzenia/modernizacji przestrzeni publicznych oraz infrastruktury publicznej o funkcjach społecznych (m.in. przedsięwzięcia podstawowe nr 9, 10, 12, 13, 16, 17) – organizacja przez Gminę Miasto Rejowiec Fabryczny, Miejski Ośrodek Kultury „Dworek” w Rejowcu Fabrycznym, Fundacje Rozwoju Rejowca Fabrycznego warsztatów/spotkań roboczych z interesariuszami w celu wspólnego, partycypacyjnego, partnerskiego (zaangażowanie partnerów różnego typu, uwzględniając zapisy art. 8 rozporządzenia ramowego) wypracowania założeń/elementów dokumentacji dla tych przedsięwzięć.

8.5. Koszty zarządzania realizacją Programu

Koszty zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji szacuje się na **100 000 zł** (ok. 10 000 zł/rok). Wynikają one m.in. z konieczności przeprowadzenia ocen aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz działań edukacyjno-partycypacyjnych zaplanowanych w ramach uspołecznienia Programu, realizacji działań zarządczych (związanych z monitoringiem, funkcjonowaniem Pracownika ds. Rewitalizacji, Komitetu Rewitalizacji, działaniami informacyjnymi). Część nich z uwagi na wpisanie w bieżącą działalność struktur Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym i korzystanie z dostępnych zasobów Urzędu i jego jednostek, może być realizowana w ramach obowiązku świadczenia pracy (wynagrodzenia) i kosztów ogólnych utrzymania siedziby Urzędu Miasta w Rejowcu Fabrycznym.

9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Rejowiec Fabryczny. Proponowane w dokumencie przedsięwzięcia, na obecnym etapie doprecyzowania, nie są sprzeczne z założeniami wspomnianego studium.

Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Realizacja przedsięwzięć zawartych w dokumencie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 nie wymaga wprowadzania zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie Miasta.

Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na dzień przyjęcia uchwały o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, jednakże Miasto zastrzega sobie możliwość jej powołania, zgodnie z art. 25 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11)

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033 nie przewiduje się wprowadzenia zmian we wspomnianych uchwałach.

10. Spis tabel, rysunków i zdjęć

10.1. Spis tabel

Tabela 1. Jednostki referencyjne – granice i zakres ulic	12
Tabela 2. Jednostki referencyjne (jednostki przestrzenne) w Mieście Rejowiec Fabryczny przyjęte do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – powierzchnia i ludność	14
Tabela 3. Wykaz wskaźników do sfery społecznej	17
Tabela 4. Wykaz wskaźników do sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.....	20
Tabela 5. Wyniki analizy wskaźnikowej – wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej.....	27
Tabela 6. Wyniki analizy wskaźnikowej – obszary zdegradowane	27
Tabela 7. Wyniki analizy wskaźnikowej – jednostki o największej skali natężenia negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz pozostałych sferach	32
Tabela 8. Ocena stanu Jednolitych części wód powierzchniowych na obszarze Miasta Rejowiec Fabryczny (w tym wyznaczonego obszaru rewitalizacji)	50
Tabela 9. Przedsięwzięcia podstawowe Gminnego Programu Rewitalizacji ..	86
Tabela 10. Plan finansowy przedsięwzięć podstawowych planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2024-2033.....	120
Tabela 11. Powiązania zdiagnozowanych problemów i potrzeb z przedsięwzięciami podstawowymi	126
Tabela 12. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań.....	137
Tabela 13. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 1: Wzmocnienie aktywności społecznej.....	158
Tabela 14. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 2: Nowa jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury obszaru rewitalizacji.	159

10.2. Spis rysunków

Rysunek 1. Jednostki referencyjne Miasta Rejowiec Fabryczny wyznaczone na potrzeby diagnozy delimitacyjnej	15
Rysunek 2. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna (natężenie zjawisk kryzysowych – im wyższa wartość tym większy kryzys w sferze społecznej).....	25
Rysunek 3. Obszar zdegradowany – Miasto Rejowiec Fabryczny.....	28
Rysunek 4. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Mieście Rejowiec Fabryczny	32
Rysunek 5. Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd).....	50

10.3. Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Teren po dawnej kopalni margla tzw. wyrobisko – na drugim planie budynki dawnej cementowni.....	45
Zdjęcie 2. Budynki dawnej cementowni wraz z terenem przyległym.	45
Zdjęcie 3. Dzikie wysypiska śmieci na obszarze dawnej cementowni i kopalni margla.	47
Zdjęcie 4. Opuszczone, zdegradowane, tzw. „tereny niczyje”, w otoczeniu dawnego zakładu cementowni.....	47
Zdjęcie 5. Skwer miejski (w ścisłym centrum Rejowca Fabrycznego) wymagający aranżacji i zagospodarowania.	54
Zdjęcie 6. Park miejski (w ścisłym centrum Rejowca Fabrycznego (obecnie w rewitalizacji) wymagający aranżacji.....	55
Zdjęcie 7. Park miejski (w ścisłym centrum Rejowca Fabrycznego obecnie w rewitalizacji), na drugim planie budynek Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek”.	55
Zdjęcie 8. Ul. Wspólna – chaos przestrzeni.....	56

Zdjęcie 9. Ul. Wspólna – kolizja funkcji (teren w sąsiedztwie zabytkowego parku i strefy rekreacji z placem zabaw oraz teren użytkowany przez firmę zajmującą się zbiórką odpadów komunalnych).	57
Zdjęcie 10. Ul. Chełmska – przestrzeń publiczna wokół zabudowy wielorodzinnej wymagająca rewitalizacji.....	58
Zdjęcie 11. Ul. Chełmska – budynek wielorodzinny wymagający generalnego remontu.....	59
Zdjęcie 12. Ul. Chełmska – budynek mieszkalny w złym stanie technicznym w obszarze zabudowy wielorodzinnej.....	59
Zdjęcie 13. Ul. Chełmska – zły stan techniczny ciągów pieszo-jezdnych i placów, bariery architektoniczne.	60
Zdjęcie 14. Ul. Chełmska – zły stan zieleni w przestrzeni publicznej z przykładami nasadzeń sąsiedzkich (inicjatywy lokalnych mieszkańców).....	60
Zdjęcie 15. Teren po dawnej kopalni margla (wyrobisko) – potencjał pod rozwój funkcji rekreacyjno-sportowych i edukacji przyrodniczej.	61
Zdjęcie 16. Zabudowa cementowni oraz teren po kopalni margla (wyrobisko) wypełniający się wodą na skutek zaprzestania eksploatacji złoża.....	62